

Meerjarenplan 2022 – 2026

Meerjarenplan 2022 – 2026

Inhouds- opgave

Leden	4
Afkortingen	5

1. Terugblik en toekomst

Waarom WO=MEN Dutch Gender Platform	7
Context	9
Wat heeft WO=MEN al bereikt?	11
Hoe kijkt WO=MEN vooruit?	13
Wat hebben we geleerd voor de toekomst?	14

2. Theory of Change

Lange Termijn Impact en Theory of Change	17
Stakeholder analyse	18
Interventies	29
Werkwijze	30

3 Specifieke Outcomes

Gender & Duurzame Economie	34
Gender, Vrede & Veiligheid	42
Ruimte en Steun voor Voorvechters	47
Overkoepelende outcomes	50

4. Bedrijfsvoering en organisatie

Hoe WO=MEN als platform opereert	55
Plannen, monitoren, evaluatie en leren	58
Programma's	61
(Gelegenheids) Allianties	62
Data bescherming richting stakeholders en informatie	62
Diversiteitsbeleid	63
Communicatie en profilering	63

5. Indicatieve Jaarbegroting

Begroting 2022	67
Buitenlandse Zaken Meerjarenbegroting	68
Toelichting op de Begroting	69

**Per 1 januari 2021 heeft WO=MEN naast 115 individuele leden,
waaronder 12 gratis lidmaatschappen, de volgende institutionele leden:**

ActionAid	Multicultural Women's Peacemakers Network
Amref Flying Doctors	Nederlandse Vrouwenraad
BeBald	Oxfam Novib
Belink Academy	Palestine Link
Both Ends	Partos
Brijante Onderneemsters	PAX Nederland
CARE	PBI Nederland
Center for Civil Society and Democracy Europe – CCSDE	Plan Nederland
Choice for youth & sexuality	Platfom Vrouwen en Duurzame Vrede
CNV Internationaal	Prisma
Cordaid	Rutgers
Defence for Children	See You Foundation (Light for the World)
Free Press Unlimited	SeksWerkExpertise
Global Network of Women's Shelters	Sudanese Unie voor vrouwen en kinderen in Nederland
HIVOS	Support Trust for African Development (STAD)
IMPACT	Tear
Karama Koninklijk Instituut voor de Tropen	ThinkQuantum Consulting
Koerdische Vrouwen Stichting Helin	Tosangana
MamaCash	Unie van Soroptimistclubs
Mensen met een missie	Vrouwenorganisatie Nederland Darfur (VOND)
Mercy Corps Netherlands	VSO Nederland
MUCOP	Wadi
Mukomeze	White Ribbon NL

ALV	Algemene Leden Vergadering
AO	Algemeen Overleg Tweede Kamer
BHOS	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
BZ	Buitenlandse Zaken
CBI	Centrum tot Bevordering van de Import uit ontwikkelingslanden
CEDAW	Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women
CONCORD	European NGO Confederation for Relief and Development
CSW	Commission on the Status of Women
ECHO	European Civil Protection & Humanitarian Aid Operations
EZK	Economische Zaken en Klimaat
EEAS	European External Action Service
FPIC	Free, prior and informed consent
Fte	Fulltime equivalent
Gender MPI	Gender Meerpartijen Initiatief
GNC	First German/Netherlands Corps
GR32	General Recommendation 32
HLPF	High-level Political Forum
HRC	UN Human Rights Council
IDH	Initiatief Duurzame Handel
ILO	International Labour Organisation
IMVO	Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
IOB	Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie

IASC	UN Inter-Agency Standing Committee
J&V	Justitie en Veiligheid
LHBTQI	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, queer, intersekse en andere seksuele en genderidentiteiten
MFS	Medefinancieringsstelsel
NAP 1325	Nationaal Actieplan 1325
NGO	Non-gouvernementele organisatie
NVR	Nederlandse Vrouwen Raad
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SER	Sociaal-Economische Raad
SDG	Sustainable Development Goals
SMART	Specifiek - Meetbaar - Acceptabel - Realistisch - Tijdsgebonden
SRGR	Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten
ToC	Theory of Change
UNGC	United Nations Global Compact
VNVR	Veiligheidsraad van de Verenigde Naties
Wide+	Women In Development Europe+
WPP	Women Peacemakers Program
WPS	Women, Peace and Security

Terugblik en
toekomst

Voor u ligt het Meerjarenplan 2022-2026 van WO=MEN, Dutch Gender Platform. WO=MEN is het grootste genderplatform in Nederland en uniek in zijn soort in Europa. Ons ultieme doel is de wereldwijde verankering van gendergelijkheid en respect voor vrouwenrechten. Ongelijke machtsverhoudingen tussen mensen - bijvoorbeeld op basis van gender, sekse, ras, klasse, beperking, leeftijd - willen we tegengaan. Gendergelijkheid is geen luxe maar een recht.

1.1 Waarom WO=MEN Dutch Gender Platform

WO=MEN Dutch Gender Platform is één van de meest invloedrijke maatschappelijke platformen van Nederland en Europa. We zijn een groeiende vereniging van organisaties en individuen die ongelijke (machts) verhoudingen tussen vrouwen en mannen en andere genderidentiteiten wereldwijd op de kaart zet en aan gelijke verhoudingen werkt. Momenteel hebben 55 grote en kleine organisaties en 115 professionals zich verbonden aan WO=MEN. De samenstelling van het platform is uniek: ontwikkelings- en vredesorganisaties, gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, diaspora-organisaties, vakbonden, politiemensen, journalisten, kennisinstituten, academici, militairen, ondernemers, studenten en opiniemakers zijn bij ons aangesloten.

Ons doel is wereldwijde gendergelijkheid, empowerment voor alle vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen en respect voor vrouwenrechten. Als Nederlands platform werken we samen met en dragen we bij aan een solidaire, wereldwijde beweging die zich uitspreekt tegen vastgeroeste rolpatronen, discriminatie, racisme en uitsluiting. Een beweging die aandacht vraagt voor de impact van onder andere conflict, de klimaatcrisis en informele economie op vrouwen, mannen en gender non-conforme personen. En een beweging die de krimpende (financiële en politieke) ruimte van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenactivisten blijft bevechten.

Achtergrond

In 2005 lag Nederland wereldwijd erg achter op het uitvoeren van de afspraken die in 1995 tijdens de vierde Wereldvrouwenconferentie zijn gemaakt in Beijing. Een toenemende bezorgdheid motiveerde een groep Nederlandse organisaties en individuen om de krachten te bundelen in het tijdelijke platform 'Beijing+10, Time for Action'. Organisaties als Hivos, Mama Cash, WECF, Novib, Cordaid en KIT sloten zich aan. Het platform stelde een agenda op voor de toekomst, met concrete actiepunten. Gezamenlijk doel was de empowerment van vrouwen, gendergelijkheid en het optreden als waakhond. Gaandeweg bleek het nodig dat dit tijdelijke platform een blijvend karakter kreeg. Zo ontstond op 2 november 2006 'WO=MEN, Dutch Gender Platform'.

De Rol van WO=MEN als Platform

Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn nog steeds onvoldoende sterk verankerd in het (inter)nationaal beleid en uitvoering van Nederland. En in tijden van crisis en bezuinigingen is dit steeds het eerste wat van de politieke agenda valt. Het monitoren van beleidsprocessen en uitvoering en gecoördineerde lobby en actie voor gendergelijkheid en vrouwenrechten blijven dan ook hard nodig. WO=MEN zet zich met en namens haar leden hier al ruim 15 jaar actief voor in.

De uitdagingen waar gendergelijkheids- en vrouwenrechtenactivisten wereldwijd mee te maken hebben zijn groot. De unieke samenwerking

van onze leden is meer dan ooit nodig om de uitdagingen aan te gaan en nieuwe kansen te creëren. Als individuele organisatie is het vaak lastig om effectief bij te dragen aan structurele veranderingen. Door alle kracht, kennis en ervaring te bundelen in WO=MEN en samen op te trekken, lukt dat wel. WO=MEN richt zich hierbij met name op het vergroten van de invloed van het Nederlands maatschappelijk middenveld en het versterken van het Nederlandse en Europese internationale beleid.

Samen met onze leden en partners bereiken wij dat:

- = Financiering voor gendergelijkheid en vrouwenrechten is toegenomen. Na intensieve lobby is er 40 miljoen gerealiseerd voor vrouwenfondsen in het Globale Zuiden middels Leading from the South (motie Van Laar);
- = Lidorganisaties van elkaar leren hoe gender steviger te verankeren in hun internationale programma's, zoals inmiddels is gebeurd bij leden zoals Oxfam Novib, PAX, Plan Nederland, Rutgers, CARE Nederland, ActionAid, Cordaid, Hivos en Defence for Children;
- = Diaspora- en migrantenorganisaties zoals WIN en VOND worden gehoord in hun strijd tegen schending van vrouwenrechten;
- = Internationale vrouwenrechtenorganisaties zoals CREA, AWID en JASS sterker worden gesteund in hun internationale movement building;
- = Mannenemancipatie bewegingen zoals MenEngage en Emancipator onderdeel zijn en blijven van de wereldwijde gendergelijkheidsbeweging;

- = WO=MEN in toenemende mate wordt erkend en benaderd door Nederlandse journalisten en onderzoekers als expert en 'spin in het web' op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Feministische, gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties zijn wereldwijd de motor voor sociale en inclusieve verandering. Samen werken wij aan een duurzame en rechtvaardige wereld waarin alle vrouwen, mannen en gender non-conforme personen - van alle leeftijden - dezelfde rechten en kansen hebben.

> 100 individuele leden
> 55 institutionele leden, waaronder:

WOMEN Dutch Gender Platform

AMREF Flying Doctors, Stichting Tosangana, act:onaid, Emancipator, wecf International, Both ENDS, radi, tear, ma ma cash, mensen met een missie, OXFAM Novib, choice. FOR YOUTH & SEKUALITY, Simavi, STAD, SekswerkExpertise PLATFORM POSITIEVERBETERING SEKSWERKERS, Hivos people unlimited, vso, Ywca, Prisma, NWS, DEFENCE for CHILDREN, PAX, Femmes for Freedom, care, Plan Girls first, CCSD, WIDE+, MUKOMEZE, MERCY CORPS, MWPN Multicultural Women's Network, KIT, SOROPTIMIST INTERNATIONAL, WILPF, PAX sament werkt., WWV WOMEN WIK, impact, dcdcd Dutch Coalition on Disability and Development Inclusion works, PALESTINE Link, cnv Internationaal, KARAMA RISING FOR DIGNITY, Women's Initiatives Network, platform vrouwen & duurzame vrede, LIT AGRO METAL COMPANY, VOND, Rutgers Kenniscentrum seksualiteit, WHITE RIBBON, FREE PRESS UNLIMITED

Op dit moment staan veel van deze organisaties onder druk door krimpende politieke en financiële steun en zelfs actieve tegenwerking vanuit overheden en de private sector. WO=MEN werkt aan het vergroten van de maatschappelijke, politieke en financiële ruimte voor deze organisaties en bewegingen op basis van het 'nothing about us, without us' principe. Wij delen kennis en analyses en steunen en versterken de boodschappen van lokale voorvechters en organisaties. WO=MEN creëert zoveel mogelijk ruimte voor voorvechters en organisaties om zelf betekenisvol deel te kunnen nemen aan beleidsbeïnvloedingsprocessen.

1.2 Context

In Nederland, Europa en wereldwijd zien we de kracht die uitgaat van het consequent vechten voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. We zien overal ter wereld massale protesten van vrouwen en vrouwelijke leiders. Zo hebben voorvechters voor vrouwenrechten in Argentinië het parlement zover gekregen de criminalisering van abortus af te schaffen¹. In Spanje gingen miljoenen vrouwen de straat op² voor een 'pro-equality strike'. In Polen werd massaal gedemonstreerd tegen het wegnemen van het recht op een veilige abortus.

Vrouwen en meisjes zijn zichtbaarder in leiderschapsrollen en realiseren verandering. De wereld maakte kennis met vrouwelijk leiderschap in vredesprocessen en democratiseringsbewegingen (Sudan en Wit-Rusland), antiracisme-bewegingen (Black Lives Matter) en in klimaatonderhandelingen (Friday4future). Steeds meer landen zetten zich in voor een feministisch buitenlandbeleid waarin de rol van vrouwenrechtenbewegingen en inclusie van vrouwen die juist vaak gemarginaliseerd en buitengesloten worden een prominente rol hebben.

We zien echter ook dat vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen in het Globale Zuiden nog steeds disproportioneel geraakt worden door negatieve trends en dat situaties op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten niet substantieel verbeteren. Er is een groeiende terugslag op democratische en progressieve waarden en processen, terwijl de slagkracht van multilaterale organisaties zoals de Verenigde Naties en Europese Unie steeds meer onder druk komt te staan. In meerdere landen staat de democratie onder druk en lijkt er zelfs sprake van een regressie.

'Anti-gender' groepen coöpteren in toenemende mate mensenrechtentaal voor anti-gender en anti-vrouwenrechten agenda's.³ De terugslag hangt samen met een opkomst van ultraconservatieve groepen. Zij veroorzaken een tegendruk op onder meer rechten van LHBTQI mensen, migranten, vrouwen en meisjes. Vooral het recht van vrouwen en meisjes om te beschikken over hun eigen lichaam wordt bestreden en aangevallen.⁴ Daarnaast worden ze niet geaccepteerd als legitieme gesprekspartner in politieke besluitvormingsprocessen.

In landen met ultraconservatieve en populistische leiders wordt het recht op demonstreren ingeperkt. Gendergelijkheid en vrouwenrechten krijgen geen prioriteit in nationale begrotingen of worden bewust budgettair uitgehold. Sommige groepen, zoals transgenders en sekswerkers, worden in bepaalde landen buitengesloten van de mogelijkheid om zich formeel te organiseren of een organisatorische bankrekening te openen. Met als gevolg dat de slagvaardigheid van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties ernstig wordt beknot. De ruimte en de bescherming van vrouwenrechtenactivisten wereldwijd, maar met name in het Globale Zuiden, krimpt hierdoor gestaag en op grote schaal⁵.

¹ <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/30/argentina-legalises-abortion-in-landmark-moment-for-womens-rights>

² <https://www.spainenglish.com/2019/03/08/international-womens-day-protests/>

³ Zie o.a. The Observatory on the Universality of Rights Trends Report 2021: <https://www.awid.org/ours-2021>.

⁴ <https://www.unfpa.org/press/nearly-half-all-women-are-denied-their-bodily-autonomy-says-new-unfpa-report-my-body-my-own>

⁵ Zie oa. <https://civicus.org/state-of-civil-society-report-2021/wp-content/uploads/2021/05/CIVICUS-State-of-Civil-Society-Report-ENG-OVERVIEW.pdf>

Bedreigingen en geweld tegen vrouwen en meisjes die zich organiseren en uitspreken nemen toe. Door het groeiend gebruik van sociale media neemt ook online het gender gerelateerd geweld toe, met name tegen vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen, vrouwelijke mensenrechtenverdedigers and vredesactivisten.

In 18 landen kunnen mannen hun vrouw ervan weerhouden te werken. In 46 landen is er nog geen wet die vrouwen beschermt tegen huiselijk geweld. Zwangere werknemers in 37 landen genieten nog geen wettelijke bescherming tegen ontslag. De ongebreidelde macht en straffeloosheid van grote bedrijven en de baanonzekerheid binnen de informele economie vormen een uitdaging voor en bedreiging van het werk van vrouwenrechtenactivisten en -organisaties. Vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden worden daarnaast relatief zwaar geraakt door de klimaatcrisis en verlies aan biodiversiteit.⁶

Vrouwen en meisjes worden ook onevenredig getroffen door de impact van gewapend conflict en onveiligheid. Dit geldt voor hun situatie in (post-) conflictlanden en wanneer ze die landen ontvluchten en bijvoorbeeld in Nederland terechtkomen. Ook in Nederland moet er veel gebeuren om bijvoorbeeld de veiligheid van vrouwen en meisjes in de asielketen te bewerkstelligen. Ondanks alle beleidsplannen rond vrouwen, vrede en veiligheid worden vrouwen nog steeds niet structureel betrokken in vredes- en veiligheidsprocessen, noch bij beslissingen rond noodhulp en heropbouw.

De COVID-19 pandemie zet gendergelijkheid en vrouwenrechten verder onder druk. Naar verwachting duurt het ruim 130 jaar om de gender gap in betaald werk wereldwijd te dichten.⁷ Daarbij is er sprake van voedselonzekerheid,

verlies van sociale netwerken, minder publieke diensten, een verslechterde toegang tot veilige abortus, een toename van gender gerelateerd geweld, oplopende spanningen en misbruik van macht en militaristisch ingrijpen. Voor autoritaire overheden is een crisis de perfecte gelegenheid om democratische basisbeginselen en fundamentele mensenrechten, waaronder gendergelijkheid en vrouwenrechten, uit te hollen. De crisis veroorzaakt ook een stap terug in het realiseren van duurzame vrede en veiligheid en van economische gelijkheid, bijvoorbeeld voor Europese lidstaten.⁸ De veranderende machtsrelaties worden gezien als een bedreiging voor familie, staat of God.

Nederland speelt internationaal een grote rol door de omvang van de internationale handel, ontwikkelingssamenwerking programma's en diplomatie. De Nederlandse politiek stimuleerde de afgelopen jaren gendergelijkheid en vrouwenrechten in het buitenlandbeleid en in de internationale en Europese agenda's. Het neemt een vooruitstrevende rol in het financieel ondersteunen van kritische vrouwenrechtenorganisaties. Ook kaart het de rol aan van vrouwen in handels- en investeringsbeleid. Verder voert Nederland daadwerkelijk een Nationaal Actieplan uit rond Vrouwen, Vrede en Veiligheid.

Voor een stakeholderanalyse en thema-specifieke contextanalyses verwijzen we naar hoofdstuk 2.

⁶ <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1635779670.pdf>

⁷ <https://www.weforum.org/agenda/2021/04/136-years-is-the-estimated-journey-time-to-gender-equality/>

⁸ <https://eige.europa.eu/news/covid-19-derails-gender-equality-gains>

1.3 Wat heeft WO=MEN al bereikt?

Om wereldwijde gendergelijkheid en respect voor vrouwenrechten te bereiken is een systeemverandering nodig bij overheid, maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en publiek. Een systeemverandering waarbij actief wordt ingezet op gelijke macht, rechten en kansen voor iedereen. WO=MEN droeg, samen met leden en partners, de afgelopen jaren bij aan aanpassing van discriminerende en schadelijke internationale en nationale wet- en regelgeving. We agendeerden schadelijke en uitsluitende activiteiten van Nederlandse bedrijven in het binnen- en buitenland en wisten die soms te stoppen. We lobbyden voor voldoende middelen voor en gaven steun aan gendergelijkheids- en vrouwenrechtenactivisten in het Globale Zuiden om hun eigen agenda's te bepalen. En we eisten wereldwijd verandering van beperkende sociale normen en gedrag over wat een échte man of vrouw zou zijn of horen te doen. Centraal in dit alles stond de afgelopen jaren het verbinden met andere internationale en nationale maatschappelijke bewegingen, maar ook waar mogelijk een open uitwisseling met vertegenwoordigers van overheden en bedrijfsleven.

Zie hieronder een selectie van een aantal van onze resultaten van de afgelopen 4 jaar:

Bij ministeries:

- = Dat het ministerie van Buitenlandse Zaken SDG 5 een dwarsdoersnijdend thema van het Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerkingsbeleid heeft gemaakt. Dit is een belangrijke stap geweest in het toewerken naar inclusieve en duurzame Nederlandse standaarden en wetten, voor internationaal beleid en uitvoering voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.
- = Dat we samen met de ministeries van BZ, OCW, Defensie en J&V, en 70 NGOs het vierde Nationaal Actieplan 1325 hebben gelanceerd. In dit NAP 1325-IV is voor het eerst aandacht voor de veilige asielopvang en betekenisvolle participatie van vrouwen en meisjes uit conflictsituaties bij beleidsontwikkeling in Nederland. NAP 1325-IV heeft ook voor het eerst een monitoring en evaluatie framework, met jaarlijkse rapportage aan de Kamer

en implementatieplannen van onder andere de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken.

Bij de Verenigde Naties:

- = Nederland is een voorloper geworden als het gaat om participatie van het maatschappelijk middenveld tijdens de VN-vergadering van de Commission on the Status of Women. Sinds 2018 is een NGO-vertegenwoordiger uit het maatschappelijk middenveld onderdeel van de Nederlandse overheidsdelegatie tijdens deze bijeenkomst. Ook legt de delegatie verantwoording af over de behaalde resultaten en het proces aan het maatschappelijk middenveld.
- = Dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken, samen met het Count Me In! Consortium waar WO=MEN een strategische partner in is, een leiderschapsrol heeft aangenomen in Generation Equality Actie Coalitie 6 dat zich richt op het versterken van feministische bewegingen en leiderschap.
- = Dat na gezamenlijke lobby met Women Peace Security (WPS) netwerken wereldwijd er een Women, Peace and Security and Humanitarian Action Compact is opgericht, waarin VN-entiteiten, lidstaten en maatschappelijk middenveld samen toezien op de wereldwijde implementatie van de WPS-agenda. En dat WO=MEN daar een van de negen CSO Catalytic members van is.

Bij de politieke partijen en Tweede Kamerleden:

- = Dat politieke partijen en Tweede Kamerleden structureel in politieke besluitvorming gendergelijkheid en vrouwenrechten promoten en schendingen van vrouwenrechten aankaarten. Dit hebben we de afgelopen jaren gedaan door met onze leden permanent in te zetten op kennisdeling en -uitwisseling met Kamerleden, het aankaarten van misstanden en het beïnvloeden van verkiezingsprogramma's. Een concreet resultaat hiervan is de wederoprichting van het parlement-brede **Gender Meer Partijen Initiatief (Gender MPI)**. Leden van het Gender MPI hebben ministers succesvol ter verantwoording geroepen op incoherent beleid en aangemoedigd

internationaal een voorvechtersrol te nemen. Zo stuurden Kamerleden op aanvullende IMVO-wetgeving en een scherpere kabinetsinzet op een (feministisch) bindend verdrag over mensenrechten en bedrijfsleven. Op verzoek van de Tweede Kamer monitort Nederland of financiële anti-terreurmaatregelen en wapenhandel impact hebben op de operationele ruimte en positie van vrouwen(organisaties).

Bij de Europese Unie en het Europees parlement:

- = Dat gendergelijkheid en vrouwenrechten hoog op de agenda zijn blijven staan in de plannen en het beleid van de Europese Commissie via Gender Action Plan (GAP-III) en de EU Trade Policy Review.
- = Dat de EU een progressieve WPS Strategie en Actieplan heeft ontwikkeld, waarbij WO=MEN betrokken was als lid van de EEAS Informal Taskforce. Dat Nederlandse Europarlementariërs structureel aandacht hebben gevraagd voor de terugslag op vrouwenrechten en gendergelijkheid als gevolg van de COVID-19 pandemie.

Bij het bedrijfsleven:

- = Dat WO=MEN een kritische en constructieve deelnemer is aan het IMVO-convenantenproces. We hebben deelgenomen aan de evaluatie van de convenanten waar schendingen van vrouwenrechten en gendergelijkheid is aangekaart.
- = Dat WO=MEN vrouwenrechten en gendergelijkheid actief heeft geagendeerd en bijgedragen aan de National Baseline Assessment van het Nationaal Actieplan (NAP) Bedrijfsleven en mensenrechten.
- = Dat we een schaduw rapportage hebben opgesteld over de impact van financiële anti-terreurmaatregelen van Nederlandse donoren en banken op Nederlandse organisaties die werken op gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd. Dit heeft geleid tot bewustwording bij banken en het ministerie van Buitenlandse zaken. Er vinden nu structurele multi-stakeholder ronde tafels plaats over het voorkomen van de negatieve impact.

Bij het brede publiek:

- = Dat ontwikkelingen op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten bij het brede publiek in Nederland steeds vaker en grootschaliger onder de aandacht worden gebracht. WO=MEN is initiator of betrokken bij de opzet van publiekscampagnes, opiniestukken en media interviews. Op deze manier creëren we een groeiend bewustzijn over de strijd voor empowerment voor vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen.
- = Dat WO=MEN meer nationale en internationale bekendheid heeft opgebouwd bij media (radio, kranten en magazines). Hierdoor wordt WO=MEN vaker benaderd als de expert voor informatie over belangrijke ontwikkelingen op gendergelijkheid en vrouwenrechten of contacten met onze partners, inclusief gendergelijkheids- en vrouwenrechtenactivisten elders op de wereld.
- = Dat via de Gelijk = Anders campagne bijna twee duizend mensen een petitie tekenden die oproept vrouwenrechten op te nemen in het regeerakkoord. De campagne heeft ook weer bijgedragen aan een groeiend bewustzijn dat beleid belangrijk is en beïnvloed kan worden.

1.4 Hoe kijkt WO=MEN vooruit?

WO=MEN zal als Nederlands platform blijven doen wat nodig is om structurele vooruitgang te bewerkstelligen: met één stem lobbyen en invloed uitoefenen op beleid in Nederland, Europa en wereldwijd; beleid en beleidsuitvoering monitoren; kennis delen en gezamenlijke analyses ontwikkelen; en mensen verbinden en mobiliseren. Samen met onze leden en (inter)nationale partners blijven we aandacht vragen voor de impact van conflict en veiligheid, economische ontwikkeling, klimaat en milieu op gendergelijkheid en vice versa. Ook strijden we voor meer politieke, financiële en sociale ruimte voor gendergelijkheids- en vrouwenrechtenactivisten wereldwijd.

Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes (SDG 5) is één van de zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. De SDG's zijn in 2015 aangenomen en hebben als doel in 2030 te komen tot een meer duurzame wereld met minder armoede, betere gezondheid en meer gendergelijkheid. Gendergelijkheid is hierbij naast een doel op zich ook cross-cutting voor de andere doelen. Op verzoek van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de SDG Charter is WO=MEN sinds 2018 SDG 5 Coördinator voor Nederland gericht op het brede buitenlandbeleid. Daarnaast blijft WO=MEN de input van het maatschappelijk middenveld voor het jaarlijkse CSW proces (met 200+ deelnemers) en het Nationaal Actieplan 1325 (met 60+ maatschappelijke ondertekenaars) coördineren.

De Nederlandse inzet op internationale gendergelijkheid en vrouwenrechten lijkt in het algemeen gesteund door een meerderheid van het Nederlandse publiek. Het Gender Meerpartijen Initiatief (Gender MPI) van WO=MEN met verschillende politieke partijen, laat zien dat hiervoor ook een meerderheid in de Tweede Kamer bestaat. Deze inzet en steun, zowel bij het brede publiek als in de Kamer is echter niet vanzelfsprekend. Permanente aandacht en inspanning is nodig om bijvoorbeeld kamerleden bij de les te houden, verkiezingsprogramma's en debatten en coalitievormingen te beïnvloeden en kiezers te informeren. De politieke verhoudingen en spelers zijn immers continu aan het veranderen.

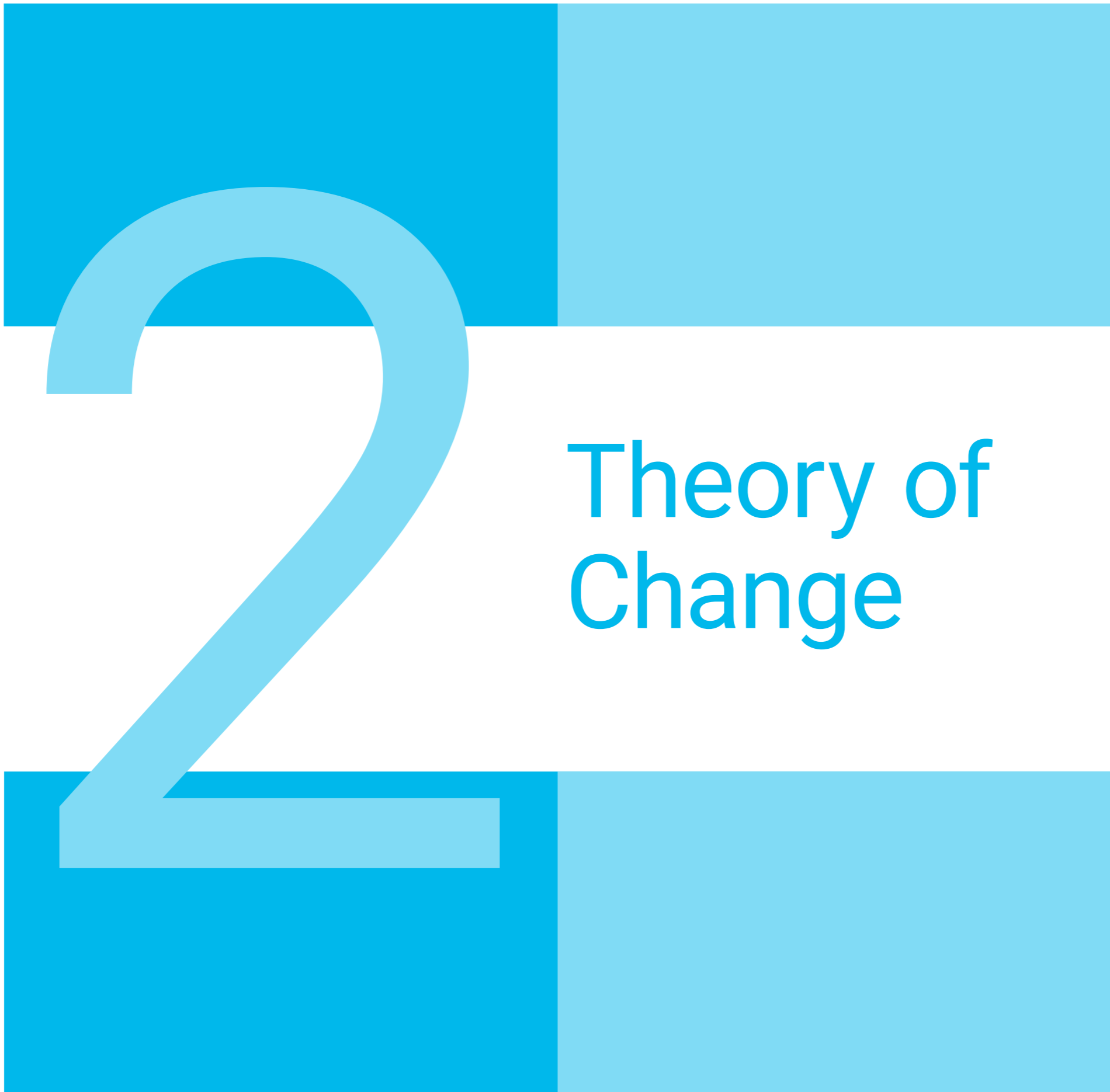

1.5 Wat hebben we geleerd voor de toekomst?

De Theory of Change (2018-2021) is nog steeds relevant. Gebaseerd op onze ervaring van de afgelopen jaren willen we nog meer focus. De nieuwe ToC 2022-2026 is vooral een aanscherping, verbreding en verdieping. We blijven gebruikmaken van dezelfde interventies. De lessen die we hebben geleerd zijn vertaald in de volgende verbeteringen:

- = We brengen nu duidelijker voor het voetlicht dat we groeiende aandacht hebben voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Zij hebben ruimte nodig, steun en bescherming ten tijde van een conservatieve backlash en afnemende ruimte voor maatschappelijke organisaties. De twee thema's Gender en Duurzame Economie en Gender, Vrede en Veiligheid zijn onverminderd relevant. Zij dekken echter onvoldoende volledig onze huidige thematische focus. WO=MEN met haar leden bouwt continu aan een sterke en weerbare beweging om vrouwenrechten en gendergelijkheid te bewerkstelligen. Dit hebben we nu explicieter benoemd als een derde thema.
- = De ToC 2018-2021 geeft de indruk dat er een lineair stappenplan is dat doorgelopen moet worden om verbeteringen in beleid en uitvoering te bereiken. In de praktijk is dat proces niet lineair. Alle onderdelen, zoals het veranderen van houding en het vergroten van capaciteit en middelen, blijven onderdeel van onze strategie maar we hebben het nu anders weergegeven in de ToC.
- = We hebben gekozen om meer nadruk te leggen op de veranderingen die we willen zien bij de verschillende actoren onder elk van de 3 lange termijn outcomes. Waar in de vorige ToC de nadruk lag op wet- en regelgeving bij overheid en politiek, geven we nu duidelijker aan dat er ook veranderingen nodig zijn bij het maatschappelijk middenveld, het brede publiek en de private sector. Overheid en politiek blijven daarbij wel een belangrijke doelgroep. We gaan ook niet voor elk thema op elke actor (evenveel) inzetten.
- = Goede wetten en beleid die duurzaam en inclusief zijn, zijn van groot belang voor alle thema's waar wij op werken. Daarom is deze outcome nu expliciet neergezet als overkoepelende outcome.
- = In hoofdstuk 3 zijn de sub-doelstellingen uitgeschreven voor elk van de 3 thema's en de overkoepelende thema's. De ToC is gericht op de mijlpalen voor de komende 5 jaar. De sub-doelstellingen zijn de concrete resultaten die we de komende 5 jaar behalen. Ieder jaar, met activiteitenplannen, concretiseren we onze inzet. Zo leren we, krijgen meer focus en het maakt onze plannen transparanter. Op deze manier leggen we beter verantwoording af over de impact naar onze leden en onze donoren.

Theory of Change

In dit hoofdstuk laten we onze plannen zien aan de hand van een Theory of Change (ToC). Op basis van onze geleerde lessen zetten we een duidelijke stip op de horizon met tastbare mijlpalen. De ToC is tot stand gekomen door intensieve reflectie en dialoog tussen leden, partners, teamleden en de Raad van Toezicht. De ToC 2022-2026 kenmerkt zich door aanscherping, verbreding en verdieping.

2.1 Lange termijn impact en Theory of Change

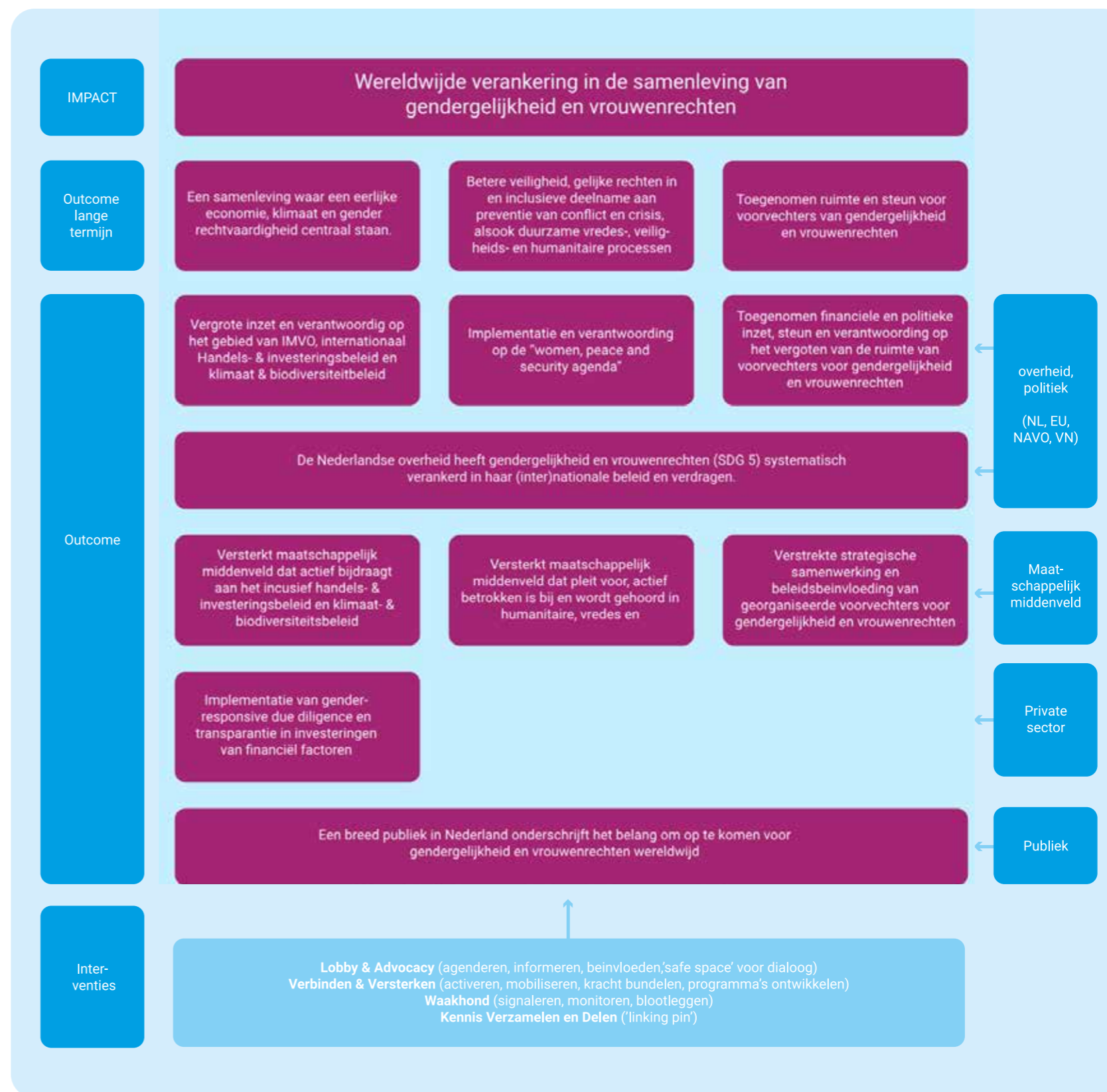
Ons ultieme doel is bij te dragen aan een verdere wereldwijde verankering in de samenleving van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Om dit doel te bereiken is een sterke wereldwijde beweging nodig, die werkt aan het doorbreken van schadelijke gendernormen en structurele en geïnstitutionaliseerde ongelijke rechten en machtsverhoudingen. Een beweging die bovendien aandacht vraagt voor de impact van conflict, crisis en klimaatverandering. Die gaat voor een samenleving waarin een eerlijke economie, klimaat- en gender rechtvaardigheid centraal staan. En die de krimpemde ruimte van gendergelijkheid- en vrouwenrechtenactivisten bevecht en vergroot.

De drie lange termijn outcomes waar we de komende vijf jaar aan werken zijn:

- = Een samenleving waarin een eerlijke economie en klimaat- en genderrechtvaardigheid centraal staan.
- = Betere veiligheid, gelijke rechten in en inclusieve deelname aan preventie van conflict en crisis, alsook duurzame vredes-, veiligheids- en humanitaire processen.
- = Toegenomen ruimte en steun voor voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Hiermee zetten we de lijn en thematische focus van WO=MEN van de voorgaande jaren voort. De keuze om ons voor bovengenoemde thema's in te blijven zetten sluit aan bij het werk, de niches en de wensen van onze leden. Wij kunnen zo optimaal gebruik maken van onze kennis en ervaring en ons verder te verdiepen en te verbreden. Door de stip op de horizon goed voor ogen te houden zijn we in staat om concrete resultaten te behalen.

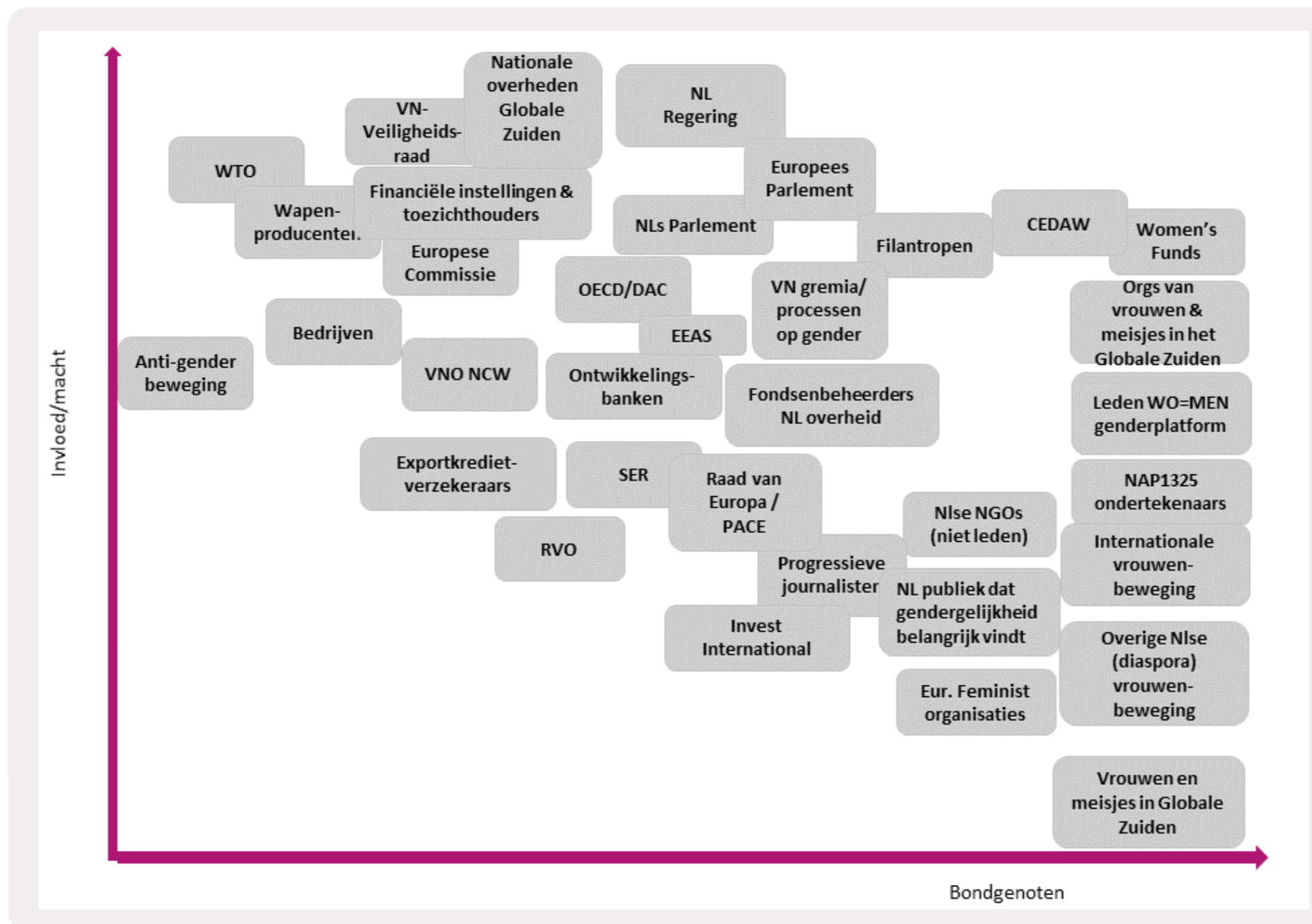
Hieronder lichten we middels een stakeholderanalyse en per thema een context analyse, bovengenoemde keuzes verder toe.

2.2 Stakeholder analyse

Om vrouwenrechten en gendergelijkheid te kunnen verankeren, moeten we schaken op meerdere borden tegelijk: politieke leiders, nationale, regionale en internationale overheden, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld hebben namelijk allemaal invloed op het versterken of wegnemen van barrières voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Met ons grote en diverse netwerk van leden en partners scannen we voortdurend onze omgeving, op zoek naar potentiële 'bondgenoten' en om 'tegenstanders' te identificeren. Daarbij is geregeld een herijking nodig: politieke

en maatschappelijke ontwikkelingen laten standpunten en mate van invloed continue schuiven. Met bondgenoten en ook stakeholders in het midden van de as, werken we zo veel mogelijk samen. Zij hebben een rol als kennisbron, meedenker, samenwerker of meebeslisser. Dat werken op verschillende niveaus en met een grote diversiteit aan stakeholders kenmerkt WO=MEN. Figuur 1 geeft inzicht in de meest recente stakeholderanalyse met onze leden en partners. Dit is een momentopname die gedurende de komende jaren steeds zal worden bijgesteld.

Figuur 1. Mate van invloed/macht en bondgenootschap stakeholders tav verankeren van vrouwenrechten en gendergelijkheid wereldwijd.

We identificeren twee soorten stakeholders:

- = **Primaire stakeholders** zijn de actoren waarop wij ons met onze leden en in partnerschappen direct richten en/of waarmee wij direct samenwerken.
- = **Secundaire stakeholders** zijn actoren waar wij ons niet direct op richten, maar waarvan we weten dat ze invloed hebben op de doelstellingen van ons platform. In de uitvoer van hun (landen)programma's richten onze leden en partners zich individueel vaak wel op deze stakeholders. Denk aan nationale overheden in het Globale Zuiden en journalisten. Ook de toenemende kracht en coördinatie van (internationale) anti-gender bewegingen kan je hier indelen. De invloed van deze anti-gendergelijkheid, anti-feminisme, anti-abortus, anti-LHBTQI en anti-sekswerkersrechten organisaties ervaren wij al jaren met name bij internationale bijeenkomsten zoals de Commission on the Status of Women (CSW) en de Algemene Vergadering van de VN (AVVN). Ook in Nederland neem de zichtbaarheid van deze tegenbewegingen toe.

Hierna volgt een toelichting op een aantal primaire stakeholders.

Links staan de stakeholders die actief of passief weerstand leveren tegen de verankering van vrouwenrechten en gendergelijkheid in wet- en regelgeving, beleid en beleidsuitvoering. Zij hebben in meer of mindere mate invloed op onze lange termijn outcomes. Maar ook instituties zoals de VN Veiligheidsraad, met enerzijds lidstaten die onze bondgenoten zijn op bijvoorbeeld inclusieve vrede en veiligheid, en anderzijds lidstaten die actief internationale afspraken op gendergelijkheid en vrouwenrechten tegenwerken.

Ook bedrijven staan links in de grafiek. De bedrijven waarop wij grotendeels doelen zijn Nederlandse bedrijven met internationale waardeketens, verzekeringsmaatschappijen en private investeringsmaatschappijen en banken. Regelmatig werpen deze bedrijven - bedoeld of onbedoeld - barrières op voor de wereldwijde verankering van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Tegelijk is er een beweging gaande waarbij Nederlandse bedrijven pro-actief willen werken aan gendergelijkheid op de werkvloer en in hun bedrijfsvoering. Deze bedrijven

steunen we en/of we zoeken de relatie met ze op. Dat geldt ook voor Nederlandse overheidsinstellingen zoals de SER en RVO die leidend zijn in beleidsontwikkeling en uitvoering op de bevordering van gendergelijkheid in bedrijfsvoering en productieketens.

In het midden bovenaan positioneren wij de Nederlandse regering: het kabinet en de ministeries met departementen die invloed hebben op gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd. Hieronder vallen de Minister-President, de bewindspersonen van onder meer Buitenlandse Zaken (BZ), Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking (BHOS), Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW/Emancipatie), Defensie, Justitie & Veiligheid (J&V), Financiën en Economische Zaken & Klimaat (EZK). De mate van inzet voor gendergelijkheid en vrouwenrechten verschilt per onderdeel van de regering, zoals later in dit hoofdstuk en in hoofdstuk 3 verder wordt toegelicht. Hoewel mondiaal niet de machtigste speler, is Nederland van oudsher een belangrijke bepleiter van gendergelijkheid en (toegang tot) seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Gezien onze eigen kracht als Nederland netwerk en de impact van het Nederlands beleid op de programma's van onze leden en partners voor en met vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen in het Globale Zuiden, plaatsen we de Nederlandse regering bovenin.

Ook in het midden positioneren wij het Nederlandse Parlement. Steun voor gendergelijkheid en vrouwenrechten in de Nederlandse Eerste en Tweede Kamer is noodzakelijk om de doelen van ons platform voor systeemverandering te behalen. Het politieke landschap is door verdere versplintering de afgelopen jaren complexer geworden. De traditionele scheidingslijnen (links/rechts, religie, sociale klasse) zijn aan het vervagen. Een nieuwe herschikking is onder meer ontstaan langs progressieve versus conservatieve lijnen, een meer nationalistische versus een kosmopolitische insteek. Daardoor zijn partijen soms geen medestander van het ene thema - bijvoorbeeld gender in het investeringsbeleid - maar zijn ze tegelijkertijd wel een sterke bondgenoot als het gaat om de politieke steun voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers.

Op Europees niveau zijn voor ons onder andere de volgende stakeholders belangrijk: de Europese Commissie (EC), het Europees Parlement (EP) en de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDED/EEAS). Sommige directoraten binnen de EC omarmen gendergelijkheid, maar er zijn ook commissarissen die nog overtuigd moeten worden. Dit geldt ook voor het EP, waar bepaalde partijen gendergelijkheid prioriteren terwijl anderen weerstand bieden. Over het algemeen is de EEAS een bondgenoot in onze agenda voor inclusieve vrede en veiligheid. De EC is daarentegen behoudender als het gaat om thema's als migratie. Daarnaast is de Raad van Europa, waaronder de Nederlandse delegatie vanuit de Tweede en Eerste Kamer, een belangrijke stakeholder voor internationale verdragen over gendergelijkheid, zoals de Istanbul Conventie.

Rechts van het midden positioneren wij VN gremia en processen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Hieronder vallen de VN Mensenrechtenraad (HRC) en de diverse speciale rapporteurs, de AVVN en processen zoals de CSW, het High Level Political Forum (HLPF), en het Generation Equality Forum (GEF) met bijbehorende Actie Coalities. Deze processen en actoren zijn bondgenoten in de strijd om internationale afspraken en standaarden rond vrouwenrechten

en gendergelijkheid te behouden en versterken. Dit geldt ook voor de verantwoording die Nederland moet afleggen over het eigen beleid, bijvoorbeeld via de Universal Periodic Review (UPR) van de HRC, het CEDAW rapportage proces en de Voluntary National Review van de HLPF.

Helemaal rechts bevinden zich de organisaties van vrouwen en meisjes uit het Globale Zuiden, de leden van WO=MEN, de NAP 1325 ondertekenaars waaronder ook niet-leden van WO=MEN en de overige vrouwenrechtenbeweging. Hiermee werken we samen in diverse samenstellingen en (gelegenheids)coalities, zoals in onze (internationale) partnerschappen, de Women's March en onze Gelijk=Anders campagne. Rechtsonderin positioneren wij de vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden die zich niet hebben georganiseerd en daarmee weinig invloed kunnen uitoefenen, maar wel verankering van gendergelijkheid en vrouwenrechten willen.

In hoofdstuk 3 volgt per specifieke outcome nadere toelichting over de stakeholders op wie we ons richten en met wie wij samenwerken.

2.2.1 Gender en Duurzame Economie

Lange termijn outcome: Samenleving waarin een eerlijke economie en klimaat- en genderrechtvaardigheid centraal staan.

WO=MEN en haar leden zetten zich al een aantal jaar stevig in voor een eerlijke economie waarin genderrechtvaardigheid centraal staat. Duurzame inclusieve groei is een centraal thema en het afgelopen jaar heeft ook de link tussen gender(on) gelijkheid, klimaatverandering en biodiversiteitsverlies een prominentere plaats gekregen. Omdat iedereen het recht heeft op participatie in een eerlijke duurzame economie. Omdat een economische transitie nodig is, voor de economische participatie van vrouwen, meisjes, en gender non-conforme personen in het Globale Zuiden en voor het effectief en inclusief tegengaan van klimaatverandering. En om ervoor te zorgen dat Nederlandse en Europese ondernemingen genderongelijkheid en de klimaatcrisis niet verergeren, maar juist bijdragen aan een duurzame en inclusieve economie.

Wat is het probleem?

Het huidige economische model werkt niet goed voor iedereen. Vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden worden gemarginaliseerd in de huidige wereldwijde economische orde. Klimaatverandering wordt aangedreven door grenzeloze groei en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Dit verergert de klimaatcrisis, een crisis die tevens niet genderblind is. Vrouwen en meisjes worden disproportioneel geraakt door de klimaatcrisis. Dat terwijl zij door hun sociale rollen, als small holder farmer, beheerder van natuurlijke hulpbronnen, arbeider en consument, juist een positieve invloed kunnen hebben bij het bestrijden van klimaatverandering. Helaas worden vrouwen nog te vaak buitengesloten van besluitvormingsprocessen rond klimaat, biodiversiteit en de duurzame transitie.

Genderongelijkheden en vrouwenrechtenschendingen zijn nog steeds veelvuldig aanwezig in de wereld van werk, economie en handel. Vrouwen en meisjes zijn op meerdere momenten in hun leven oververtegenwoordigd onder 's werelds armsten.⁹ Het overgrote deel van de mensen die wereldwijd in voedselonze-kerheid

leven zijn vrouwen en meisjes.¹⁰ Wereldwijd vervullen vrouwen het leeuwendeel van de onbetaalde zorg- en huishoudtaken.¹¹ Hiermee zijn zij tijd kwijt die zij niet kunnen besteden aan betaalde arbeid, opleidingsmogelijkheden of persoonlijke ontwikkeling. Ook krijgen vrouwen voor hetzelfde werk nog steeds minder betaald dan mannen. Vrouwen in het Globale Zuiden zijn veelal werkzaam in de informele economie¹² en unskilled labour sectoren. Dit zijn juist de slechts betaalde en meest onzekere sectoren, en worden vaak gekenmerkt door slechte werkomstandigheden. Spaargeld of een sociaal vangnet ontbreken, terwijl dit extra belangrijk is voor vrouwen, aangezien zij de primaire zorgdragers zijn voor kinderen en ouderen. Door bestaande discriminatie worden zij ook harder getroffen door mensenrechtenschendingen van grote multinationals in hun gemeenschap. Gender-based en seksueel geweld en intimidatie blijft een groot probleem in de wereld van werk.¹³ Dit heeft grote gevolgen voor hun psychische en lichamelijke welzijn, hun economische veerkracht en hun zelfbeeld.

Het huidige economische systeem werkt genderongelijkheid, de klimaatcrisis, gender-based geweld in de wereld van werk en mensenrechtenschendingen door de private sector in de hand.

Wat is de urgentie?

Naast de bestaande ongelijkheden wordt de urgentie voor een eerlijke, klimaat- en genderrechtvaardige economie extra benadrukt in de (nasleep van) de COVID-19 crisis en de klimaatcrisis.

COVID-19 heeft de genderongelijkheid op economisch vlak verergerd. De genderkloof is verder vergroot. Vrouwelijke ondernemers zijn hard getroffen door de pandemie. Door de lockdowns hebben zij minder interactie met hun klanten. Zij kunnen de markten en financiële diensten moeilijker bereiken, mede ongelijke toegang tot digitale middelen.¹⁴ Dit heeft enorme invloed op de prijzen en toegang tot adequaat voedsel in landen waar de economie sterk afhankelijk is van deze vrouwelijke ondernemers.

⁹ <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/no-70-world-s-poor-aren-t-women-doesn-t-mean-poverty-isn-t-sexist>.

¹⁰ <https://www.wfpusa.org/drivers-of-hunger/gender-inequality/>.

¹¹ <https://oecd-development-matters.org/2019/03/18/why-you-should-care-about-unpaid-care-work/>.

¹² <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/csw61/women-in-informal-economy>.

¹³ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcom-m/---publ/documents/publication/wcms_721160.pdf.

¹⁴ <https://www.oecd.org/digital/bridging-the-digital-gender-divide.pdf>.

¹⁴ <https://www.oecd.org/digital/bridging-the-digital-gender-divide.pdf>.

De gangbare economie plaatst de mens ook buiten en boven de natuur. Ecosystemen en natuurlijke bronnen worden gezien als “vrije” middelen die zonder beperkingen kunnen worden geëxploiteerd. Versnellende klimaatverandering en biodiversiteitsverlies hebben effect op genderongelijkheid, want vrouwen worden hierdoor disproportioneel benadeeld. In het Globale Zuiden zijn veel vrouwen afhankelijk van kleinschalige landbouw en lokale ecosystemen voor hun levensonderhoud en economische activiteiten. Door klimaatverandering komen deze manieren van leven steeds verder onder druk te staan. Vrouwen en meisjes zijn ook vaker slachtoffers bij natuurrampen.¹⁵ Vrouwen zijn vaak watervoorzieners in rurale gemeenschappen. Door droogte als gevolg van klimaatverandering zijn zij meer tijd kwijt aan watervoorziening en houden zij dus minder tijd over voor bijvoorbeeld onderwijs, andere economische activiteiten en zelfontplooiing. Ook houdt landdegradatie verband met groeiende gender-based violence.¹⁶ Vrouwen hebben vaak niet de formele rechten op land of toegang tot krediet om het hoofd te bieden aan extreme omstandigheden die worden veroorzaakt door de klimaatcrisis. Hierdoor kunnen zij ook niet gevolg geven aan klimaatadaptatie- en mitigatie initiatieven. Dit terwijl zij, door hun kennis en kunde, juist een cruciale rol hebben in het bestrijden van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies.

Vrouwen en gender non- conforme personen moeten echter niet enkel gezien worden als slachtoffers van klimaatverandering. Op veel plekken zijn zij de voorvechters op het gebied van klimaat en biodiversiteit. Wel staan deze voorvechters in groeiende mate onder druk. In 2020 rapporteerde Global Witness de moorden van 227 land- en milieu verdedigers, het dodelijkste jaar tot nu toe.

Biodiversiteitsbehoud, klimaatmitigatie en -adaptatie kunnen niet bereikt worden zonder gendergelijkheid, en andersom geldt dit ook. Vrouwen, in hun rol als boer, consument, belegger en besluitvormer, leveren een essentiële bijdrage aan klimaatoplossingen en biodiversiteitsbehoud. Maar structurele ongelijkheden en uitsluiting belet de betekenisvolle participatie van gemarginaliseerde groepen.

Wat is de rol van WO=MEN?

Om te komen tot gelijke economische rechten, invloed en toegang, moeten machtsrelaties veranderd worden. De doelstelling is ‘Leave No One Behind’. Dit is de onderliggende gedachte van de Sustainable Development Goals. Gendergelijkheid is gerealiseerd als iedereen in staat is te leven onder duurzame en menswaardige leefomstandigheden. Hiervoor is een ander economisch systeem nodig, een systeem waarbij gendergelijkheid en vrouwenrechten centraal staan. Dit is een economie die de cruciale bijdrage van vrouwen aan de formele en informele economie wereldwijd erkent en op waarde schat. SDG 5 moet verankerd worden in economisch en klimaatbeleid.

In een feministische en duurzame economie worden onderliggende oorzaken van onrechtvaardigheid aangepakt door de transformatie van ongelijke machtsrelaties, structuren en normen. Dan ontstaat een eerlijke economie waarin mens en aarde centraal staan. We zijn ons ervan bewust dat een systeemverandering niet in een dag, jaar of in vijf jaar bewerkstelligd kan worden. Maar er kan wel veel in gang worden gezet om ons doel op de lange termijn te bereiken. En er gloort hoop. Er wordt onder meer op nationaal, Europees en VN-niveau gesproken over bindende maatregelen voor mensenrechten en bedrijfsleven. Dit biedt kansen voor het verplicht toepassen van een genderlens. Er is een toenemende vraag vanuit bedrijven en financiële actoren voor kennis over het voorkomen van gender gerelateerde risico’s in hun bedrijfsvoering en waardeketen. Dit zien we in de voorbeelden van de samenwerkingen tussen onze leden en bedrijven, maar ook in de toenemende vraag van bedrijven aan WO=MEN om trainingen te verzorgen en geïnformeerd te worden. Ook zijn er in 2021 meer bedrijven lid geworden van WO=MEN.

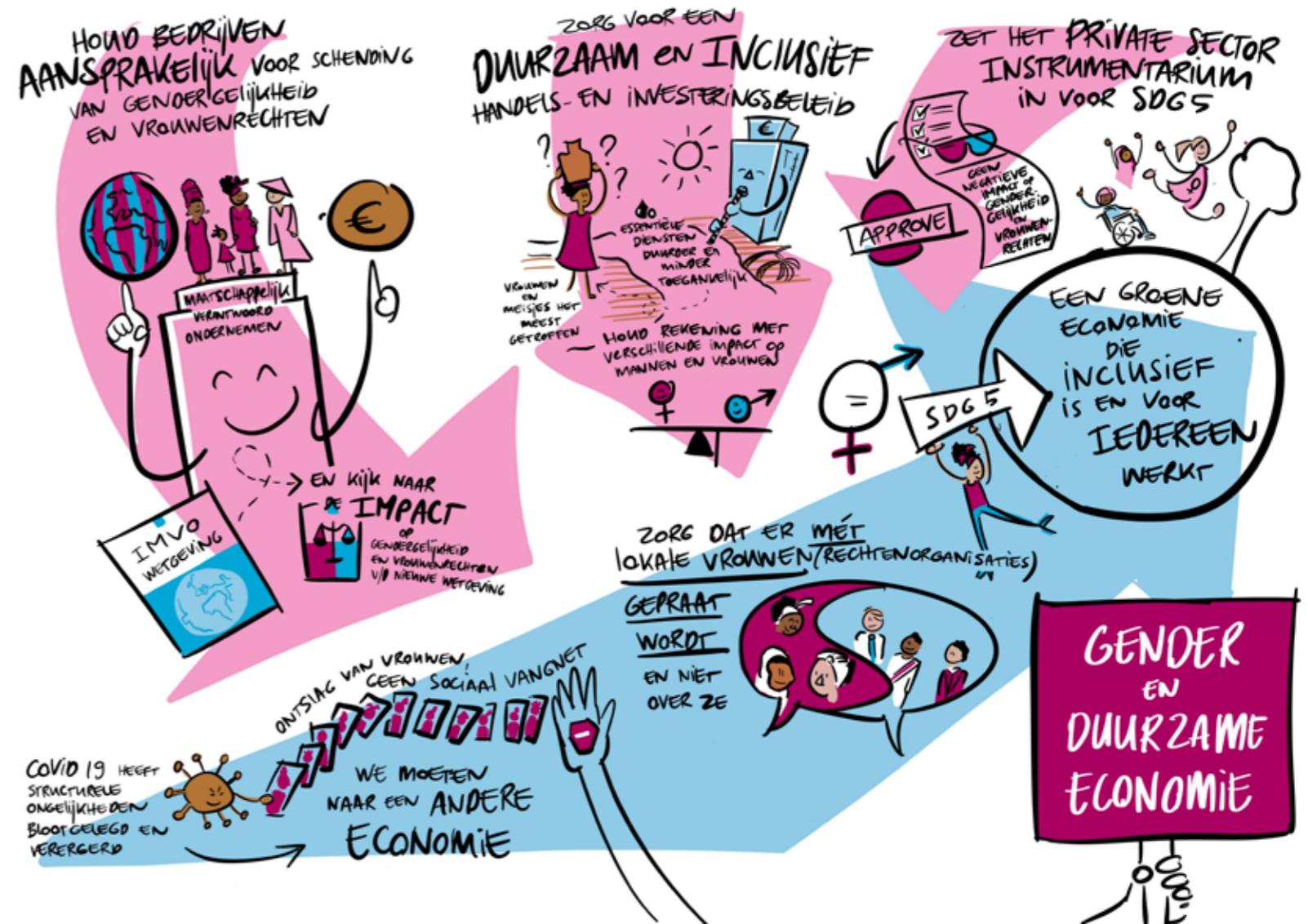
Onze leden werken direct met vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden. Wij zorgen ervoor dat de problematiek van deze vrouwen en meisjes wordt vertaald naar lobby in Nederland, Europa, op VN-niveau en in de private sector. Met onze interventies dragen we bij aan de enabling environment voor vrouwen en meisjes wereldwijd.

¹⁵ [UNWOMEN. SDG 13: Take action to combat climate change and its impact. See: https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs/sdg-13-climate-action.](https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs/sdg-13-climate-action)

¹⁶ [https://www.iucn.org/news/gender/202001/environmental-degradation-driving-gender-based-violence-iucn-study.](https://www.iucn.org/news/gender/202001/environmental-degradation-driving-gender-based-violence-iucn-study)

We geloven in de kracht van samenwerking. Wij faciliteren dat door onze leden een platform te bieden waar ze organisatieoverschrijdend en intersectioneel te werk kunnen gaan om kennis en kunde over het thema gender en duurzame economie te bundelen en te vergaren. Wij brengen leden samen met relevante stakeholders, zoals andere maatschappelijke organisaties, private sector partijen en beleidsmakers op EU-niveau. We ontwikkelen samen trainingen voor capaciteitsopbouw van maatschappelijke-, uitvoerings- en overheidsorganisaties en de private sector. Met deze gezamenlijke activiteiten, gecombineerd met onze continue lobby op gendergelijkheid, zorgen we voor een holistische benadering van ons doel. Door de verbindende kracht van WO=MEN en ons grote (inter) nationale en Europese netwerk zijn wij in een unieke positie om de Nederlandse gendergelijkheidsbewegingen te koppelen aan milieu- en klimaatorganisaties. Beide agenda's worden nog te vaak apart behandeld. Echter, de koppeling tussen klimaatrechtvaardigheid en genderrechtvaardigheid is essentieel voor echte, duurzame economische verandering.

In hoofdstuk 3.2 lichten we de expliciete keuzes die de leden van WO=MEN samen hebben gemaakt, verder toe.

2.2.2. Gender, Vrede en Veiligheid

Lange termijn outcome: Betere veiligheid, gelijke rechten in, en inclusieve deelname aan preventie van conflict en crisis, alsook duurzame vredes, veiligheids- en humanitaire processen.

Sinds de oprichting van WO=MEN is investering in inclusieve vrede- en veiligheidsprocessen, vrouwenrechten en gendergelijkheid in (post-)conflict contexten, evenals steun voor de voorvechters ervan in het Globale Zuiden, een van de drie centrale thema's. Omdat inclusieve vrede en veiligheid fundamenteel is voor de rechten en positie van vrouwen en meisjes in en uit (post)conflict gebieden. Omdat het een recht is om aan deze processen bij te dragen. Omdat het nodig is voor een effectieve crisisrespons, om conflict duurzaam te voorkomen en op te lossen. En om op tijd te kunnen signaleren als het mis dreigt te gaan.

Wat is het probleem?

Bij het uitbreken van crises zijn vrouwen en meisjes uit het Globale Zuiden oververtegenwoordigd in het verlenen van acute hulp. Het overgrote deel van de slachtoffers en overlevers van conflict gerelateerde uitbuiting en seksueel en gendergerelateerd geweld is vrouw.¹⁷ Vrouwen mediëren actief tussen strijdende troepen en dragen bij aan de stabiliteit en wederopbouw van hun land. In conflict zijn zowel vrouwen en meisjes, als mannen en jongens slachtoffers, nabestaanden, militairen, rebellen of vredesactivisten.

Toch zijn vrouwen en meisjes ondervertegenwoordigd in besluitvorming rond crisisrespons, conflict oplossing, hulp- en herstel inspanningen¹⁸, of is er geen gender kennis bij crisisteam of missieleiding. Hierdoor kan het gebeuren dat gewelddadige extremisten wel aan de onderhandelingstafel zitten, en vrouwen en jongeren die pleiten voor vreedzame transitie van de macht, niet. Dan kan geen rekening worden gehouden met beperkende gendernormen die vrouwen en meisjes in een crisissituatie de zeggenschap over, of veilige toegang tot voedsel, brandstof en medische, onder andere SRGR, voorzieningen ontzeggen.¹⁹ Alleen mannelijke militieleden profiteren dan van ontwapenings-

en re-integratieprogramma's.²⁰ Bij herstel-inspanningen en internationale strafzaken wordt niet of nauwelijks geluisterd naar wat overlevers van conflictgerelateerde uitbuiting en seksueel en gendergerelateerd geweld willen.²¹ Voorbodes van conflict worden niet opgemerkt, zoals groeiende uitingen van haat tegen vrouwen en de LHBTQI-gemeenschap, een stijging van seksueel geweld of afname van vrijheden van vrouwen en meisjes.

Wat is de urgentie?

Al sinds 2000 wordt mondiaal erkend dat betere vertegenwoordiging van vrouwen en meisjes bij besluitvorming, en het integreren van een genderlens in veiligheids- en vredesprocessen, zichtbaar maakt wat iedereen nodig heeft. En dat daarmee bestaande machtsongelijkheid en schadelijke gendernormen zichtbaar worden, die (kunnen) leiden tot conflict.

Toch worden ondanks talloze resoluties van de VN Veiligheidsraad, internationale verdragen en regionale en nationale actieplannen, de onderliggende genderspecifieke oorzaken van conflict en behoeftes van vrouwen en jongeren, nog steeds structureel genegeerd. Zelfs de meest progressieve VN-lidstaten sturen delegaties zonder afspiegeling van de samenleving naar vredesbesprekingen, zoals recent over Afghanistan.²² Ook tijdens de COVID-19 crisis zien we duidelijk hoe gendergelijkheid en vrouwenrechten bij crisis en conflict als eerste van de politieke agenda vallen²³. Wereldwijd wordt substantieel meer geïnvesteerd in korte termijn response van crises en de nationale veiligheidsagenda, in plaats van in preventie en 'human security'.

Ook economisch gewin speelt een cruciale rol. Als gevolg daarvan wordt onvoldoende toegezien op de uitvoering van internationale afspraken, zoals het Wapenhandelsverdrag waarover op Europees niveau wordt heronderhandeld. Landen als Nederland, waar mensenrechten van oudsher hoog in het vaandel staan, dreigen mee te gaan in een economische race naar de bodem.

In de VN Veiligheidsraad houden Rusland en China en tot voor kort de VS,

¹⁷ Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, Report of the Secretary-General on Conflict-Related Sexual Violence, S/2020/487, 3 juni 2020, para. 5, 74 en annex.

¹⁸ <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/>

¹⁹ Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, Women and Peace and Security: Report of the Secretary-General, S/2019/800, 9 oktober 2019, para. 4.

²⁰ <https://reachingcriticalwill.org/images/documents/Publications/women-weapons-war-2nd-edition.pdf>

²¹ <https://www.un.org/sexual-violenceinconflict/wp-content/uploads/2020/07/report/conflict-related-sexual-violence-report-of-the-united-nations-secretary-general/2019-SG-Report.pdf>

²² <https://www.bostonglobe.com/2021/11/30/opinion/afghan-women-deserve-seat-table/>

²³ <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1600323455.pdf>

andere leden in de tang. Relevante resoluties over de veiligheid van vrouwen en meisjes, onder andere in bezette gebieden, worden niet aangenomen of uitgevoerd. Onderzoeken van de VN Mensenrechtenraad worden niet meegenomen in briefings of lijken geen effect te hebben op aangesproken lidstaten. Grassroots vrouwelijke en jongere vredesactivisten die vreedzaam strijden voor machtstransitie worden genegeerd. Recente opstanden zoals in Sudan getuigen van de kloof tussen grassroots vredesbewegingen en internationaal gestuurde politieke processen. Massale internationale verontwaardiging daarover blijft ondertussen uit. Daarbovenop worden maatschappelijke organisaties, waaronder vrouwenrechtenorganisaties, vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten, de dupe van restrictieve wet- en regelgeving gericht op het tegengaan van terrorisme. Ook in Nederland.²⁴

Wat is de rol van WO=MEN?

In WO=MEN verenigt het leeuwendeel van de Nederlandse maatschappelijke stakeholders zich die met hun lokale partners en kantoren wereldwijd bijdragen aan inclusieve vrede en veiligheid, vrouwenrechten en gendergelijkheid. Dit zijn onder andere vrouwen(diaspora) organisaties, vredesorganisaties, ontwikkelingsaanpakorganisaties en humanitaire organisaties. Ook individuele consultants, deelnemers aan civiele missies en vertegenwoordigers van politie en Defensie zijn lid van WO=MEN.

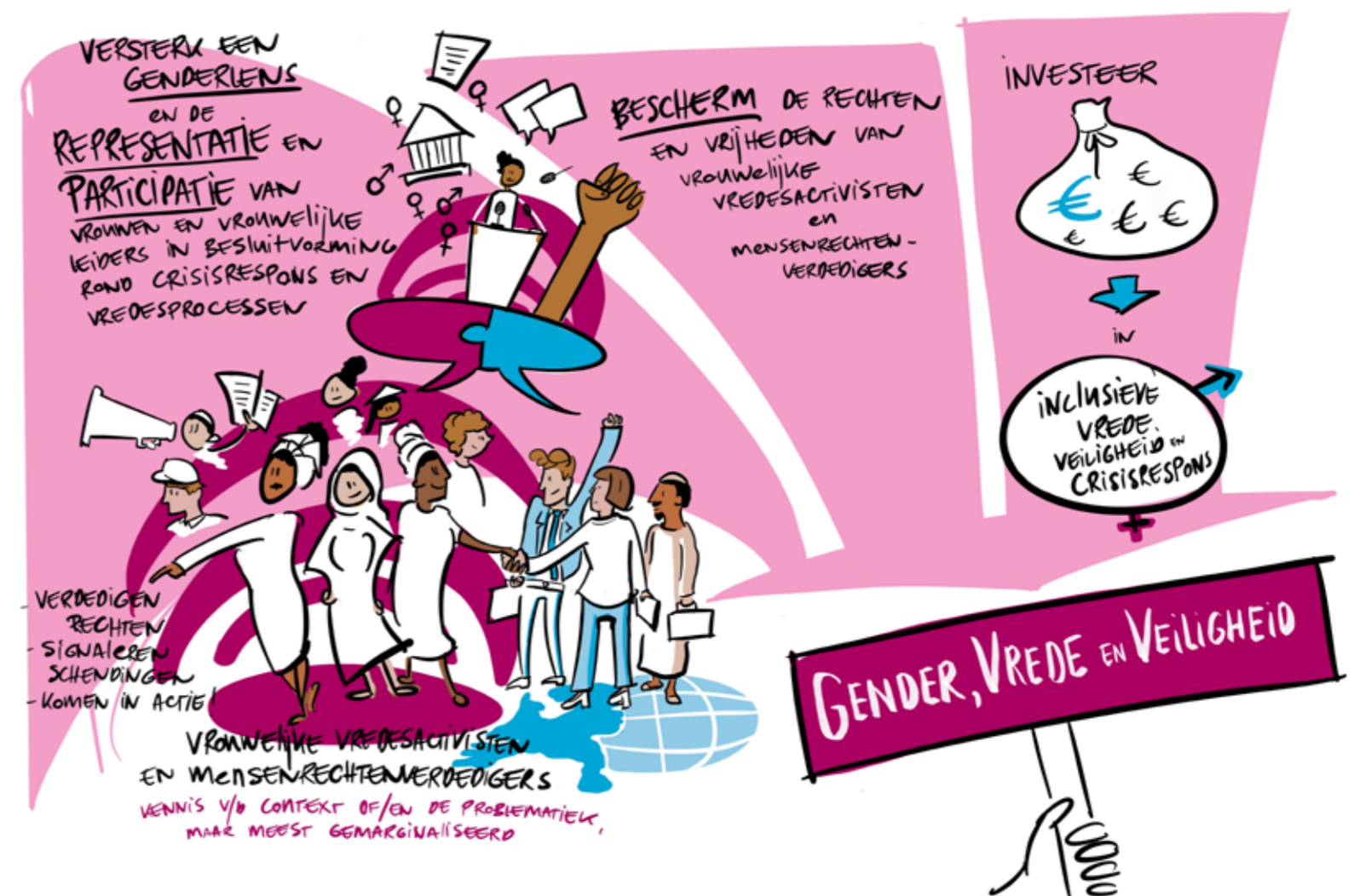
WO=MEN bundelt hiermee de krachten en perspectieven van onze diverse leden en hun lokale partners en is daarmee in de unieke positie om organisatie-overstijgend good practices en geleerde lessen te kunnen delen. Samen zijn onze leden een krachtiger waakhond ten aanzien van overheden, EU, NAVO en VN. Zij staan samen sterker om systeemveranderingen te bereiken, zoals meer investeringen in human security in plaats van hard security, of het betrekken van grassroots bewegingen in track 2 en 1 vredesprocessen. Via WO=MEN maken onze leden gebruik van meer en directe ingangen bij het Nederlandse Parlement, ministeries, kennisinstellingen, EU en VN-missies. Vanwege de verschillende ingangen, manieren van organiseren en expertise, zijn onze leden samen flexibeler om te reageren op politieke of maatschappelijke ontwikkelingen, zoals recentelijk bij de machtsovername van de Taliban. Bovendien biedt de WO=MEN werkgroep de nodige veilige ruimte waarin vredesactivisten en militairen, diaspora organisaties en internationale NGOs elkaar kritisch kunnen bevragen en samen kunnen reflecteren op eigen handelen en gedrag.

Het secretariaat van WO=MEN faciliteert en coördineert deze samenwerking, toegang en verbinding, zoals wij dat ook doen als coördinator van het Nationaal Actieplan 1325. Doordat we organisatie- en land-overstijgend werken, kunnen we bovendien trends waarnemen en onderzoeken. In 2018 onderzochten we bijvoorbeeld met het Human Security Collective financiële transactieproblemen onder onze leden, waardoor zij hun activiteiten in het Globale Zuiden niet konden uitvoeren, nadat we diverse signalen daarover ontvingen. Wat onze diaspora leden als een individueel probleem ervaren, bleek een gevolg van richtlijnen van De Nederlandsche Bank om extra streng toe te zien op terrorisme financiering via maatschappelijke organisaties.

WO=MEN zet met haar leden dus enerzijds in op verbeterde implementatie van en verantwoording op de Gender (of Women), Peace & Security agenda door overheden en instanties. Anderzijds versterken we het maatschappelijke middenveld dat pleit voor en actief betrokken en gehoord wil worden bij humanitaire, vredes- en veiligheidsprocessen.

In hoofdstuk 3.2 lichten we de expliciete keuzes die de leden van WO=MEN samen hebben gemaakt, verder toe.

²⁴ <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1571662576.pdf>

2.2.3 Ruimte en Duurzame Steun voor Activisme

Lange termijn outcome: Toegenomen ruimte en steun voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten

WO=MEN en haar leden zetten zich al een heel aantal jaar in op duurzame politieke, financiële en maatschappelijke steun voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Dat doen wij voor een diverse groep voorvechters, vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen die met hun voeten in de klei staan, strijden voor gelijkheid en als eerste signaleren wanneer een overheid neigt naar repressieve maatregelen. In dit nieuwe Meerjarenplan hebben wij de steun expliciet voor deze voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten aangescherpt, inclusief steun voor vrouwen en meisjes uit het Globale Zuiden die opkomen voor hun rechten. Want de ruimte voor hen om zich te organiseren en uit te spreken, wordt wereldwijd in rap tempo uitgehouden.

Wat is het probleem?

Conservatieve organisaties, regeringen en repressieve regimes oefenen steeds meer invloed uit op bestaande internationale standaarden en afspraken rondom gendergelijkheid en vrouwenrechten. Niet alleen landen zoals China, Rusland, Brazilië, Turkije of de Golfstaten, maar ook Europese lidstaten zoals Polen en Hongarije negeren internationale afspraken, zoals CEDAW en de Istanbul Conventie, steeds vaker. Ze bekritisieren of frustreren internationale verantwoordingsmechanismen en processen op gendergelijkheid en vrouwenrechten zoals de UN Commission on the Status of Women (CSW). In plaats van werken aan verdere vooruitgang, is de inzet van veel organisaties en activisten bij bijeenkomsten nu om tenminste geen verdere achteruitgang te accepteren als uitkomst van onderhandelingsprocessen. Zoals Pascalle Grotenhuis, Ambassadeur Vrouwenrechten en Gendergelijkheid zei in een sessie tijdens de 76ste Algemene Vergadering van de VN (AVVN): “We need to push back on the pushback”.

De beweging voor vrouwenrechten en gendergelijkheid wordt dus steeds meer actief tegengewerkt door een steeds sterker gecoördineerde oppositie. Wereldwijd worden vrouwen, meisjes en gender non-conforme mensen ontmoedigd om progressieve keuzes te maken en hun rechten op te eisen. Vrouwenrechtenorganisaties en activisten worden publiekelijk ondermijnd. Toegang tot financiering wordt onmogelijk gemaakt of stopgezet. Specifieke groepen zoals LHBTQI personen, vrouwen met een beperking, sekswerkers, inheemse vrouwen en migranten worden gestigmatiseerd en gecriminaliseerd. Vrouwen, meisjes en gender non-conforme mensen die de publieke en/of politieke arena betreden – zowel fysiek als online - en zich uitspreken, kunnen systematische discriminatie, actieve tegenwerking, bedreigingen en geweld verwachten.

Voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten worden eveneens vaak vergeten, genegeerd of expliciet buitengesloten in beleids- of besluitvormingsprocessen. Een wereldwijde enquête in opdracht van de VN laat zien dat in de 21e eeuw wereldwijd 90% van ondervraagden, vrouwen op een of meerdere aspecten minder geschikt vindt, bijvoorbeeld voor leiderschapsposities.²⁵ Ook financiering voor gendergelijkheid in overheidsprogramma's blijft achter bij het politieke commitment. Minder dan 1% van de beschikbare financiering voor genderprogramma's gaat naar gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties.²⁶ Van de financiële toezeggingen in het Generation Equality Forum (GEF) proces – toch volledig gericht op gendergelijkheid en vrouwenrechten - lijkt niet meer dan 2 van de 40 miljard dollar bedoeld te zijn om terecht te komen bij vrouwenrechtenorganisaties zelf.²⁷ De financiële commitments van Nederland voor GEF zijn reeds bestaande financieringsprogramma's en toezeggingen. Zonder erkenning en investeringen kunnen deze voorvechters niet écht effectief bijdragen aan de structurele veranderingen die nodig zijn om gendergelijkheid en vrouwenrechten te bereiken.

²⁵ <http://hdr.undp.org/en/gsni>

²⁶ <https://www.awid.org/news-and-analysis/new-brief-where-money-feminist-organizing> en zie ook de OECD Gender Marker.

²⁷ <https://www.awid.org/news-and-analysis/us-40-billion-unpacking-real-numbers-behind-generation-equality>

Nederland wordt internationaal vaak nog steeds als een van de pioniers van gendergelijkheid en vrouwenrechten wordt gezien. Toch is de geloofwaardigheid van Nederland in het geding door gebrek aan beleidscoherentie en een toenemende kloof tussen hetgeen de Nederlandse overheid zegt in internationale bijeenkomsten, en wat er in Nederland zelf gebeurt. Ook in Nederland zijn er conservatieve bewegingen die een agenda propageren die anti-gendergelijkheid, anti-feminisme, anti-abortus, anti-LHBTQI en anti-sekswerkersrechten is.²⁸ Deze vinden steeds vaker gehoor in de Nederlandse politiek. En ook hier zien we dat de operationele ruimte voor met name kleine vrouwenrechtenorganisaties steeds verder wordt ingeperkt door ingewikkelde en uitgebreide eisenpakketten bij fondsenaanvragen.

Wat is de urgentie?

De COVID-19 pandemie vergroot bestaande ongelijkheden en heeft een aantal tekortkomingen in het (inter)nationale speelveld genadeloos blootgelegd. Gender-gerelateerd geweld en ongelijkheden in de verdeling van arbeid en zorgtaken zijn door COVID-19 gerelateerde maatregelen verergerd. Vrouwen, en met name gestigmatiseerde en gecriminaliseerde vrouwen waaronder migranten, trans personen en sekswerkers, worden vaak buitengesloten van COVID steun- en herstelpakketten. Vrouwen zijn ook bijna overal een minderheid als het gaat om het ontwikkelen van de COVID-19 respons.

In internationale onderhandelingsprocessen en verantwoordingsmechanismen zijn de mogelijkheden voor maatschappelijke organisaties en activisten om betekenisvol deel te kunnen nemen verslechterd tijdens de pandemie. Alhoewel online bijeenkomsten ook kunnen bijdragen aan een grotere toegankelijkheid en inclusie, wordt hier in de praktijk vaak geen gehoor aan gegeven.²⁹ Het GEF in Parijs, bijvoorbeeld, verzuumde om programmatisch en technisch simpele aanpassingen door te voeren om daarmee toegankelijker te zijn voor mensen met een beperking en maatschappelijk middenveld in verre tijdzones. Van de ambitie “building back better” is helaas nog te weinig te zien.

De steeds verder sluitende ruimte voor maatschappelijke organisaties en individuele voorvechters moet worden aangepakt en juist uitgebreid. Vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen moeten zich effectief kunnen uitspreken en vooral ook gehoord worden. Deze voorvechters zijn cruciale partners voor overheden en andere (inter)nationale actoren om effectieve en duurzame veranderingen teweeg te brengen. Een blik op de geschiedenis van toegenomen rechten voor vrouwen laat als constante de rol van vrouwenbewegingen zien. De uitbreiding van het stemrecht, invoering van het recht op abortus en de aanpak van gender-gerelateerd geweld of duurzame vrede zijn hier voorbeelden van. Daarom moeten voorvechters op gendergelijkheid en vrouwenrechten kunnen rekenen op sociale, politieke en financiële steun en bescherming om zich effectief en gezamenlijk in te kunnen blijven zetten voor vrouwenrechten en gendergelijkheid. Hoe sneller we effectief terugduwen tegen de pushback, hoe sneller we weer vooruitgang kunnen bereiken voor vrouwenrechten en gendergelijkheid. Hoe langer we wachten, hoe meer risico er is op achteruitgang.

Wat is de rol van WO=MEN?

WO=MEN vertegenwoordigt een grote diversiteit aan leden en bundelt en deelt een flinke pluriformiteit aan kennis en ervaring. Gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, groepen en individuele voorvechters zijn essentieel in het promoten en in stand houden van gelijke rechten en kansen. Zij nemen, met alle bijkomende risico's, een voortrekkersrol om structurele ongelijkheden te verminderen. Zij hebben essentiële kennis over barrières en mogelijke oplossingen. WO=MEN is de linking pin tussen deze leden die op zeer diverse thema's werken maar effectiever kunnen zijn door samen te werken. Via ons platform komen vredesactivisten en klimaat- en natuurbeschermers bij elkaar, spreken mensenrechten- en ontwikkelingsorganisaties met diasporagroepen en sekswerkers, plus komen activisten en onderzoekers die zelf bij Beijing waren (in 1995) samen met de jongerenactivisten van nu.

²⁸ https://www.trouw.nl/opinie/polen-en-turkije-willen-een-verdrag-tegen-vrouwengeweld-verlaten-dat-heeft-ook-gevolgen-voor-nederland~b73e466a/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

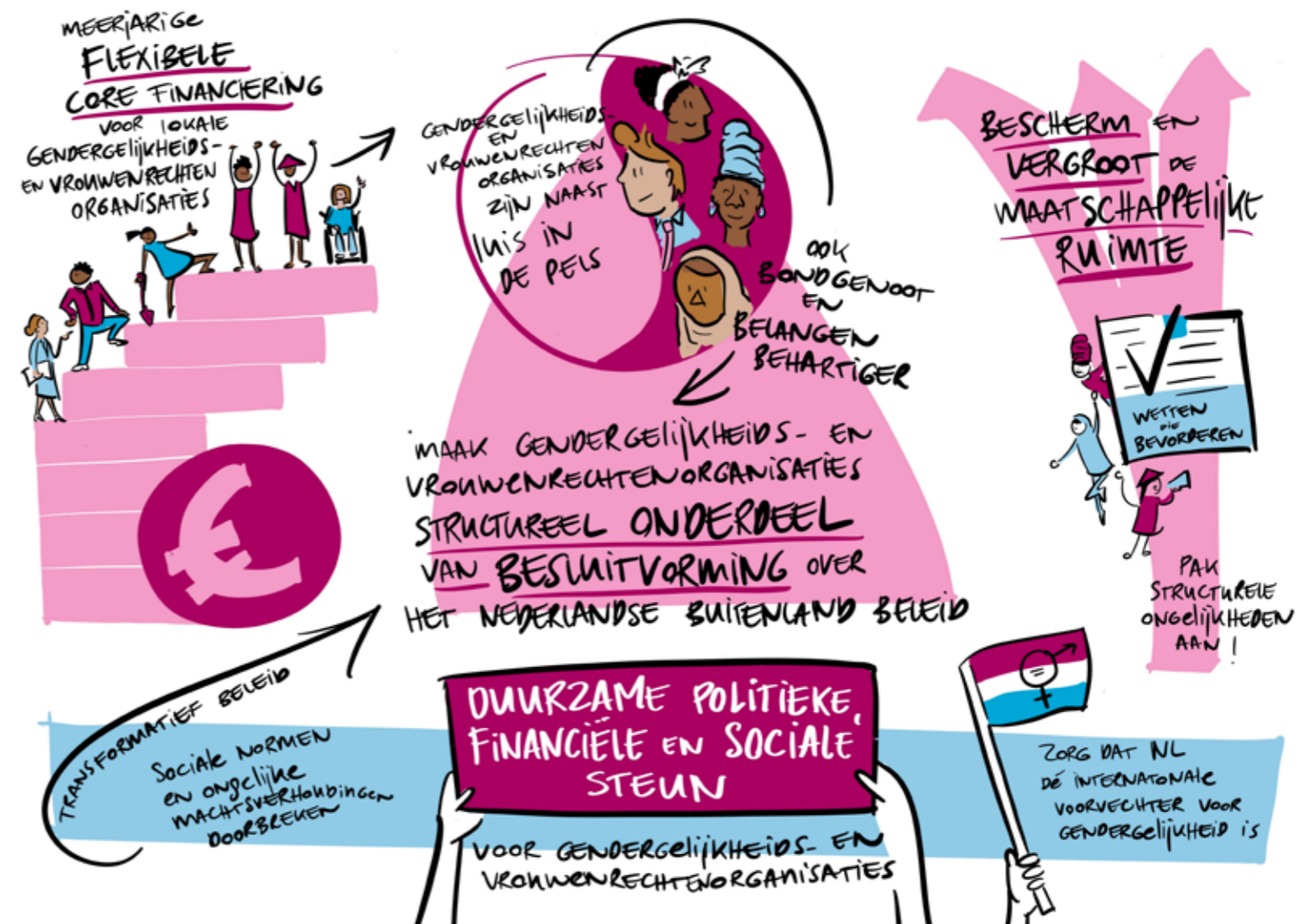
²⁹ <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1600264826.pdf>

WO=MEN heeft een brede helicopterview van wat er omgaat in het maatschappelijk middenveld in Nederland en elders. Waar veel van onze leden ook op specifieke landen en doelgroepen werken, verbinden wij dit alles doordat wij expliciet op systeemverandering inzetten. Samen met onze leden zien we wat werkt en wat niet.

Internationaal maar ook in Nederland zien we een zoektocht vanuit gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, feministische bewegingen en individuele activisten naar ruimte en steun, omdat internationale gremia en nationale overheden die steeds verder inperken. Als netwerk opent WO=MEN deuren en faciliteert nationale en internationale dialogen waarbij juist voorvechters die vaak niet worden gehoord een platform krijgen. Samen met onze leden en (internationale) partners, promoot en faciliteert WO=MEN toegang tot internationale politieke en financiële steun voor feministische en vrouwenrechtenbewegingen in Nederland en daarbuiten. Daarin zijn wij uniek in Nederland.

WO=MEN met haar leden en partners zetten daarom in op toegenomen financiële en politieke inzet, steun en verantwoording op het vergroten van de ruimte voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Ook richten wij ons op versterkte strategische samenwerking en beleidsbeïnvloeding van voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten op (inter) nationale thema's. In hoofdstuk 3.3 lichten we de expliciete keuzes die de leden van WO=MEN samen op deze outcomes hebben gemaakt, verder toe.

2.3 Interventies

Om bovenstaande outcomes te realiseren maakt WO=MEN gebruik van vier typen interventies.

Deze komen direct voort uit de rollen en taken van WO=MEN: de lobbyist & adviseur, het netwerk, de waakhond & activist en de linking pin. De interventies zijn complementair en versterken elkaar.

- = **Lobby & Advocacy:** het agenderen, informeren, adviseren en beïnvloeden van samenleving, ministeries, instituties en politiek. Hieronder valt het adviseren van ministeries, het adviseren en beïnvloeden van het Nederlands en Europees Parlement en leden van de NAVO en VN, zoals tijdens de jaarlijkse vergadering van de Commission on the Status of Women (CSW). Maar ook organisaties zoals VNO NCW, SER, UNGC nl, UNGP+10, OECD.

De adviesfunctie van WO=MEN richt zich op de ministeries van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Justitie & Veiligheid, Onderwijs, Cultuur & Wetenschap en Economie. Ook het agenderen van thema's en trends bij maatschappelijke organisaties, media, onderwijsinstellingen en bedrijven valt onder deze interventiestrategie, zoals de onderhandelingen voor de IMVO-sectorconvenanten. WO=MEN onderneemt ook lobby en advocacy richting publieke instituties en Europese instituties: de Raad van Europa, de Europese Commissie, de EEAS en het Europees Parlement.

- = **Verbinden & Versterken:** het activeren en mobiliseren van individuen, groepen en maatschappelijke organisaties, het motiveren en bundelen van krachten, het linken van leden aan relevante actoren, het delen van strategieën en het verbinden van de internationale en nationale gendergelijkheids- en vrouwenrechtenagenda en -beweging. We bieden een 'safe space' voor leden en partners om kritiek, kennis en ervaring te delen en de dialoog aan te gaan.

Centraal staat hierin de netwerkfunctie van ons platform. We brengen onze leden en strategische partners bij elkaar. We werken expliciet ook samen met mannen. Daarnaast brengen we leden en partners in contact met relevante activisten, organisaties, academici of bedrijven. We creëren mogelijkheden voor samenwerking, bijvoorbeeld in werkgroepen. WO=MEN heeft een divers ledenbestand en erkent het belang van het creëren van een inclusief netwerk waarin verschillende stemmen, ervaringen en actoren gehoord worden. Via deelname aan twee meerjarige strategische partnerschappen verdiepen we de samenwerking met een aantal leden en partners. Dit staat altijd ten dienste van onze gehele achterban. Binnen de NAP 1325 IV gemeenschap faciliteren en versterken we actief de

deelname van vrijwilligersorganisaties.

- = **Waakhond:** signaleren van genderongelijkheid en schending van vrouwenrechten wereldwijd. We signaleren diverse vormen van krimpde ruimte voor het maatschappelijk middenveld. Daarnaast monitoren we de ontwikkeling en uitvoering van wetten en beleid en letten op de consistentie daarvan. We leggen ongelijke machtsrelaties bloot, zijn alert op vormen van stereotypering, maatschappelijke en politieke trends.

De leden, partners en het secretariaat van WO=MEN zitten in de haarvaten van het maatschappelijk middenveld en zijn de ogen en oren van de internationale gendergelijkheids- en vrouwenrechtenbeweging. Ze hebben nauwe banden met activisten in onder andere conflictregio's en hebben de kennis en ervaring uit het veld. In de werkgroepen en op het secretariaat vertalen we de informatie die we verzamelen naar advies voor beleid, position papers, sociale media boodschappen, solidariteitsacties of acties richting bedrijven, de publieke sector, relevante ministeries en Kamerleden.

- = **Kennis verzamelen & delen:** het beschikbaar maken van onderzoek en adviezen voor beleid, zichtbaar maken van maatschappelijke en politieke trends, toegankelijk maken van de geleerde lessen en goede praktijkvoorbeelden, het vertalen van kennis, onderzoek en ervaring van leden naar advies voor relevante ministeries, een position paper of een expertsessie voor het Nederlands Parlement.

De leden en partners van WO=MEN spelen een centrale rol in het proactief beschikbaar maken van expertise. Kennis wordt beschikbaar gemaakt via de Member Updates, expertsessies, trainingen voor externen en gedeeld op onze website en sociale mediakanalen.

2.4 Werkwijze

Zo werken we samen met onze leden en partners onze doelen:

- = WO=MEN mobiliseert en organiseert mensen en groepen, evenementen en campagnes;
- = WO=MEN legt actief stereotypering in genderrollen bloot;
- = WO=MEN verbindt en versterkt institutionele en individuele leden, het maatschappelijk middenveld, regeringen, bedrijven, onderwijs, kennisinstututen, parlementen, vakbonden door sociale klassen, etniciteit en culturele achtergrond, generaties en genderidentiteiten heen;
- = WO=MEN coördineert de SDG 5 agenda in het brede buitenlandbeleid.
- = WO=MEN monitort en signaleert als waakhond, advocaat en diplomaat het internationale en nationale beleid;
- = WO=MEN agendeert belangrijke onderwerpen op de politieke internationale en nationale agenda;
- = WO=MEN verzamelt en deelt gerichte kennis en informeert rondom de thema's gender, vrede en veiligheid, duurzame economische ontwikkeling en het vergroten van de ruimte voor sterke maatschappelijke bewegingen, specifiek voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten;
- = WO=MEN bundelt krachten voor verandering in de samenleving op gendergelijkheid, vrouwenrechtenactivisme, feministische solidariteit en leiderschap.

2.5 Aannames en risico's

2.5.1 Aannames

WO=MEN neemt aan dat de volgende aspecten gelden voor de context waarin ze werkt:

- = Politieke meerderheid in Nederland en EU blijft voorstander van verdere promotie gendergelijkheid en vrouwenrechten in Nederlands buitenlandbeleid en waar relevant in internationale, Europese en nationale beleidsprocessen.
- = Nederlandse burgers en overheid blijven ontwikkelingssamenwerkingsorganisaties en andere organisaties in het maatschappelijk middenveld die zich inzetten voor vrouwenrechten en gendergelijkheid ondersteunen, politiek en financieel.
- = De Nederlandse beweging voor de realisatie van vrouwenrechten en gendergelijkheid wereldwijd actief blijft doordat individuen, groepen en organisaties hieraan willen werken in gezamenlijkheid en solidariteit. Dit ondanks de verschillende stromingen in de feministische beweging.
- = De private sector in Nederland is bereid haar werkwijzen aan te passen door een actieve inzet te leveren de rechten en emancipatie van vrouwen in internationale economische ketens beter te bewerkstelligen en diversiteit en inclusie te bevorderen.
- = Dat in het post-COVID 19 tijdperk de bewustwording is vergroot dat gerichte gender- en conflict sensitieve interventies noodzakelijk zijn voor Building Better Forward.

2.4.2 Risico's

WO=MEN voorziet momenteel drie risico's die als ze plaatsvinden, negatieve gevolgen hebben op het effectief bijdragen aan de genoemde impact:

RISICO	MAATSCHAPPELIJKE IMPACT		RISICO	MAATSCHAPPELIJKE IMPACT	
Een significante afname van Nederlandse politieke en financiële steun voor gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties (gebaseerd in Nederland en werkend wereldwijd).	Dit zal leiden tot verminderde actieve bijdrage van leden en partners aan WO=MEN's gezamenlijke doelen, en krimpt het maatschappelijk middenveld dat strijdt voor gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd.	Klein	Coronapandemie		Midden
Het politiek vormgeven van de Nederlandse parlementsverkiezingen van 2021, of zo mogelijk een volgende vervroegde verkiezing kan leiden tot een vermindering van prioriteit in het beleid voor vrouwenrechten en gendergelijkheid wereldwijd.		Klein	Afhankelijkheid van overheidsfinanciering		Hoog
Een verdere uitholling van democratische waarden en groeiende tegendruk op de rechten van LHBTQI+ mensen, migranten, vrouwen en meisjes.		Midden	Governance/HR risico		Midden

3

Specifieke
Outcomes

In dit hoofdstuk beschrijven we de specifieke outcomes die we de komende 5 jaar voor ogen hebben voor elk van de drie lange termijn outcomes.

Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn de basis voor een vreedzame, welvarende en duurzame wereld. Nederland heeft zich gecommitteerd aan het implementeren van (inter)nationale afspraken en verdragen, wetten, beleid en (beleids)uitvoering voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Ook de SDG's horen leidend te zijn in het maken van beleid. De private sector speelt hierin ook een belangrijke rol. De positie van vrouwen, meisjes en gender in al zijn diversiteit loopt dwars door de gehele SDG-agenda. Duurzaam en structureel inzetten op SDG 5, brengt ons in Nederland en wereldwijd dicht bij het behalen van alle gestelde doelen in 2030. Bij elke sub-outcome is aangegeven aan welke SDG dit bijdraagt.

Genderneutraal beleid bestaat niet. Door bestaande sociale gendernormen hebben beleidsmaatregelen verschillende impact op vrouwen en mannen. Om effectief beleid te voeren is het noodzakelijk dat wordt onderzocht wat de impact van een maatregel is op vrouwen én mannen. Daarnaast

is beleidscoherentie cruciaal. Coherent beleid is alleen mogelijk wanneer gendergelijkheid en vrouwenrechten in alle beleidsmaatregelen en rapportages meegenomen worden. Vanuit een mensenrechtenbenadering gezien is het enkel correct om een volle inzet te leveren op het gebied van vrouwenrechten en gendergelijkheid. De inclusie van vrouwen en meisjes in al hun diversiteit en het bereiken van gendergelijkheid is een noodzaak, geen luxe. Beleid heeft vaak een ander effect op vrouwen en meisjes dan op mannen. Constateren van ongelijkheid (gender-sensitiviteit), en het tegengaan van ongelijkheden (gender-responsiviteit) alleen is niet genoeg. Om gendergelijkheid en vrouwenrechten echt te bevorderen dient beleid de onderliggende sociale normen aan te pakken en daarmee gendertransformatief te zijn.

3.1 Gender en Duurzame Economie

Lange termijn outcome:

Een samenleving waarin een eerlijke economie, klimaat en gender rechtvaardigheid centraal staan.

Outcomes:

1. Op beleid en overheid: Vergrote inzet en verantwoording op het gebied van IMVO, Internationale handels & investeringsbeleid en klimaat & biodiversiteits beleid.

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 zetten we met onze leden en partners in op duurzame economische ontwikkeling, waarbij gender- en klimaatrechtvaardigheid centraal staan. We streven naar de bevordering van economische participatie en inclusie van vrouwen en gender non-conforme personen. Als ook de uitbanning van gender-based violence in de wereld van werk en mensenrechtenschendingen door ondernemingen worden tegengegaan. Met onze leden en partners, en vanuit de beschreven context- en stakeholderanalyse, identificeren wij een aantal deelonderwerpen (Specifieke Outcomes), die extra coördinatie of acties behoeven. Bijvoorbeeld omdat deze onderwerpen belegd zijn op verschillende niveaus van besluitvorming, zoals nationaal, Europees of multilateraal. Of omdat leden individueel er onvoldoende capaciteit voor hebben, terwijl ze binnen het WO=MEN netwerk wel als relevant worden gezien voor het thema gender en duurzame economie. Een toelichting volgt per Specifieke Outcome.

Specifieke Outcomes

1. a. De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen, inclusief vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten bij het aangaan van internationale handels- en investeringsverdragen.
1. b. Nationaal en EU IMVO beleid heeft een verbeterd gender perspectief conform de OESO richtlijnen en UNGPs, inclusief gender responsieve due diligence als vereiste voor bedrijven.
1. b.2. Nationaal en EU IMVO beleid heeft een verbeterd gender perspectief conform de OESO richtlijnen en UNGPs, inclusief gender responsieve due diligence als vereiste voor bedrijven.

1. c. Binnen het buitenlands beleid zet de Nederlandse overheid zich actief in om de disproportionele impact van klimaatverandering en verlies van biodiversiteit op vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen tegen te gaan.
1. d. Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn goed geïntegreerd in het Nederlandse beleid voor internationale financiering van de private sector.
1. e. Handelsmissies hebben SDG5 doelstellingen geïntegreerd in gesprekken en hebben een verbeterde genderbalans in representatie.

2. Op maatschappelijk middenveld niveau: Versterkt maatschappelijk middenveld dat actief bijdraagt aan een inclusief handel & investeringsbeleid en klimaat & biodiversiteitsbeleid.

Specifieke Outcomes

2. a. Het bredere maatschappelijk middenveld is overtuigd van de disproportionele impact van klimaatverandering op vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non conforme personen en ziet het nut en de noodzaak van gendergelijkheid en vrouwenrechten in klimaat- en biodiversiteitsbeleid.
2. b. Het Maatschappelijk middenveld op gendergelijkheid en vrouwenrechten heeft de kennis, capaciteit en toegang om betekenisvol te participeren in besluitvormingsprocessen over handels- en investeringsbeleid, internationale financiering en het due diligence proces van private actoren.

3. Op private sectorniveau: Implementatie van gender-responsive due diligence en transparantie bij investeringen van financiële actoren.

Specifieke Outcomes:

3. a. De Nederlandse internationaal opererende private (financiële) actoren nemen stappen om gender-responsieve due diligence uit te voeren in waardeketens, en transparantie in investeringen.
3. b. Publieke financiers nemen stappen op het implementeren van gender responsive due diligence, inclusief het consulteren van lokale stakeholders, en bevorderen van transparantie bij investeringen.
N.B. Het brede publiek is de komende jaren geen expliciet speerpunt binnen deze outcome, alhoewel we, i.s.m. onze partners, draagvlakversterking voor gender en duurzame economie wel bij het brede publiek onder de aandacht brengen.

Toelichting specifieke outcomes op beleid en overheid:

1.a. De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen, inclusief vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten bij het aangaan van internationale handels- en investeringsverdragen.

Landen maken afspraken met elkaar voor het vergemakkelijken van internationale vrijhandel en investeringen. De Nederlandse overheid kan zelf investeringsverdragen afsluiten met andere landen. Handelsverdragen worden namens ons afgesloten door de Europese Unie (EU). Handels- en investeringsverdragen hebben grote invloed op de dagelijkse realiteit van mensen. Voornamelijk economisch kwetsbare en gemarginaliseerde groepen, vaak vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden, ondervinden hier negatieve consequenties van.

Het is positief dat Nederland in 2019 gender heeft opgenomen in de Modeltekst voor Investeringsakkoorden. Daarnaast wordt er vanuit de Europese Commissie steeds meer nadruk gelegd op de link tussen handel en gender. Bijvoorbeeld middels het toevoegen van Trade & Gender hoofdstukken in vrijhandelsverdragen, zoals in het verdrag met Chili. Ook is er binnen de World Trade Organization (WTO) een informele werkgroep over gender en handel opgestart. De komende jaren zal er een hervormingsproces plaatsvinden binnen de WTO, hier moet ook rekening gehouden worden met gelijke representatie en participatie.

Ondanks deze positieve ontwikkelingen kunnen (inter)nationale afspraken over handel en investeringen onbedoelde effecten hebben. Afhankelijk van het land of de industrie kan liberalisering van publieke diensten en goederen ervoor zorgen dat ze duurder worden, of minder toegankelijk. Dit kan vrouwen harder treffen, omdat zij als primaire zorgdrager vaker gebruik maken van sociale voorzieningen. Liberalisering van markten, bijvoorbeeld op het gebied van landbouw, kan ertoe leiden dat kleine lokale boeren, vaak vrouwen in het Globale Zuiden, worden weggeconcurrerd. Mensen die opkomen voor de rechten van

deze groepen krijgen te maken met geweld. 2019 en 2020 waren de dodelijkste jaren voor mensenrechtenverdedigers ooit gemeten. De perspectieven van deze groepen worden te weinig meegenomen in internationale afspraken. Handel- en investeringsverdragen moeten bijdragen aan een genderrechtvaardige economie. WO=MEN zet zich in voor de inclusie van vrouwenrechten en deelname van vrouwenrechtenorganisaties in beleidsvormingsprocessen rond handels- en investeringsverdragen. Vrouwen en vrouwenrechtenorganisaties moeten kunnen bijdragen in onderhandelingen en moeten in de uitvoering van afspraken een plek aan tafel te krijgen, bijvoorbeeld via consultaties en intersectionele gender impact assessments.

Hiervoor is het noodzakelijk dat de relevante directies binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken, binnen de Europese Commissie, Tweede Kamerleden en leden van het Europees Parlement het belang inzien van gelijke representatie en participatie. Ook zetten we in op het bevorderen van participatie en gelijke representatie van vrouwen, gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisatie, in het bijzonder uit het Globale Zuiden, op WTO-niveau.

Hoewel diverse leden zelf al wel werken op het monitoren en beïnvloeden van investerings- en handelsverdragen, zorgt WO=MEN voor kennis en continue aandacht specifiek op gendergelijkheid en vrouwenrechten in de verschillende arena's waar besluiten over handel vallen. Dikwijls zijn wij bij Europese consultaties de enige organisatie die pleit voor een gender-transformatieve inzet op handelsverdragen en beleidsprocessen, zoals rond het EU Trade Policy Review. WO=MEN zal haar leden koppelen aan relevante stakeholders, middels het faciliteren van dialogen, consultaties en koffiegesprekken. Hierbij zorgen we dat betekenisvolle participatie van vrouwenrechtenorganisaties en vrouwenrechtenactivisten het hoofdonderwerp is in deze gesprekken. Daarnaast onderscheiden wij ons door de sterke nadruk op lobby en advocacy, waar veel leden en andere organisaties vaak op projecten werken. Dankzij onze platform- en netwerkfunctie is WO=MEN in staat om op verschillende onderwerpen, zoals handel en de bescherming van mensenrechtenverdedigers, kruisverbanden te zien en een coherente bijdrage te leveren aan Nederlands en Europees beleid.

Bijdrage aan SDG 5.a, SDG 8.3 en SDG 17, SDG 2.3

1.b. Nationaal en EU IMVO beleid heeft een verbeterd gender perspectief conform de OESO richtlijnen en UNGPs, inclusief gender responsive due diligence als vereiste voor bedrijven.

In de nasleep van de instorting van de Rana Plaza fabriek in 2013 was er hernieuwde aandacht van de Nederlandse overheid voor IMVO. Uit de daaropvolgende KPMG risicoanalyse bleek dat het schenden van gendergelijkheid en vrouwenrechten een sectoroverschrijdend risico is. De vrijwillige convenanten zouden voortgezet worden en twee jaar later, na een evaluatie van het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) (2020) bleek dat de vrijwillige convenanten niet genoeg waren om de negatieve impact op mens en milieu te verminderen. Hierop werd besloten om een slimme mix van dwingende en vrijwillige beleidsmaatregelen op te stellen. In oktober 2020 publiceerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken het nieuwe IMVO-beleid. Onderdeel van dit beleid is het overgaan tot een wettelijke due diligence-verplichting, bij voorkeur op Europees niveau. In november 2021 gaf Minister de Bruijn (BHOS) een toezegging om over te gaan op nationale IMVO-wetgeving aangezien de Europese Unie op zich laat wachten. Hij gaf hierbij aan dat de wet gebaseerd zal zijn op de OESO-richtlijnen en de IMVO bouwstenen.

Ondanks het feit dat de OESO richtlijnen en de UNGP aandacht voor gender hebben, schieten de bouwstenen voor Nederlandse IMVO-wetgeving en het proces richting EU-wetgeving ernstig tekort om het verschil te maken op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Zolang gendergelijkheid en vrouwenrechten niet expliciet worden benoemd en geïntegreerd in wetgeving, blijft er onvoldoende aandacht voor.

WO=MEN zet erop in dat de Nederlandse overheid gendergelijkheid en vrouwenrechten goed borgt in de nieuwe IMVO-wetgeving. Gender responsive human rights due diligence moet in de nieuwe Nederlandse en Europese wetgeving worden opgenomen. Ook moeten de 'OESO due diligence stappen'

daarin vastgelegd worden. Gender responsive due diligence houdt onder andere in dat bedrijven verplicht worden om inclusieve en effectieve consultaties te houden met lokale gemeenschappen - expliciet ook vrouwen - om gender impact assessments te doen en gevonden negatieve effecten van bedrijfsvoering op vrouwen te stoppen en te mitigeren. Daarnaast blijft WO=MEN namens en met haar leden benadrukken dat de Nederlandse overheid zich proactief en constructief moet inzetten tijdens de onderhandelingen voor de UN Binding Treaty on Business and Human Rights en voor de borging daarbinnen van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

We versterken de boodschap van onze leden en zorgen dat de verhalen van de meisjes en vrouwen in de landen waarin onze leden actief zijn, worden vertaald naar lobby en advocacy boodschappen en activiteiten. WO=MEN's helicopterview en samenwerking tussen leden binnen WO=MEN zorgt ervoor dat organisatieoverschrijdende en intersectionele analyses en advocacy boodschappen kunnen worden ontwikkeld en uitgedragen. Leden kunnen van elkaar leren en delen ook goede voorbeelden uit het veld, van meisjes en vrouwen, en ook van overheden en private actoren die in hun beleid en strategieën (samen met andere stakeholders) een verbeterd genderperspectief hebben omarmd. Waar onze leden een bredere agenda hanteren als het gaat om IMVO-beleid, zorgt WO=MEN er voor dat gendergelijkheid altijd de hoofdboodschap is en dit niet op de achtergrond van andere prioriteiten verdwijnt.

Bijdrage aan SDG 5.c, SDG 8.5

1.b.2. Nationaal en EU IMVO beleid heeft een verbeterd gender perspectief conform de OESO richtlijnen en UNGPs, inclusief gender responsive due diligence als vereiste voor bedrijven.

Het borgen van gendergelijkheid in IMVO wetgeving en beleid is een eerste

stap. Maar verandering vindt pas echt plaats als een genderlens ook echt wordt toegepast. In onze waakhond functie ziet WO=MEN er op toe of dit daadwerkelijk gebeurt. Ondermeer door eigen onderzoek te doen en onderzoek van onze leden en hun partners in het veld in te zetten. Met deze informatie zullen wij in onze lobby, richting onder andere de Tweede Kamer, de overheid verantwoordelijk houden voor de gemaakte afspraken en toezeggingen.

1.c. Binnen het buitenlands beleid zet de Nederlandse overheid zich actief in om de disproportionele impact van klimaatverandering en verlies van biodiversiteit op vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender nonconforme personen tegen te gaan.

De klimaat -en biodiversiteitscrisis is de grootste uitdaging van onze tijd. Het recente rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) laat zien dat we ons op een kantelpunt bevinden. Om de Parijs klimaatdoelstelling van niet meer dan 1,5 graad opwarming te behalen, moeten we nu het tij keren. Klimaatverandering en verlies van biodiversiteit treft iedereen, maar niet op dezelfde manier. Van de mensen die ontheemd zijn door klimaatverandering bestaat 80 procent uit vrouwen. Vrouwen en kinderen hebben 14 keer meer kans dan mannen om te sterven tijdens een klimaatramp. Vrouwen in ontwikkelingslanden produceren 80% van het voedsel. Echter, wereldwijd bezitten vrouwen maar 20% van het land. Door deze bestaande ongelijkheid en door landdegradatie komt het levensonderhoud en de voedselzekerheid van vrouwen, en daarmee hun gemeenschappen in gevaar. Vrouwen en meisjes zijn ook vaak verantwoordelijk voor watervoorzieningen. Door droogte, als gevolg van de klimaatcrisis, moeten zij verder reizen voor schoon water. Vrouwen en meisjes lopen hiermee een nog groter risico op gender gerelateerd geweld. Door traditionele genderrollen, stereotypes en discriminatie hebben de klimaatcrisis en biodiversiteitsverlies dus een disproportioneel effect op vrouwen, meisjes en gender non-conforme personen. Voor een inclusieve groene transitie is het belangrijk dat het Nederlands buitenlandbeleid deze disproportionele effecten van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies actief tegengaat.

WO=MEN werkt samen met leden en andere bondgenoten om te zorgen dat de connectie tussen klimaatverandering en verlies van biodiversiteit en de gedifferentieerde impact op vrouwen, mannen en gender non-conforme personen expliciet terugkomt in beleidsvorming van de Nederlandse overheid. Dit doen we door het verenigen van leden die werkzaam zijn op dit thema. Samen ontwikkelen we publicaties en boodschappen en zetten we onze capaciteit strategisch in voor onze gezamenlijke lobby en advocacy. WO=MEN is hierbij in een unieke positie om juist de genderdimensies van de klimaat- en biodiversiteitscrises uit te lichten. Gendergelijkheid, klimaat en milieu worden vaak apart wordt behandeld omdat verschillende specialistische organisaties op deze thema's werken en ze in (beleids)discussies ook vaak apart behandeld worden. Maar zonder de betrokkenheid van iedereen en systemische verandering kan de klimaatcrisis niet afgewend worden. Naast de overgang naar een nieuw economisch model is een gender transformatief klimaatbeleid is nodig.

Bijdrage aan SDG 5.c, SDG 13, 15, SDG 2.3.

1.d. Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn goed geïntegreerd in het Nederlandse beleid voor internationale financiering van de private sector.

Via verschillende fondsen stimuleert de Nederlandse overheid het internationale verdienvermogen van Nederland. Tegelijkertijd heeft het als doel om inclusieve duurzame groei en klimaatactie te stimuleren.

De impact van en toegang tot de ondersteuning via de fondsen is niet genderneutraal. Projecten of ondernemingen die gesteund worden door Nederlandse fondsen zouden aantoonbaar geen negatieve effecten mogen hebben op gendergelijkheid en vrouwenrechten. Er moet gekeken worden naar de impact van een project op de omliggende gemeenschap. Zo kunnen zelfs 'duurzame' projecten die focussen op vrouwenrechten, een negatieve impact hebben op land-based communities. Denk hierbij aan zaken als vervuiling,

landroof en de aantasting van voedselsoevereiniteit. Deze kwesties kunnen vrouwen harder en anders raken.

Het is daarom belangrijk dat gendergelijkheid een centraal doel is bij internationale financiering van de private sector. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het Dutch Fund for Climate and Development (DFCD) waarmee ook vrouwen in het Globale Zuiden bereikt worden. In de komende jaren is het van belang dat het recent gelanceerde joint venture van de Nederlandse overheid en FMO in Invest International, bijdraagt aan gendergelijkheid. Maar ook met het opnemen van gendergelijkheidsdoelen in beleidsplannen en fondsen ben je er nog niet. Deze moeten ook gemonitord worden, zodat gendergelijkheid en vrouwenrechten echt geïntegreerd worden in het Nederlands beleid voor internationale financiering van de private sector.

Om deze outcome te bereiken zal WO=MEN gesprekken met fondsbeheerders en exportkredietverzekeraars organiseren (bij uitvoeringsorganisaties zoals RVO, FMO, Atradius en fondsbeheerders binnen de verschillende ministeries waaronder EZK en BuHaOS) over gendermainstreaming, gender impact assessments en monitoring met een gender perspectief. Ook zal WO=MEN de komende jaren inzetten op betere contacten met VNO-NCW. Hierbij zullen we ook focussen op capaciteitsopbouw omtrent gendergelijkheid binnen de genoemde organisaties. Samen met leden organiseert WO=MEN trainingen en kennissessies, zoals in 2021 voor de SER en AEGON. WO=MEN zal er verder op toezien dat de Nederlandse overheid uitvoerders en bedrijven verplicht rekening te houden met specifieke risico's op het gebied van SDG 5 in projecten, en middels hun activiteiten proactief bij te dragen aan SDG 5. Dit zal voornamelijk gebeuren door lobby, advocacy en monitoring binnen de processen richting bindende IMVO maatregelen beschreven onder 1b. Hierbij zal er ook aandacht zijn voor Europees en VN niveau.

Bijdrage aan SDG 5.5, 5a, 8.3, 13b, 12.6

1.e. Handelsmissies hebben SDG5 doelstellingen geïntegreerd in gesprekken en hebben een verbeterde genderbalans in representatie.

Via handelsmissies brengt de overheid Nederlandse ondernemers in contact met buitenlandse om zo internationale handel tot stand te brengen. Daarom moet het bevorderen van SDG5 een integraal onderwerp zijn van de handelsmissies.

De deelname van vrouwen aan handelsmissies schommelt al jaren rond de 20 procent, terwijl het percentage door vrouwen geleide bedrijven dat internationaal opereert rond de 30 procent ligt. Om vrouwelijke ondernemers gelijke toegang tot handelsmissies te geven dient dat percentage dus ook richting de 30 procent te gaan.

Eenzijds gebeurt dit al door vrouwen actief te betrekken in campagnes en bijeenkomsten. RVO richt zich vooral op deze missie, o.a. door het faciliteren van het Groei over Grenzen netwerk. Echter, is uit verschillende evaluaties en gesprekken met RVO ook gebleken dat in de huidige sectoren die worden gekozen voor handelsmissies vrouwen ondervertegenwoordigd zijn. Daarom moet er meer variatie komen in de sectoren van handelsmissies. Het succes hiervan is namelijk al bewezen toen er in November 2020 een virtuele handelsmissie naar Italië werd gehouden en er gekozen werd voor de textielsector, specifiek op duurzame mode. De vertegenwoordiging bestond voornamelijk uit vrouwelijke ondernemers.

Bedrijven en overheden kunnen met hun beleid een grote invloed hebben op gendergelijkheid en de empowerment van alle vrouwen en meisjes. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat tijdens handelsmissies, SDG5, en specifiek hoe bedrijven kunnen bijdragen aan SDG5, wordt besproken.

WO=MEN zal zich inzetten om in aanvulling op de activiteiten die nu al worden gedaan om vrouwen te enthousiasmeren om internationaal te gaan ondernemen, aandacht te vragen voor de keuze van andere sectoren. We zullen gesprekken voeren met relevante directies binnen Buitenlandse Zaken om dit te benadrukken. Daarnaast zullen wij ons inzetten om SDG5 een integraal onderdeel te laten zijn van de besproken onderwerpen tijdens handelsmissies door het delen van kennis middels presentaties en trainingen.

Bijdrage aan SDG 5.c, 5a, 8.3

Toelichting specifieke outcomes op maatschappelijk middenveld

2.a. Het bredere maatschappelijk middenveld is overtuigd van de disproportionele impact van klimaatverandering op vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non conforme personen en ziet het nut en de noodzaak van gendergelijkheid en vrouwenrechten in klimaat- en biodiversiteitsbeleid

Ook in het maatschappelijk middenveld zijn de klimaat- en biodiversiteit agenda's en de vrouwenrechten- en gendergelijkheid agenda's nog niet altijd aan elkaar gekoppeld. Milieu- en klimaatorganisaties hebben vaak nog geen sterke genderlens in hun werk. En de urgentie daarvoor wordt ook niet gezien. Ook merken we in de eerste stappen richting de CSW-vergadering in maart 2022 met klimaat als een van de hoofdthema's dat veel van onze leden en partners uit de vrouwen- en genderbeweging weinig kennis hebben van de specifieke genderdimensies van klimaatverandering en milieudegradatie.

Om het belang van gendergelijkheid en vrouwenrechten te benadrukken organiseert WO=MEN netwerkbijeenkomsten en informeert ze het maatschappelijk middenveld. Zo hebben we in het verleden bijeenkomsten georganiseerd over genderdoelen in klimaatfondsen en de link tussen gendergelijkheid, klimaatverandering en biodiversiteit. WO=MEN blijft de komende jaren, samen met leden en partners, kennissessies organiseren en capaciteit opbouwen omtrent de thema's gendergelijkheid, klimaatverandering en biodiversiteit. Een voorbeeld hiervan is een online campagne, die we samen met leden organiseren in 2022 rondom de CSW om het bredere maatschappelijk middenveld te overtuigen van de noodzaak van gendergelijkheid en vrouwenrechten in klimaat- en biodiversiteitsbeleid. WO=MEN is in een unieke positie om deze agenda's te koppelen en deze intersectionele aanpak verder te stimuleren en steunen in het maatschappelijk middenveld.

Bijdrage aan SDG 5a, 5c, 10.2, 13.b.

2.b. Maatschappelijk middenveld op gendergelijkheid en vrouwenrechten heeft de kennis, capaciteit en toegang om betekenisvol te participeren in besluitvormingsprocessen over handels- en investeringsbeleid, internationale financiering en het due diligence proces van private actoren.

Voor systemische en systematische verandering richting een genderrechtvaardig economisch model is de betekenisvolle participatie van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties nodig. Zij moeten de kennis en capaciteit hebben om te participeren en toegang hebben tot besluitvormingsprocessen. In het verleden hebben wij dit gedaan door bijvoorbeeld het coördineren van een training bij de SER en organiseren van gesprekken met leden en ambtenaren bij de directie IMH.

WO=MEN blijft zich inzetten voor betekenisvolle participatie en consultatie van vrouwenrechtenactivisten en groepen, door de capaciteit van dit middenveld te versterken. Deze versterking gebeurt middels het organiseren van kennissessies, het koppelen van organisaties met verschillende kennisprofielen en het schrijven van policy papers. WO=MEN pleit samen met haar leden en in strategische partnerschappen voor steun, bescherming en ruimte voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in besluitvormingsprocessen rondom een eerlijke economie waarin klimaat en gender wordt meegenomen. Door onze contacten met private actoren, zoals banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, ministeries, beleidsmakers op Europees niveau en maatschappelijke organisatie kunnen we in verschillende arena's pleiten voor de toegang van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties in besluitvormingsprocessen over economische thema's.

Bijdrage aan SDG 5.5, 5.c, 13b.

3. Specifieke Outcomes

Toelichting specifieke outcomes op private sector

3.a. De Nederlandse internationaal opererende private (financiële) actoren nemen stappen om gender-responsieve due diligence uit te voeren in waardeketens, en transparantie in investeringen.

Zoals beschreven in hoofdstuk 2, is er naast een toenemende noodzaak ook een toenemende vraag van bedrijven en financiële actoren om te werken aan gendergelijkheid en het voorkomen van gendergerelateerd geweld in hun waardeketens. Naast bedrijven investeren banken, pensioenfondsen en verzekeraars het geld van klanten in bedrijven en projecten. Als kredietverstrekkers hebben zij niet alleen invloed op hoe zij binnen hun organisatie omgaan met mensenrechten, vrouwenrechten en gendergelijkheid. Zij kunnen ook hun financiële invloed aanwenden om bedrijven, waarin zij investeren, hiermee rekening te laten houden. Financiële instituties dienen, net als andere bedrijven, de OESO-richtlijnen, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights en relevante ILO-conventies te volgen. De OESO-richtlijnen onderkennen dat bedrijven rekening moeten houden met de mensenrechten van bepaalde groepen die meer aandacht behoeven, zoals vrouwen en indigenous peoples. In de UN Guiding Principles on Business and Human Rights staat dat bedrijven speciale aandacht moeten hebben voor de impact van bedrijfsvoering op mensenrechten en hierbij rekening moeten houden met de gedifferentieerde impact hiervan op mannen en vrouwen. In 2019 publiceerde UNDP de Gender Dimensions of the UN Guiding Principles on Business and Human Rights om extra aandacht te vragen voor het gender aspect van mensenrechtenschendingen door bedrijven. Ook staat er beschreven hoe bedrijven en overheden bij elk principe actie kunnen nemen om gendergelijkheid beter te waarborgen. Maar dit gebeurt nog te weinig.

Om gendergelijkheid en vrouwenrechten te waarborgen in internationale waardeketens, is het nodig dat internationaal opererende bedrijven en financiële instituties bekend zijn met de specifieke risico's in hun ketens op het gebied van gender. Hier kunnen ze dan actie op nemen om de situatie verbeteren. Gender-responsive due diligence is echter (nog) geen gemeengoed. WO=MEN blijft het belang van gender-responsive due diligence benadrukken evenals specifieke gender impact assessments. Bijvoorbeeld door het verenigen van kennis van onze leden en het organiseren en geven van trainingen en follow-up ondersteuning.

[Bijdrage aan SDG 8.8, SDG 5.5, SDG. 5a.](#)

3.b. Publieke financiers nemen stappen op het implementeren van gender responsive due diligence, inclusief het consulteren van lokale stakeholders, en bevorderen van transparantie bij investeringen.

Publieke financiers zoals FMO, DFCD, RVO en ministries, verlenen steun aan bedrijven, financiële instellingen en projecten in ontwikkelings- en opkomende landen met onder meer krediet, participaties en garanties. Deze financiers hebben ook een ontwikkelingsdoelstelling. Zij hebben invloed op hoe hun eigen organisatie en de bedrijven waarin zij investeren met gender omgaan. Zij horen de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles te volgen. Daarom zet WO=MEN zich ook de komende jaren voor in dat partijen die financiering aanvragen ook beoordeeld worden op het hebben van een genderanalyse- en strategie. En dat de voortgang op deze punten ook moet worden gemonitord en dat hierop moet worden gerapporteerd. Daarnaast moeten ook de financiers zelf gender gaan integreren in hun IMVO beleid en uitvoeringskader.

Het proactief en inclusief consulteren van lokale stakeholders, waaronder vrouwen en vrouwenrechtenorganisaties, is essentieel in de ontwerpfase van een project. Zij bevinden zich immers in de haarvaten van de samenleving en kennen de context. Daarbij is het noodzakelijk dat deze financiers transparant zijn over de impact van gendergelijkheid in projecten die zij (willen gaan) uitvoeren en dat zij ervoor zorgen dat deze informatie terecht komt bij de lokale gemeenschappen. Ook is het van belang dat financiers transparant zijn bij het ontwerpen van de projecten en hoe al meteen nadruk gelegd wordt op gendergelijkheid. Als WO=MEN zullen we hier op constructieve wijze op toezien. Bijvoorbeeld door het verenigen van kennis van onze leden en het organiseren van trainingen.

Bijdrage aan SDG 5a, 5c, SDG 8.3, 8.5.

3.2 Gender, Vrede en Veiligheid

Lange termijn outcome:

Betere veiligheid, gelijke rechten in en inclusieve deelname aan preventie van conflict en crisis, alsook duurzame vredes, veiligheids- en humanitaire processen.

Outcomes

1. Op beleid en overheid: Implementatie en verantwoording op 'The Women Peace Security agenda' (WPS)

Zoals in hoofdstuk 2 uitgelegd, zetten we met onze leden en partners in op: 1) Implementatie van en verantwoording op de WPS-agenda, en 2) een versterkt maatschappelijk middenveld dat pleit voor, actief betrokken is bij en wordt gehoord in humanitaire, vredes- en veiligheidsprocessen.

Met onze leden en partners, en vanuit de beschreven context- en stakeholderanalyse, identificeren wij een aantal deelonderwerpen (Specifieke Outcomes) die extra aandacht en/of coördinatie behoeven. Bijvoorbeeld omdat deze onderwerpen maar ten dele verankerd zijn in Nederlands beleid, omdat er onvoldoende (duurzame) aandacht voor is, of omdat leden individueel er onvoldoende capaciteit voor hebben, terwijl deze onderdelen wel fundamenteel zijn binnen de WPS-agenda. Een toelichting volgt per Specifieke Outcome.

Specifieke Outcomes

- 1.a.** De Nederlandse overheid legt aantoonbaar verantwoording af ten aanzien van de implementatie van en investering in de WPS-agenda, conform de afspraken op nationaal, EU en VN-niveau.
- 1.b.** De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme mensen, inclusief vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten in vredesprocessen.

- 1.c.** Binnen de Nederlandse asielketen wordt expliciet rekening gehouden met de beschermingsbehoeften van vrouwen en meisjes.
- 1.d.** De Nederlandse overheid is aantoonbaar gecommitteerd aan een survivor centred en survivor-led approach van crisis en conflict gerelateerd seksueel en gender gerelateerd geweld.
- 1.e.** De Nederlandse overheid houdt aantoonbaar rekening met de mogelijke impact van Nederlandse wapenhandel op GBV in landen van eindbestemming.
- 1.f.** Civiele, militaire en politie missie leiding promoot en investeert aantoonbaar in diversiteit op senior niveau, evenals in capaciteit op gender kennis in missies.
- 1.g.** Nederland monitort de impact van inter(nationale) anti-terreurmaatregelen op de operationele ruimte van vrouwenrechten- en gendergelijkheidsorganisaties.

2. Op maatschappelijk middenveld niveau: Versterkt maatschappelijk middenveld dat pleit voor, actief betrokken is bij en wordt gehoord in humanitaire, vredes- en veiligheidsprocessen.

Specifieke Outcomes

- 2.a.** Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten hebben de kennis, middelen, capaciteit en ingangen om betekenisvol te participeren in besluitvorming, bijv. bij vredesprocessen in NL, de EU, NAVO en/of op VN-niveau. Zij worden door Nederlandse missies daarin actief gesteund en beschermd.
- 2.b.** Vrouwen en meisjes met een vluchtelingenachtergrond in Nederland hebben de kennis, skills en ingangen om betekenisvol te participeren in besluitvorming rond veiligheid en emancipatie.
- 2.c.** Humanitaire programma's met Nederlandse actoren/ geld zijn aantoonbaar gender sensitief en responsief.
N.B. Het brede publiek en de private sector zijn de komende jaren geen expliciete speerpunten binnen deze outcome, alhoewel we draagvlak versterken voor de WPS-agenda en dialoog met bijvoorbeeld de financiële sector en het brede publiek wel meenemen in ons werk.

Toelichting specifieke outcomes op beleid en overheid:

1.a. De Nederlandse overheid legt aantoonbaar verantwoording af ten aanzien van de implementatie van en investering in de WPS-agenda, conform de afspraken op nationaal, EU en VN-niveau.

Er zijn volop internationale wetten, verdragen, afspraken en toezeggingen rond het voorkomen van conflict en het garanderen van inclusieve vrede en veiligheid, evenals het investeren in inclusieve vrede en veiligheid in het Globale Zuiden. Maar het schort wereldwijd aan prioritering en daadkracht in de uitvoering, sturing en verantwoording. Met het Nationaal Actieplan 1325-IV (2021-2025), het EU WPS Action Plan, het GAP-III en de Women, Peace and Security and Humanitarian Action Compact zijn er nu heldere sturingsinstrumenten met monitorings- en evaluatie raamwerken voor Nederland en andere EU en VN-lidstaten voorhanden. Dit biedt WO=MEN handvatten om de uitvoer en verantwoording op de WPS-agenda van Nederland te volgen, zo nodig aan te kaarten en aan te scherpen.

Bij uitstek is het de taak van een collectief van maatschappelijke organisaties om te monitoren of een land op resultaten en impact stuurt richting de brede WPS-doelstellingen, in plaats van op beschrijving van activiteiten. Of een land erin slaagt WPS te mainstreamen in alle relevante beleid en beleidsuitvoering. Of wordt gestuurd op het behalen van de GAP- III doelstelling om 85% van alle nieuwe externe activiteiten te laten bijdragen aan vrouwenrechten en gendergelijkheid. En of de VN-norm wordt behaald om 15% van het ODA-budget voor WPS - doeleinden te alloceren.

Omdat geen enkele organisatie dit alleen in de gaten kan houden voor Nederland, monitort WO=MEN dit met haar leden en partners. Als coördinator van de Nederlandse Gender (Vrouwen), Vrede en Veiligheidsbeweging. Als coordinator van NAP 1325-IV, en als Catalytic Member van de Women, Peace and Security and Humanitarian Action Compact. We verzamelen kennis en ervaringen vanuit het maatschappelijk middenveld en adviseren waar nodig politiek, overheden en uitvoeringsinstanties over de impact en verbetering van beleid en beleidsuitvoering. Dit doen we in Nederland, op EU en VN-niveau. We monitoren jaarlijkse NAP 1325 overheidsverantwoording richting de Tweede Kamer, in 2022 voor de eerste keer. Waar nodig faciliteren, coördineren en versterken we de lobby & advocacy van onze leden en partners richting politiek en bestuur.

[Bijdrage aan SDG 5.c, SDG 16.6 en SDG 17](#)

1.b. De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme mensen, inclusief vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten in vredesprocessen.

Zoals eerder benoemd vereist het inspanning om structurele belemmeringen weg te nemen voor de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes en jongens en gender non-conforme personen in en uit conflict, die opkomen voor betere bescherming, gelijke rechten en invloed in vredes- en veiligheidsprocessen. Hoewel het Nederlandse kabinet zich hieraan heeft gecommitteerd met het NAP 1325, en hiertoe ook meermaals opriep, blijft de praktijk weerbarstig en grotendeels beperkt tot de Directie Samenleving en Ontwikkeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Daadwerkelijke ondersteuning van vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden in deze processen, vergt prioritering door management in alle betrokken directies en ministeries. Het vergt financiële en logistieke investering en over beleidsgrenzen of portefeuilles heen durven en kunnen kijken..

WO=MEN zal met haar leden en partners zowel organisatie- en land specifiek overstijgend signaleren waar het mis gaat, versterken waar het goed gaat en meedenken en/of ontwikkelen wat beter moet.

Extra inspanning is nodig voor de betekenisvolle participatie van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesopbouwers. Vanwege hun kritiek op traditionele machtsstructuren worden zij buitengesloten van politieke processen, bedreigd, onderdrukt en zijn ze slachtoffer van geweld. De inperking van de vrijheden van vrouwenrechtenactivisten en vredesopbouwers heeft op de lange termijn impact op de wederopbouw, stabiliteit, en goed bestuur van een land. Het is cruciaal die vrijheden in het binnen- en buitenland actief te beschermen en verdedigen. WO=MEN coördineert de monitoring van uitvoering van relevante internationale verdragen, zoals de VN Verklaring (1998) en EU-richtlijnen (2008) voor mensenrechtenverdedigers specifiek voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers. Samen met leden en vrouwenrechtenactivisten uit het Zuiden zetten wij in op verbeterde nationale wetten, bescherming en prioritering van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in beleid, evenals meer kennis, vaardigheden en budget bij directies en missies. We verbinden activisten met elkaar, en met Nederlandse relevante directies en politici.

[Bijdrage aan SDG 5.2, SDG 5.3, SDG 5.6, SDG 16.1 en SDG 16.3](#)

1.c. Binnen de Nederlandse asielketen wordt expliciet rekening gehouden met de bescherming behoeften van vrouwen en meisjes.

De WPS-agenda verplicht landen met onder andere CEDAW GR28 en 32 om ook in eigen land toe te zien op goede bescherming van vrouwen en meisjes uit conflictsituaties. Dus ook in Nederland. Dit is nieuw voor Nederland, en uit consultaties met vluchtelingenvrouwen en rapporten blijken onder andere de Nederlandse asielprocedure en -keten dan ook grotendeels genderblind.

WO=MEN heeft een rol als NAP 1325 coördinator en ook als ledenplatform met zowel diaspora-organisaties als (oud)politie en justitiemedewerkers. In die gecombineerde rol zet WO=MEN de komende jaren in op betekenisvolle deelname van vrouwen en meisje, inclusief LGBTI-personen, met een migratieachtergrond uit conflictgebieden aan Nederlandse beleidsontwikkeling en -uitvoering rond bescherming. We bouwen aan een structureel multi-stakeholder overleg tussen beleidsmakers en ervaringsdeskundigen, (wat er tot op heden niet was). Een belangrijke rol is hiervoor weggelegd bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), inclusief uitvoerende organen zoals de politie, het COA en IND.

Bijdrage aan SDG 5.5., SDG 5.c en SDG 16.7

1.d. De Nederlandse overheid is aantoonbaar geëngageerd aan een survivor centred en survivor-led approach van crisis en conflict gerelateerd seksueel en gendergerelateerd geweld.

Bij de aanpak van conflict gerelateerd seksueel en/of gender gerelateerd geweld (CRSGBV) gaat het nog te vaak over slachtoffers, zonder dat zijzelf meebeslissen over wat nodig is. Bij een survivor-centred approach staan de rechten en noden van overlevers van CRSGBV zowel in (post)conflictsituaties als in Nederland voorop. Een stap verder is een survivor-led approach waarbij overlevers in staat worden gesteld mee te beslissen over de ontwikkeling en uitvoering van beleid.

Met deze aanpak herstellen overlevers aanzienlijk sneller en wordt beleidsuitvoering dus effectiever. Maar dit is nog geen standaardpraktijk. Zowel in vluchtelingenkampen in het Globale Zuiden, als in opvanglocaties in Nederland, is er gebrek aan mechanismen om vrouwen en meisjes zelf aan het woord te laten over wat zij nodig hebben. Ook in strafprocessen of in re-integratie- en verzoeningsprogramma's wordt onvoldoende rekening gehouden met de overlevers van CRSGBV.

Als NAP 1325 coördinator organiseert WO=MEN uitwisseling, consultatie en samenkomst tussen experts en ervaringsdeskundigen, beleidsmakers en instanties op (inter)nationaal en gemeentelijk niveau, bij Nederlandse missies en vertegenwoordigingen in conflictlanden en vluchtelingenkampen. Om samen tot een verbeterde aanpak te komen zowel in (post)conflictlanden als in Nederland.

Bijdrage aan SDG 5.2, 16.2 en 16.6

1.e. De Nederlandse overheid houdt aantoonbaar rekening met de mogelijke impact van Nederlandse wapenhandel op GBV in landen van eindbestemming.

De impact van wapenhandel op de onveiligheid en het risico van geweld tegen van vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden is enorm. Continue druk op rapportage en inzicht in de wijze van onderzoek binnen het Wapenhandelsverdrag blijft dan ook nodig. Nederland heeft zich als VN-lidstaat geëngageerd aan de uitvoering van het Wapenhandelsverdrag, waaronder artikel 7.4. Ofwel: onderzoeken of Nederlandse wapenhandel en/of -doorvoer het risico verhoogt op GBV in het land van eindbestemming. Naar aanleiding van input van WO=MEN heeft de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in de Tweede Kamer in 2017 nog eens toegezegd hierop te rapporteren. Toch zien we hier in de praktijk weinig van terug. Sterker nog: de politieke druk op minder strenge wet- en regelgeving blijft.

De druk vanuit componenten- en wapenmakers en -handelaren op het ministerie van Buitenlandse Zaken om het handelsbeleid te versoepelen is groot. Maar een handvol

maatschappelijke organisaties in Nederland biedt tegenwicht. WO=MEN vraagt als enige in Nederland voortdurend aandacht voor artikel 7.4. Samen met onze leden Oxfam en PAX en af en toe in een coalitie met Amnesty en Stop de Wapenhandel, vragen we om inzicht in de uitgevoerde toets op (S)GBV in overheidsrapportages. Waar nodig leveren we input en kennis aan relevante directies of Kamerleden. Daarnaast monitoren we als NAP 1325 coördinator de, in NAP 1325-IV toegezegde, verzameling en publicatie van Sex and Age Disaggregated Data (SADD) binnen de nationale misdaad- en gezondheidsstatistieken, inclusief gegevens over slachtoffers van gewapend geweld en conflicten.

1.f. Civiele, militaire en politie missieleiding promoot en investeert aantoonbaar in diversiteit op senior niveau, evenals in capaciteit op gender kennis in missies.

Inmiddels heeft het ministerie van Defensie een stevig sturingsinstrument met het Defensie Actieplan 1325 (2021-2025) en de Diversiteits & Integratie unit. Tegelijk is nog steeds slechts 10% van de Nederlandse operationele militairen vrouw. De Nederlandse politie heeft geen genderunit, en Nederlandse civiele gender adviseurs geven aan veel te weinig tijd en middelen te hebben om hun werk naar behoren uit te voeren. Om inclusieve vrede en veiligheid in het Globale Zuiden te bereiken en geloofwaardig te promoten, moet worden geïnvesteerd in alle onderdelen van de Rijksoverheid die betrokken zijn bij vrede en veiligheid. Zo is een investering nodig om militair, politie- of ambassadepersoneel te trainen in gender sensitief en -responsief werken. En om vrouwen te coachen naar leidinggevende posities. Ook moet missieleiding ervoor verantwoordelijk worden dat militaire, politie-, diplomatieke, ontwikkelings- en humanitaire missies structureel aansluiten op de verschillende veiligheidsbehoeften en -eisen van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme personen.

Ook op dit onderwerp is WO=MEN het enige maatschappelijke platform dat het gebrek aan investering, prioritering en sturing evenals de oplossingen daarvoor, aanklaagt bij ministeries, politie en politici. Dat blijven we doen. WO=MEN is een platform dat enerzijds bestaat uit maatschappelijke organisaties en hun Zuidelijke partners die de impact

ervaren van gender blinde missies. Tegelijk zijn we ook een platform waarvan militairen, reservisten en (oud) missieleden deel uitmaken. Die combinatie van kennis, ervaringen en inzichten is uniek en van toegevoegde waarde.

Bijdrage aan SDG 4.7, 5.1, 5.5 en 16.a

1.g. Nederland monitort de impact van inter(nationale) anti-terreurmaatregelen op de operationele ruimte van vrouwenrechten- en gendergelijkheidsorganisaties.

De meerderheid van de maatschappelijke organisaties die vanuit Nederland en wereldwijd werken op vrouwenrechten en gendergelijkheid ervaart een krimpende ruimte als gevolg van (financiële) anti-terreurmaatregelen. Dat blijkt uit onderzoek van WO=MEN en Human Security Collective in 2019³⁰ en opnieuw uit een rondvraag in augustus 2021 van de NOS in samenwerking met ons platform.³¹

Naast maatregelen genomen door financiële instellingen, zoals het blokkeren van transfers naar hoog risicolanden, beperken ook maatregelen als het strafbaar stellen van verblijf in terroristisch gebied het werk van organisaties. Nederland heeft in het NAP 1325-IV toegezegd hierop te monitoren en negatieve impact zoveel mogelijk tegen te gaan.

Vooralsnog is een oplossing niet in zicht en stapelen anti-terreurmaatregelen zich op. De impact op het werk van onze leden leidt ertoe dat vrouwen en meisjes in het Globale Zuiden niet of minder goed worden bereikt. De problematiek is sector breed, en individuele leden hebben niet of nauwelijks capaciteit om op dit onderwerp in te zetten. WO=MEN heeft de krachten gebundeld met oa HSC, Partin, Partos en SBF om deze problemen te monitoren en aan te kaarten. Wij blijven werken aan mogelijke oplossingen met onderdelen van de Rijksoverheid, waaronder de ministeries van Buitenlandse Zaken (DSH, DSO, DVB) en Financiën, evenals met banken, payment service providers en De Nederlandsche Bank, en waar nodig met Nederlandse politici of op EU niveau.

³⁰ <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1571662576.pdf>

³¹ <https://www.wo-men.nl/nieuwsbericht/hulporganisaties-kunnen-moeilijk-geld-overmaken-door-anti-terrorismeregels>.

Toelichting specifieke outcomes op maatschappelijk middenveld

2.a. Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten hebben de kennis, middelen, capaciteit en ingangen om betekenisvol te participeren in besluitvorming, bijv. bij vredesprocessen in NL, de EU, NAVO en/of op VN-niveau. Zij worden door Nederlandse missies daarin actief gesteund en beschermd.

WO=MEN en hun lokale partners blijven pleiten voor actieve steun en bescherming door Nederland aan vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en activisten. Zowel in conflictlanden als in Nederland. Zodat zij betekenisvol kunnen bijdragen aan vredesprocessen en besluitvormingsprocessen in Nederland, EU, NAVO en VN. Tegelijk werken we aan verbeterde kennis, capaciteit, (internationale) bekendheid en netwerken van deze activisten en hun organisaties. Wij steunen maatschappelijke organisaties en vrouwenrechtenorganisaties die zich tegen bovengenoemde trends keren. Samenwerking en kennisdeling met internationale feministische en vredesnetwerken, ook van diaspora vrouwenorganisaties in Nederland, is hierbij cruciaal. In strategische partnerschappen vragen we aandacht voor het waarborgen van de veiligheid van vrouwenrechtenactivisten. WO=MEN werkt nauw samen met PVDV om deelname van kleine vrijwilligersorganisaties ten behoeve van de NAP 1325 IV doelstellingen te realiseren.

Bijdrage aan SDG 5.5, SGD 5.c, SDG 16.7 en SDG 16.10

2.b. Vrouwen en meisjes met een vluchtelingenachtergrond in Nederland hebben de kennis, skills en ingangen om betekenisvol te participeren in besluitvorming rond veiligheid en emancipatie.

Het ontbreekt vrouwen en meisjes met een migratieachtergrond uit conflictgebieden aan zichtbaarheid voor de beleidsmakers in Nederland. Vrouwen geven aan de specifieke kanalen, kennis en vaardigheden te missen om invloed uit te oefenen op beleidsvorming en -uitvoering. WO=MEN ondersteunt daarom leden, vrouwen uit conflictgebieden en hun organisaties met o.a. lobbyvaardigheden of het binnenhalen van financiering, alsook met netwerken

versterken, zowel onderling als met beleidsmakers en besluitvormers. Als NAP 1325 coördinator ondersteunen we landen- en themagroepen, en faciliteren we gesprekken met relevante ministeries en uitvoeringsorganisaties als IND en COA. Ook bundelen we krachten met andere relevante maatschappelijke organisaties in Nederland.

Bijdrage aan SDG 5.5, SGD 5.c, SDG 16.7 en SDG 16.10

2.c. Humanitaire programma's met Nederlandse actoren/geld zijn aantoonbaar gender sensitief en responsief.

We blijven druk uitoefenen op donoren om alleen gender responsive humanitaire programma's te financieren. Financieringsstromen zijn effectieve instrumenten die ervoor kunnen zorgen dat programma's ook ten goede komen van gemarginaliseerde groepen, waaronder vrouwen en jongeren. Daarnaast zetten we met onze leden als CARE, Oxfam en Rutgers in op training en bewustwording van humanitaire organisaties, om structureel gender sensitief en responsief te werk te gaan.

Tijdens het World Humanitarian Summit in 2016 beloofden de Nederlandse overheid en humanitaire organisaties rekening te zullen houden met de specifieke rechten en behoeften van vrouwen en meisjes in crisis. Tijdens de New York Declaration for Refugees and Migrants (2016) en the Global Compact on Refugees (2018), werden nog eens duidelijke commitments uitgesproken over de significante bijdragen aan en leiderschap van vrouwen in vluchtelingenkampen. En ook tijdens the Peace Promise (2016) werd de belangrijke rol benadrukt van vrede, ontwikkelings- en humanitaire actoren bij duurzame vredesopbouw.

Ondanks al deze beloftes en richtlijnen gebruiken humanitaire organisaties nog steeds niet standaard een gender rapid analysis bij de ontwikkeling en monitoring van programma's. De Gender with Age Marker, die wel aantallen vrouwen en meisjes meet, maar niet kan worden gebruikt om diepliggende gendernormen en het effect ervan op toegang tot hulp te achterhalen, wordt alleen op vrijwillige basis ingezet.

Bijdrage aan SDG 2.2, 5.2, 5.5, 6.b, 11.5 en 16.1

3.3 Ruimte en Steun voor Voorvechters

Lange termijn outcome

Toegenomen ruimte en steun voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Gebaseerd op de Theory of Change in hoofdstuk 2 zetten wij de komende vijf jaar met onze leden en partners in op toegenomen financiële en politieke inzet, steun en verantwoording op het vergroten van de ruimte voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten. Ook richten wij ons op een versterkte strategische samenwerking van voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten op (inter) nationale thema's. Gebaseerd op de algemene context- en stakeholderanalyse hebben wij met onze leden op deze twee outcomes een aantal specifieke sub-outcomes en bijbehorende stakeholders bepaald. Dit vanuit een gezamenlijke zienswijze dat WO=MEN als platform dat overstijgend werkt op systeemverandering een unieke positie heeft om op deze (sub-) outcomes het verschil te maken. Een toelichting volgt per specifieke outcome.

Outcomes

1. Op beleid en overheid: Toegenomen financiële en politieke inzet, steun en verantwoording op het vergroten van de ruimte voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Specifieke Outcomes

- 1.a. De Nederlandse overheid zet zich internationaal in voor meer financiering en alloceert zelf meer eigenstandige financiering voor steun en bescherming van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers wereldwijd.
- 1.b. De Nederlandse overheid zet zich internationaal in voor en betreft gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties structureel en betekenisvol bij relevante internationale beleidsprocessen.

1.c. Nederland, de EU en VN-instituties voeren en promoten wetgeving en beleid dat voorvechters steunt om zich, zowel fysiek als digitaal, te organiseren en uit te spreken.

2. Op maatschappelijk middenveld niveau: Versterkte strategische samenwerking en beleidsbeïnvloeding van georganiseerde voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Specifieke Outcomes

- 2.a. Leden en partners van WO=MEN versterken het netwerk en elkaar door kennis, middelen en ervaring te delen en waar relevant samen te werken.
- 2.b. Voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten in en buiten Nederland kunnen zich veilig organiseren en betekenisvol deelnemen aan relevante beleidsprocessen.

Toelichting specifieke outcomes op beleid en overheid:

1.a. De Nederlandse overheid zet zich internationaal in voor meer financiering en alloceert zelf meer eigenstandige financiering voor steun en bescherming van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers wereldwijd.

Organisaties voor gendergelijkheid en vrouwenrechten hebben voldoende middelen nodig om betekenisvol te kunnen deelnemen aan beleidsprocessen. Hiermee kunnen ze capaciteit en weerbaarheid opbouwen en samenwerking met andere sociale bewegingen of gemeenschappen aangaan. Op dit moment krijgen vrouwenrechtenorganisaties wereldwijd minder dan 1% van Official Development Assistance (ODA) bestemd voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen.³² Sommige organisaties vallen helemaal buiten de boot, zoals van vrouwen in gemarginaliseerde posities door stigma of criminalisering, en ook kleine vrijwilligersorganisaties of informeel georganiseerde groepen en netwerken.

Daarom pleiten wij voor een toename van de eigenstandige financiering van de Nederlandse overheid aan gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vrouwenrechtenactivisten. Deze financiering moet toegankelijk zijn voor al dan niet formeel georganiseerde groepen in het Globale Zuiden die gerund worden door vrouwen, meisjes en gender-non conforme personen. Deze financiering moet zoveel mogelijk flexibel en meerjarig zijn en de algemene organisatiekosten dekken. Vanuit onze stakeholderanalyse zijn activiteiten voornamelijk gericht op de Tweede en Eerste Kamer, evenals de Nederlandse bewindspersonen op Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel & Ontwikkelingssamenwerking (BHOS), Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW/Emancipatie) en Financiën, evenals relevante departementen binnen de bijbehorende ministeries (zoals BZ/DSO). Ook richten we ons op de nieuwe Global Alliance for Sustainable Feminist Movements, dat is voortgekomen uit het Generation Equality Forum (GEF) en de Action Coalitions (ACs).³³

1.b. De Nederlandse overheid zet zich internationaal in voor en betreft gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties structureel en betekenisvol bij relevante internationale beleidsprocessen.

Voor het ontwikkelen en uitvoeren van effectief (inter)nationaal beleid is het cruciaal dat Nederland gebruik maakt van de kennis en ervaring bij gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties in en buiten Nederland. Hetzelfde geldt voor EU-beleid en VN-verdragen. Toch zien we dat in veel van deze processen, het maatschappelijk middenveld niet wordt geconsulteerd en maar zeer beperkt toegang krijgt. WO=MEN maakt zich hard voor het behouden en verder versterken van de positie van de NGO-vertegenwoordigers in de Nederlandse delegatie naar de CSW en de Algemene Vergadering van de VN. WO=MEN pleit er voor dat Nederland zich sterker inzet om ook andere landen te overtuigen NGO-vertegenwoordigers betekenisvol in hun delegatie op te nemen en onderdeel uit te laten maken van onderhandelingen. Dit doen wij voornamelijk richting de ministeries van BZ (DSO) en OCW/Emancipatie, inclusief de Nederlandse Permanente Vertegenwoordigingen in Brussel, Geneve en New York en desbetreffende onderhandelingsdelegaties.³⁴

Daarnaast zet WO=MEN in op betekenisvolle participatie van activisten en hun organisaties bij het verantwoordelijk houden van zowel EU-lidstaten als partnerlanden voor de uitvoering van GAP-III, CEDAW-rapportages, relevante special procedures van de VN Mensenrechtenraad (HRC), de HLPF en het Generation Equality Forum (GEF). Het betekenisvol betrekken betekent ook dat voorvechters gesteund moeten worden met logistiek en middelen.

Bijdrage aan SDG 5.1, 5.5, 5.c, 16.7, 16.8, 17.9

1.c. Nederland, de EU en VN-instituties voeren en promoten wetgeving en beleid dat voorvechters steunt om zich, zowel fysiek als digitaal, te organiseren en uit te spreken.

Voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten kampen met een kleine en verder krimpende maatschappelijke, politieke en financiële ruimte waarin zij hun werk moeten doen. In steeds meer landen wordt wetgeving ingevoerd die

³² <https://www.awid.org/news-and-analysis/new-brief-where-money-feminist-organizing> en OECD (2019) Aid in support of gender equality and women's empowerment: donor charts.

³³ Specifieke activiteiten gericht op het faciliteren van kennisdeling tussen het maatschappelijk middenveld en relevante stakeholders binnen het ministerie van BZ (zoals de Taskforce Vrouwenrechten en Gendergelijkheid) over belangrijke ontwikkelingen m.b.t. de UN Women Action Coalitions (ACs) worden gefinancierd middels de CMI! en OVOF strategisch partnerschappen (via het ministerie van BZ). Hetzelfde geldt voor het aanleveren van input aan Tweede Kamerleden specifiek op commitments van Nederland ten behoeve van eigenstandige financiering voor feministische organisaties en bewegingen vanuit de leiderschapsrol in de ACs.

³⁴ Specifieke activiteiten en inzet gericht op het faciliteren en steunen van participatie en consultatiemogelijkheden van maatschappelijke organisaties in relatie tot de Commission on the Status of Women (CSW) - zoals de NGO-vertegenwoordiger in de overheidsdelegatie naar de CSW, (de) briefings met de Nederlandse overheidsdelegatie (OCW/BZ) - worden naar verwachting volledig gefinancierd middels het coördinatorschap van het Nederlands maatschappelijk middenveld voor de CSW (via het ministerie van OCW/DE).

het moeilijker maakt voor organisaties om geld te ontvangen zodat ze hun werk kunnen doen. Lokale voorschriften worden opgesteld om zelforganisatie van vooral gestigmatiseerde gemeenschappen tegen te houden. Ook bedreigingen, onwettige arrestaties en andere vormen van geweld worden in sommige landen niet geschuwd om voorvechters het zwijgen op te leggen. Sommige overheden blokkeren websites of leggen het internet volledig plat wanneer groepen zich te actief ergens voor uitspreken.

Wij pleiten er voor dat Nederland zich via haar bewindspersonen (inclusief het niveau van de premier), Permanente Vertegenwoordigingen, postennetwerk en speciale gezanten en ambassadeurs blijft uit spreken voor de bescherming van organisaties en activisten bij de EU, VN en tijdens diplomatieke, handels- en militaire missies. Dit betekent ook het tegengaan van restrictieve wetgeving en implementatie die zelforganisatie tegenwerkt. In samenwerking met het Our Voices Our Futures (OVOF) partnerschap maken we ons er hard voor dat een groeiend aantal Nederlandse ambassades Multi-Annual Country Strategies (MACS) ontwikkelen met toezeggingen op het beschermen en steunen van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, LHBTQI- personen en sekswerkers en hun organisaties.³⁵

Bijdrage aan SDG 5.5, 5.b, 16.7, 16.10

Toelichting specifieke outcomes op maatschappelijk middenveld:

2.a. Leden en partners van WO=MEN versterken het netwerk en elkaar door kennis, middelen en ervaring te delen en waar relevant samen te werken.

Als platform met een grote diversiteit aan leden en partners heeft WO=MEN een unieke positie om voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten, inclusief grassroots, nationale en internationale organisaties en activisten in en buiten Nederland, met elkaar in contact te brengen. Met deze netwerkfunctie brengen wij kennis en ervaringen samen vanuit een feministisch, intersectioneel perspectief. Door de kennisdeling in ons netwerk, ontwaren wij snel

nieuwe trends en kunnen wij effectief met onze brede achterban negatieve ontwikkelingen en effecten tegengaan. WO=MEN draagt actief bij via het delen van kansen – van contacten in de Eerste en Tweede Kamer, het Europees Parlement en de Raad van Europa tot deelname aan besluitvormingsprocessen en toegang tot middelen. We bieden steun aan gender focal points bij onze leden en ondersteunen hen bij het bevorderen van gender mainstreaming in hun organisaties. Wij faciliteren samenwerking en waar nodig mediation bij het toewerken naar gezamenlijke doelen.

Hierbij hebben wij specifiek aandacht voor het betrekken van vrouwen, meisjes en gender-non conforme personen die het minst betrokken en gehoord worden als gevolg van bijvoorbeeld stigma en criminalisering. Als netwerk bieden wij een veilige ruimte voor het delen van kritische analyses, het reflecteren op eigen handelen en het bediscussiëren van gevoelige of controversiële thema's en perspectieven. Sterkere en inclusieve organisaties met versterkt onderling vertrouwen en een gedeelde politieke agenda kunnen effectiever bijdragen aan de veranderingen die nodig zijn om gendergelijkheid en respect voor vrouwenrechten te bereiken.

Bijdrage aan SDG 5.5, 17.17

³⁵ Inzet en activiteiten op deze specifieke outcome rondom onder andere de ontwikkeling van Multi-Annual Country Strategies (MACS) door Nederlandse ambassades (zie hieronder) worden gefinancierd middels het OVOF strategisch partnerschap (via het ministerie van BZ).

2.b. Voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten in en buiten Nederland kunnen zich veilig organiseren en betekenisvol deelnemen aan relevante beleidsprocessen.

Gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties en activisten ervaren een krimpde ruimte om zich te organiseren. Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en activisten worden te vaak bedreigd, aangevallen en zelfs vermoord. Puur om het uitdragen van hun feminisme en het werk dat ze doen, van het opkomen voor hun lokale gemeenschappen tot het aanklaarten van repressieve maatregelen door overheden. Intimidatie, bedreigingen en geweld vinden zowel offline als online veelvuldig plaats. Dit kan vrouwen, meisjes en gender-non conforme personen weerhouden zich uit te spreken.

WO=MEN gebruikt haar platformfunctie om kennis en vaardigheden te delen over hoe voorvechters zich veilig kunnen organiseren en elkaar steun kunnen bieden. Wij faciliteren ruimte voor voorvechters om zich veilig uit te spreken in beleidsprocessen. Denk hierbij onder andere aan VN-processen als de CSW, HLPF en HRC.³⁶ Onze leden, individuele activisten en al dan niet formeel georganiseerde groepen in het Globale Zuiden die gerund worden door vrouwen, meisjes en gender-non conforme personen zijn hier onze belangrijkste stakeholders.

Bijdrage aan SDG 5.2, 5.5, 16.7, 16.10

3.4 Overkoepelende Outcomes

Op de drie thema's hebben we bij 'Overheid en Politiek' een overkoepelend, dwarsdoorsnijdend en ondersteunende outcome opgenomen: De Nederlandse overheid heeft gendergelijkheid en vrouwenrechten (SDG 5) systematische verankerd in haar (inter)nationale beleid. Zie voor een uitleg over de verschillende stakeholders waar we activiteiten op richten de verschillende specifieke outcomes. Tevens hebben wij met betrekking tot het brede Nederlandse Publiek een overkoepelend tevens ondersteunende outcome opgenomen: Een

breed publiek onderschrijft het belang om op te komen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Deze twee overkoepelende onderdelen verbinden de verschillende lange termijn outcomes.

Lange termijn outcome

De Nederlandse overheid heeft gendergelijkheid en vrouwenrechten (SDG5) systematisch verankerd in haar (inter)nationale beleid en verdragen.

Outcomes

1. Op beleid en overheid: De Nederlandse overheid heeft gendergelijkheid en vrouwenrechten systematisch verankerd in haar (inter) nationaal beleid.

Specifieke Outcomes

- 1.a. In het Nederlandse brede buitenlandbeleid wordt systematisch op elk beleidsterrein een gendergelijkheidsperspectief toegepast.
- 1.b. De Nederlandse overheid legt verantwoording af in beleid over internationale commitments voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.
- 1.c. Nederland promoot een feministisch Buitenland beleid.
- 1.d. De Nederlandse overheid promoot gendergelijkheid en vrouwenrechten in samenwerking met EU instituties en in internationale agenda's.

2. Op breed publiek niveau: Een breed publiek in Nederland onderschrijft het belang om op te komen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd.

Specifieke Outcomes

- 2.a. Een breed publiek in Nederland onderschrijft het belang om op te komen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd.

³⁶ Inzet en activiteiten op deze specifieke outcome worden volledig gefinancierd middels het coördinatorterschap van het Nederlands maatschappelijk middenveld voor de CSW (via het ministerie van OCW/DE) en de CMI! en OVOF strategisch partnerschappen (via het ministerie van BZ)

Toelichting specifieke Outcomes op Beleid en Overheid:

1.a. In het Nederlandse brede buitenlandbeleid wordt systematisch op elk beleidsterrein een gendergelijkheidsperspectief toegepast.

Sinds 2018 is SDG 5, Gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes- een dwarsdoorsnijdend doel van het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Dit is een belangrijke stap geweest in de strijd voor internationale gendergelijkheid en vrouwenrechten. Nu is het tijd dat Nederland zijn volledige belofte over het behalen van SDG 5 (en de gehele SDG-agenda) nakomt en het ook een dwarsdoorsnijdend doel van het brede buitenlandbeleid maakt. Van ontwikkelingssamenwerking tot buitenlandse handel, van humanitaire hulp tot defensie- en (inter)nationaal veiligheidsbeleid, mensenrechtenbeleid en diplomatie.

Om dit gendergelijkheidsperspectief systematisch onderdeel van het brede buitenlandbeleid te laten zijn, streeft WO=MEN ernaar dat gender mainstreaming uitgangspunt van het Nederlandse brede buitenlandbeleid wordt. Gender mainstreaming bestaat uit "het (re)organiseren, verbeteren, ontwikkelen en evalueren van beleidsprocessen op zo'n manier dat het perspectief van gendergelijkheid wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen en op alle beleidsniveaus door de actoren die normaal dat beleid maken."³⁷ Gender mainstreaming is van belang als voorwaarde voor beleidscoherentie. Voor alle beleidsterreinen van het brede buitenlandbeleid moet duidelijk zijn hoe deze gendergelijkheid en vrouwenrechten bevorderen. Gebeurt dit niet, dan is het risico groot dat verschillende beleidsonderdelen niet met elkaar rijmen en elkaar zelfs tegenwerken.

Nederland heeft door het Europese derde Gender Action Plan (GAP-III) te onderschrijven zich gecommitteerd aan verdere gender mainstreaming van het Nederlands buitenlandbeleid.³⁸In december 2021 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen dat het kabinet met een implementatieplan moet komen om hier daadwerkelijk uitvoer aan te geven.³⁹Onze leden die specifiek op de context

van GAP-III werken, hebben ons gevraagd om de krachten te bundelen en zo een sparring-partner te zijn voor de ministeries die invulling aan de uitvoer van GAP-III moeten geven, en de Taskforce Gendergelijkheid en Vrouwenrechten vanuit diens coördinerende rol hierop. Daarnaast hebben wij hier de rol als waakhond gericht op de politieke verantwoording. Verdere gender mainstreaming is immers een wens van de Tweede Kamer. Vanuit het principe van een gezonde democratische werking tussen politiek en maatschappelijk middenveld, versterkt WO=MEN op deze manier de controlerende functie van het parlement.

Naast gender mainstreaming zijn eigenstandige programma's voor gendergelijkheid en vrouwenrechten, zoals het huidige SDG 5 fonds van cruciaal belang. Om het gendergelijkheidsperspectief systematisch en consistent onderdeel van het brede buitenlandbeleid te laten zijn moet deze two-track benadering geïmplementeerd worden. Daar maakt WO=MEN zich hard voor richting de bewindspersonen op BZ en BHOS en bijbehorende relevante departementen en de Tweede en Eerste Kamer als controlerende macht.

1.b. De Nederlandse overheid legt verantwoording af in beleid over internationale commitments voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.

De Nederlandse overheid heeft zich gecommitteerd aan het implementeren van (inter)nationale afspraken en verdragen, wetten en beleid voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid deze aangegane verplichtingen afdoende nakomt en uitvoert, is het van belang dat zij hier aantoonbaar verantwoording over aflegt. Hiervoor is de steun voor gendergelijkheid en vrouwenrechten van politici – zowel in de Tweede en Eerste Kamer, als in het Europees Parlement en Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE) - als controlerende macht cruciaal. WO=MEN blijft daarom inzetten op het voorzien van kennis aan politici en beleidsmakers over relevante internationale standaarden en afspraken, wetten, mechanismen, beleid en ontwikkelingen. Ook zal WO=MEN de Nederlandse overheid in de brede zin van het woord op haar verplichtingen monitoren en als waakhond optreden wanneer deze de aangegane verplichtingen onvoldoende nakomt.

³⁷ Group of Specialists on Mainstreaming (EG-S-MS) van de Raad van Europa.

³⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2020/11/25/fiche-1-mededeling-eu-gender-actie-plan-iii/fiche-1-mededeling-eu-gender-actie-plan-iii.pdf>

³⁹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z21513&did=2021D45869>

Een belangrijk instrument hiervoor is het Gender Meer Partijen Initiatief (Gender MPI). Het Gender MPI is opgericht in 2012, op initiatief van Tweede Kamerleden uit zowel de toenmalige regeringscoalitie, oppositie en WO=MEN. De leden van het Gender MPI hebben WO=MEN gevraagd het secretariaat van het MPI te vormen, iets dat wij al bijna 10 jaar met veel plezier doen. De kracht van het Gender MPI zit in het feit dat de politieke scheidingslijnen zoals coalitie/oppositie en ideologieën worden overstegen. De inzet van leden van het Gender MPI de afgelopen jaren in de Tweede Kamer, laat zien dat er politiek brede steun bewerkstelligd en georganiseerd kan worden voor gendergelijkheid en vrouwenrechten in de internationale context. Het Gender MPI biedt op deze manier ook duidelijke weerstand tegen de conservatieve druk die ook in de Nederlandse politiek steeds voel- en zichtbaarder wordt.

Wel heeft de afgelopen kabinetsperiode ons geleerd dat deze steun en betrokkenheid continue aandacht behoeft. De komende jaren worden gebruikt om het Gender MPI nog beter te benutten en verder te bestendigen in de Nederlandse landelijke politiek.

1.c. Nederland promoot een feministisch buitenlandbeleid.

De afgelopen jaren hebben verschillende landen, inclusief het Europees Parlement, een feministisch buitenlandbeleid geïntroduceerd. Begin 2021 kondigde ook Luxemburg aan een feministisch buitenlandbeleid te willen voeren. Ook de nieuwe Duitse Scholz-regering heeft deze ambitie. WO=MEN ziet dit als een belangrijke stap in de realisering van gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd. We willen daarom ook het nieuwe Nederlandse kabinet, de Tweede en Eerste Kamer aansporen een feministisch buitenlandbeleid te adopteren en te promoten.

WO=MEN gaat verdieping bieden aan zowel het Nederlandse maatschappelijk middenveld, als de landelijke politiek op de mogelijke invullingen van zulk beleid. Met betrekking tot de politiek kan het Gender MPI hier een belangrijke rol in

spelen. WO=MEN ziet graag dat de invulling van een feministisch beleid een nieuw perspectief biedt naast bestaande concepten als gender mainstreaming. WO=MEN ziet graag meer beleid waarin de Nederlandse overheid proactief werkt aan systeemverandering, waarbij vrouwen, mannen, meisjes en jongens en gender non-binaire personen, samen schadelijke gendernormen bestrijden en handelingsalternatieven ontwikkelen.

1.d. De Nederlandse overheid promoot gendergelijkheid en vrouwenrechten in samenwerking met EU instituties en in internationale agenda's.

Nederland is en blijft dé internationale voorvechter van een genderperspectief in internationale fora. Deze diplomatieke en politieke steun is cruciaal voor gendergelijkheids- en vrouwenrechten-organisaties en individuele voorvechters om verandering teweeg te brengen en vast te houden. Tevens wordt de stuwende kracht van deze organisaties en activisten versterkt en worden zij in staat gesteld hun werk te blijven voortzetten. WO=MEN zal de Nederlandse overheid blijven aansporen om zich breder in te zetten in internationale en Europese processen, ook om zich te committeren aan agenda's en conventies waar Nederlandse steun nog ontbreekt, of om commitments te versterken, zoals in de bijdrage van WO=MEN aan het nieuwe GAP-III van de Europese Commissie. Ook spoort WO=MEN samen met haar leden die op GAP-III werken de Europese Commissie aan op de volledige uitvoer van GAP-III en de verantwoordelijkheid van Europese ambassades en de EU-lidstaten hierin.

Om een geloofwaardige voorvechter van gendergelijkheid en vrouwenrechten te zijn is het ook noodzakelijk dat Nederland internationale standaarden en verdragen ter bevordering van een gelijk en eerlijk speelveld voor vrouwen en mannen in de wereld van werk en de combinatie van werk/zorg ratificeert en implementeert. Twee voorbeelden hier zijn SDG 8 over waardig werk en economische groei en het ILO C190 over het tegengaan van intimidatie en geweld op de werkvloer. Hiervoor treden wij op als lobby en advocacy partner

over internationale afspraken en de invloed daarvan op nationaal beleid voor de Nederlandse vrouwenbeweging. Zoals Women Inc., de Nederlandse Vrouwenraad en het Netwerk VN-Vrouwenverdrag. Ook pakken wij hier de rol van waakhond op de politieke verantwoording over het nakomen van commitments vanuit internationale standaarden met betrekking tot de wereld van werk en gendergelijkheid richting specifiek de ministeries van OCW/Emancipatie en Sociale Zaken & Werkgelegenheid (SZW).

Daarnaast zetten we erop in dat Nederland zich internationaal proactief uitsprekt voor een verdubbeling van de wereldwijde financiering voor vrouwenbewegingen, organisaties en fondsen in 2026. Dit kan onder meer vanuit haar leiderschapsrol in de Generation Equality Forum Actie Coalitie 6 over feministische bewegingen en leiderschap. Dit is complementair aan het werk dat wij doen op de specifieke outcome De Nederlandse overheid zet zich internationaal in voor meer financiering en alloceert zelf meer eigenstandige financiering voor steun en bescherming van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers wereldwijd onder Ruimte en Steun voor Voorvechters.

Toelichting outcome op breed publiek:

2.a. Een breed publiek in Nederland onderschrijft het belang om op te komen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd.

Zonder voldoende politieke en financiële steun kunnen gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties hun werk niet doen. Om structurele veranderingen te bereiken in het Nederlandse (inter)nationale beleid is steun van een breed publiek noodzakelijk. Via diverse mediakanalen, publieksbijeenkomsten en campagnes informeren en activeren wij een breed publiek in Nederland.

Wij delen relevante informatie en analyses over ontwikkelingen en kansen, bijvoorbeeld in relatie tot de Commission on the Status of Women (CSW), het VN Vrouwenverdrag (CEDAW), Beijing 25+ vieringen en toekomstige bijbehorende activiteiten, de Istanbul Conventie, het derde Europese Gender Action Plan (GAP-III) en campagnes rondom de Tweede Kamerverkiezingen en Europese parlementsverkiezingen. Wij doen dit zoveel mogelijk samen met onze netwerkleden en partners.

Bedrijfsvoering en organisatie

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe WO=MEN als platform opereert. Hoe WO=MEN in samenspraak met haar leden en partners planning, monitoring, evaluatie en leren inbouwt en met welke programma's en allianties wij werken. Tot slot wordt beschreven hoe WO=MEN omgaat met privacy en hoe communicatie als middel wordt ingezet ter versterking van het platform en de outcomes.

4.1 Hoe WO=MEN als platform opereert

4.1.1 Leden

WO=MEN is een divers netwerk van ruim 100 individuele leden en 55 institutionele organisaties. Samen dragen zij actief bij aan onze langetermijn doelen. Onze leden zijn cruciaal en bepalend voor de keuze voor strategieën en (sub)thema's. Zij werken op functionele wijze samen in werkgroepen, sub-netwerken, gelegenheidscoalities, tijdens bijeenkomsten, en voor specifieke vragen of publiekscampagnes op actuele thema's. De verschillende (thematische) werkgroepen stemmen regelmatig de strategische agenda af.

Uit interne evaluaties is naar voren gekomen dat leden graag nog meer ruimte krijgen voor het uitwisselen van nieuwe ideeën en debatten binnen het platform. Dat wil het secretariaat via de werkgroepen, heidagen en tijdens de Algemene Leden Vergaderingen (ALV's) nog meer faciliteren. Een belangrijk terugkerend thema hierbij is de positie van het WO=MEN platform binnen de mondiale beweging voor vrouwenrechten en genderrechtvaardigheid. Er is een continue balancing act tussen enerzijds het eigenstandig werk van de leden op vrouwenrechten en gendergelijkheid en het werk van WO=MEN als platform. Samen met onze leden wordt bepaald waar WO=MEN als platform

op moet inzetten. Het is vaak effectiever samen een bijdrage te leveren aan sociale transformatie, als platform, dan alleen. Voor de verdere afstemming wie, wanneer en waarop wordt ingezet is er steeds nauw contact met de leden via de werkgroepen en tijdens de tweejaarlijkse Algemene Ledenvergaderingen.

4.1.2 Werkgroepen

De leden van WO=MEN organiseren zich in thematische werkgroepen. Afhankelijk van expertise en capaciteit nemen leden in een of meerdere groepen plaats. WO=MEN werkt met drie vaste werkgroepen:

- = Politieke lobby
- = Duurzame economische ontwikkeling en klimaat
- = Gender, Vrede & Veiligheid

Daarnaast coördineert WO=MEN een brede werkgroep en kleinere lobby-groep gericht op de CSW. Afhankelijk van aankomende internationale processen, kunnen tijdelijk additionele werkgroepen opgericht worden zoals bijvoorbeeld recentelijk voor het Beijing+25 proces.

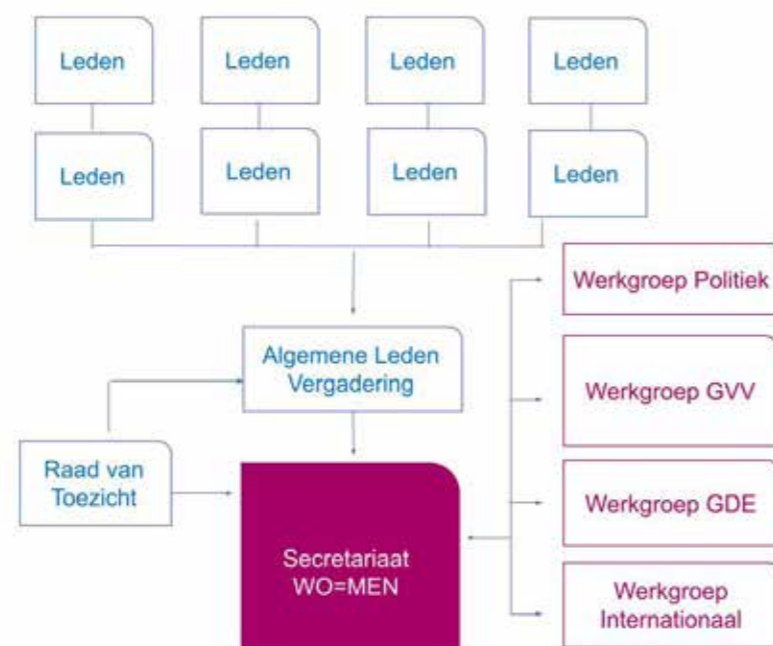
Jaarlijks stellen de vaste werkgroepen plannen op met onderwerpen waarop

zij zich willen richten binnen het desbetreffende thema. De plannen sluiten aan bij de drie middellange termijn thematische doelen van ons platform. Iedere werkgroep wordt gecoördineerd en ondersteund door een lid van het secretariaat. Gestreefd wordt naar (roulerend) voorzitterschap van een werkgroep door een lid, hoewel dat niet altijd mogelijk is vanwege bijvoorbeeld capaciteitsgebrek van leden.

De werkgroepen komen regelmatig bijeen. De leden wisselen kennis uit, delen signalen en trends en bepalen lobby en advocacy strategieën en doelen.

De werkgroepen zijn ook belangrijke 'pools' van expertise en ervaring voor consultaties rond een specifiek vraagstuk. Dit gebeurt wanneer adviesstukken voor een themadirectie van bijvoorbeeld het ministerie van Buitenlandse Zaken of Defensie worden opgesteld, of wanneer een position paper voor een Kamerlid wordt geschreven.

Naast de vaste activiteiten en prioriteiten, die zijn benoemd in de jaarlijkse activiteitenplannen, worden actuele en relevante maatschappelijke en politieke ontwikkelingen besproken en kan, waar nodig, snel een reactie of actie worden uitgedacht en gezamenlijk opgepakt. Deze flexibiliteit is nodig om als platform onze rol als activist, lobbyist, waakhond en verbinder te kunnen blijven spelen.

4.1.3 Algemene Leden Vergadering

Tweemaal per jaar vindt er een Algemene Leden Vergadering (ALV) plaats. De ALV is het moment om gezamenlijk na te denken over de richting en prioriteiten van WO=MEN. Tijdens het eerste gedeelte van de ALV in het voorjaar legt de directeur-bestuurder verantwoording af over het afgelopen jaar en beoordeelt de ALV het jaarverslag en de jaarrekening. De ALV in het najaar staat in het teken van strategische plannen, het jaarlijkse activiteitenplan en de begroting voor het komende jaar.

Het tweede gedeelte van het programma van de ALV is gewijd aan debat en discussie over verschillende, vaak actuele thema's zoals de nexus klimaat, conflict en gender, of een feministisch buitenlandbeleid. Het doel hiervan is om platform breed te komen tot gefundeerde positiebepaling en focus op diverse thema's waarbinnen WO=MEN actief is.

4.1.4. Raad van Toezicht

Om tegemoet te komen aan de toegenomen complexiteit en de behoefte om daadkrachtig en flexibel in te kunnen blijven spelen op diverse ontwikkelingen, werkt WO=MEN met een Raad van Toezicht. De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht, geselecteerd op achtergrond en professie, hebben als taak om integraal toezicht te houden op het beleid van het Bestuur, de uitvoering daarvan en de algemene gang van zaken binnen de vereniging. De RvT staat het Bestuur met advies terzijde. Bij de werving van nieuwe leden wordt gekeken naar diversiteit van de voorzitter en leden van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit de volgende personen:

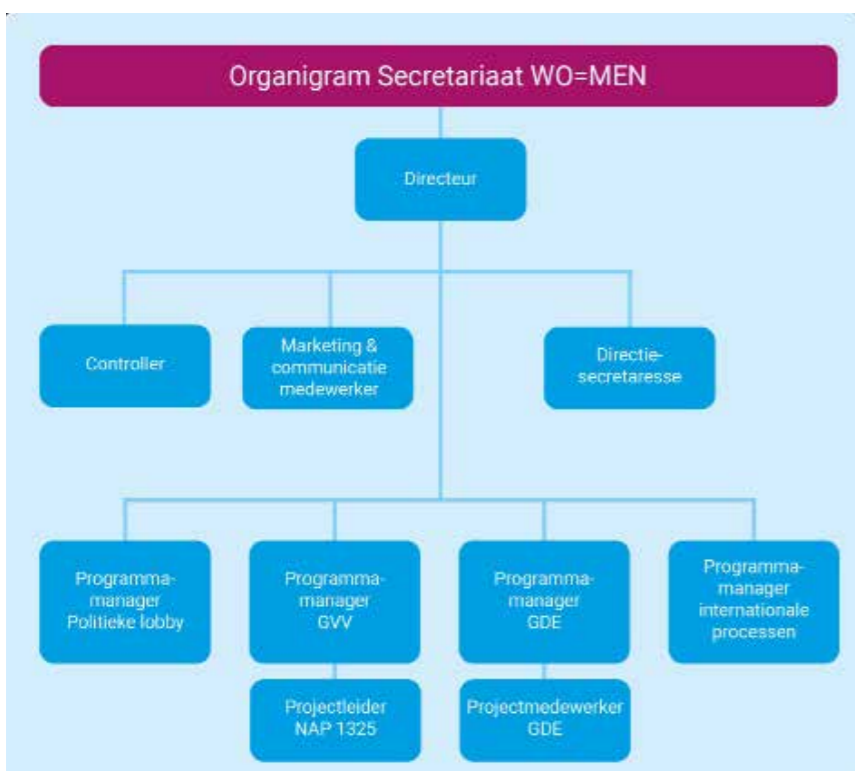
- = Heleen Schrooyen, voorzitter
- = Machteld Ooijens
- = Blanca Méndez
- = Nathalie Veenman

4.1.5. Secretariaat

Het secretariaat van WO=MEN bestaat uit een relatief klein team van ervaren, senior en gedreven programmamanagers en medewerkers:

Directeur	Laila Ait Baali	36 uur
Programma managers	Anika Snel Politiek coördinator	32 uur
	Anne Floor Dekker GVV/ NAP1325	36 uur
	Nadia van der Linde CSW/ internationaal	32 uur
	Dewi Keppi GDE/ ASWH!	32 uur
Projectleider	Karin de Jonge NAP 1325	24 uur
Projectmedewerker	Annabel Wildschut GDE/ GVV	32 uur
Marketing en communicatie	Annelie Rozeboom	32 uur
Controller	Maika Kuhn münchen	24 uur
Directiesecretaresse	Ans Lavèn	32 uur

Ons uitgangspunt blijft om het secretariaat klein en effectief te houden en op alle thema's samen te werken met onze leden. We komen tegemoet aan de eisen en wensen van de leden, de samenwerkende partners en donoren, de veranderingen in de samenleving en de politiek. Klein en functioneel, maar wel op sterkte zodat we voldoende uren hebben voor de bestaande taken en ook onderkennen dat een grote diversiteit aan taken nodig is.

4.2. Plannen, monitoren, evaluatie en leren

Het werk van WO=MEN is gericht op sociale transformatie. Een regering in een land kan het ene jaar toezeggingen doen over de implementatie van vrouwenrechten, om er het jaar daarna weer op terug te komen. Werken aan gendergelijkheid en vrouwenrechten is geen lineair proces. Hoewel de complexiteit van dit soort veranderprocessen moeilijk te plannen of in lineaire meetsystemen te vatten zijn, is het van groot belang om de activiteiten scherp te monitoren, evalueren en waar nodig bij te sturen en daarvan te leren.

Sinds de oprichting in 2006 werkt WO=MEN Dutch Gender Platform met een feministische, participatieve en adaptieve planning, monitoring, evaluatie en leren (PMEL) -methodiek. Deze methodiek is gericht op de behoeften, realiteiten en dynamische contexten van onze leden en partners. De focus van ons PMEL-systeem is om te leren en zo het programmatische en politieke werk van WO=MEN en haar leden te versterken. Geleid door de kennis en ervaring van afgelopen jaren, hebben we een reeks principes ontwikkeld waarop onze PMEL-tools en -strategieën zijn gebaseerd, te weten:

- = Slim en effectief: Ons kleine en functionele secretariaat bundelt de kennis en kunde van onze leden, zodat WO=MEN effectief gebruik maakt van de beschikbare informatie.
- = Kennisdeling: We streven naar PMEL-processen die zinvol zijn voor al onze leden en partners. We erkennen dat kennis macht is en streven ernaar deze beschikbaar te stellen, met name aan de kleinere lidorganisaties.
- = Adaptief: Doordat omstandigheden, middelen en behoeften snel kunnen veranderen, is het essentieel om onze manier van werken flexibel te houden, inclusief onze manier van monitoring en evaluatie
- = Participatief: WO=MEN is van en voor de leden. Op het secretariaat hanteren wij een benadering waarbij medewerkers en leden volledig worden betrokken bij het opstellen en goedkeuren van al onze plannen.

Wij stellen jaarlijks samen met onze werkgroepen activiteitenplannen op binnen het kader van onze Theory of Change en het meerjarenplan. Deze activiteitenplannen worden vervolgens besproken en goedgekeurd door onze leden tijdens de Algemene Leden Vergadering, het hoogste beslisorgaan.

WO=MEN en haar leden houden structureel zicht op de voortgang van de activiteitenplannen. De voortgang wordt gemeten aan de hand van de indicatoren. Deze indicatoren zijn zowel kwantitatief als kwalitatief.

4.2.1 Basket indicatoren

Via onze lange termijn outcomes en bijbehorende specifieke sub-outcomes dragen we bij aan de meerderheid van de impactgebieden 2, 3 en 4 van het resultaten framework van de Taskforce Vrouwenrechten en Gendergelijkheid van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Tabel 1 laat zien over welke drie basket indicatoren wij de komende jaren zullen rapporteren.

In Hoofdstuk 2 en 3 wordt beschreven wat de huidige (baseline) situatie is ten aanzien van beleid en het maatschappelijk middenveld in relatie tot de impactgebieden. Dit kan worden beschouwd als de kwalitatieve beschrijving van de baseline waardes van de geselecteerde indicatoren.

Tabel 1 : Overzicht van lange termijn outcomes met bijbehorende indicatoren

WO=MEN Impactgebied	Basket indicator	Benchmark 2022	Benchmark indicator 2026
Toegenomen ruimte en steun voor voorvechters / Overkoepelende outcomes op verankering gendergelijkheid in NL brede buitenlandbeleid	# of laws, policies and strategies blocked, adopted or improved to promote women’s voice, agency, leadership, and representative participation in decision-making processes in public, private and civic sphere (2.1.)	0	5 In tenminste 5 beleidsnota’s, fondsen en/of actie-/implementatie-plannen is ruimte en steun gecreëerd voor gendergelijkheid en vrouwenrechten, en/of de voorvechters daarvan.
Een samenleving waarin een eerlijke economie en klimaat- en gender rechtvaardigheid centraal staan.	# of laws, policies and strategies blocked, adopted or improved to promote women’s economic rights, empowerment and entrepreneurship (3.1.)	0	5 In tenminste 5 beleidsnota’s, fondsen en/of actie-/implementatie-plannen worden de economische rechten, empowerment en ondernemerschap van vrouwen gepromoot.
Betere veiligheid, gelijke rechten in en inclusieve deelname aan preventie van conflict en crisis, alsook duurzame vredes, veiligheids- en humanitaire processen	# of times that CSOs succeed in creating space for CSO demands and positions on promote women’s meaningful and equal participation and leadership in conflict prevention and peace- and state-building and protecting women’s and girls’ rights in crisis and (post-)conflict situations, through agenda setting, influencing the debate and/or movement building (link SCS3) (4.2.)	0	3 Tenminste 3 keer is mmv erin geslaagd om ruimte te creëren voor de eisen en standpunten van organisaties uit het mmv bij conflictpreventie e/o vredesprocessen, door agenda bepaling, beïnvloeding van het debat en/of movement building

4.2.2 Monitoren

WO=MEN gebruikt Outcome Harvesting om voortgang op haar outcomes te monitoren. Twee keer per jaar doen wij een systematische interne review van bereikte resultaten. We monitoren dan in hoeverre we daarmee voortgang hebben geboekt op onze geplande (sub-)outcomes. We bespreken kritisch zowel het belang van deze resultaten en de bijdrage van WO=MEN en haar leden en partners aan deze resultaten. Op die manier houden wij continu een vinger aan de pols, verzamelen systematisch voortgangsinformatie op de verschillende (sub-)outcomes, kunnen tijdig bijsturen en uitdagingen effectief het hoofd bieden.

We gebruiken deze methodiek niet alleen om als organisatie en platform te leren maar ook om helder en systematisch aan leden en donoren verantwoording af te leggen, zowel op output- als outcome niveau. We gebruiken deze methode dus ook om verantwoording af te leggen richting het ministerie van Buitenlandse Zaken op de geselecteerde basketindicatoren in IATI. Daarnaast zullen wij het ministerie regelmatig op de hoogte houden van voortgang van ons werk, of eventuele benodigde aanpassingen, middels dialoog met relevante medewerkers.

In 2024 plannen we een interne midterm review met als primair doel intern te leren en onze aanpak en effectiviteit te verbeteren. In 2026, aan het eind van de vijf jaar, plannen wij een externe evaluatie om onze impact te evalueren. Ook dan zal leren en verbeteren een belangrijk doel zijn. Methodes voor deze evaluaties die zullen worden gehanteerd zullen t.z.t worden bepaald, maar zijn waarschijnlijk een combinatie van surveys onder stakeholders, een desk review, focusgroep bijeenkomsten en interviews met leden, relevante statistieken en cijfers van onder andere CBS en EIGE, en storytelling.

Zowel het Meerjarenplan, de jaarlijkse activiteitenplannen, als de (voortgangs) rapportages met een uitleg over de financiële bestedingen, moeten worden goedgekeurd door onze Algemene Ledenvergadering. Met deze set aan methoden sluiten we ruim aan bij onder andere de IOB evaluatie (2021). Hierin wordt benadrukt dat de focus van rapportages moet liggen op het outcome niveau in plaats van het outputniveau. Dit om flexibiliteit te waarborgen en ook de doelstellingen op procesniveau mee te kunnen nemen.

4.3 Programma's

WO=MEN voert de komende jaren diverse programma's uit met strategische partners. Soms als coördinator of penvoerder, soms als onderaannemer of strategisch partner. Deze programma's dragen eveneens bij aan de lange termijn en middellange termijn impact doelen van WO=MEN. Op dit moment is WO=MEN betrokken bij vijf programma's:

- = Nationaal Actieplan 1325-IV (2021-2025): samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken coördineert WO=MEN het vierde Nationaal Actieplan dat zich richt op de implementatie van VN-Veiligheidsraad Resolutie 1325 gericht op Vrouwen, Vrede & Veiligheid. WO=MEN coördineert en steunt de ruim 60 maatschappelijke ondertekenaars en uitvoerders van dit plan. Ondertekenaars van het NAP 1325 kunnen lid zijn van WO=MEN, maar dat hoeft niet. De huidige overlap is circa 70%.
- = Count Me In! 2.0 is een internationaal feministisch consortium van Mama Cash (penvoerder), Urgent Action Fund, Urgent Action Fund-Africa, CREA, AWID en JASS. Het consortium richt zich op het versterken van feministische sociale bewegingen door middel van steun aan structureel buitengesloten vrouwen en meisjes. Maatschappelijke en politieke leiders en donoren hebben hierbij een cruciale verantwoordelijkheid om de rechten van vrouwen en meisjes te erkennen, beschermen en te vervullen. WO=MEN zorgt dat gendergelijkheid en vrouwenrechten hoog op de Nederlandse politieke agenda blijven staan en fungeert als strategische lobby & advocacy partner in dit consortium. Dit partnerschap loopt van 2021 - 2025.
- = Samen Werkt Het iis een alliantie van WOMEN Inc, Clara Wichmann, de Nederlandse VrouwenRaad, Movisie en WO=MEN. De Alliantie zet zich in op het doorbreken van stereotype beeldvorming en het bevorderen van de gelijke positie van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt, op gebied van inkomen en onbetaalde zorgtaken. WO=MEN vormt hierbij de link tussen de nationale en internationale agenda, ofwel maatschappelijke en politieke ontwikkelingen op onder andere EU en VN-niveau en hoe die kunnen bijdragen aan verbetering van gendergelijkheid op de Nederlandse arbeidsmarkt. Dit programma loopt van 2018 – 2022.

- = Internationaal emancipatiebeleid: WO=MEN (penvoerder) voert, in samenwerking met Atria en het Netwerk VN-Vrouwenverdrag, de procescoördinatie maatschappelijk middenveld voor internationaal emancipatiebeleid uit. De aandacht gaat met name uit naar de verplichtingen van Nederland over het CEDAW Verdrag en het betrekken van het Nederlands maatschappelijk middenveld bij de jaarlijkse vergadering van de UN Commission on the Status of Women (CSW). Hiervoor onderhouden wij contact met meer dan 200 geïnteresseerden en organiseren we publieke consultaties. Daarnaast coördineren we de jaarlijkse selectie van een NGO-vertegenwoordiger in de CSW-delegatie. Samen zorgen we voor een kritisch (tegen)geluid vanuit het maatschappelijk middenveld, delen we kennis en ervaring en houden we de Nederlandse overheid ter verantwoording. In 2021 vinden de gesprekken plaats met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor vervolgfianciering vanaf 2022.
- = Our Voices Our Futures: is een internationaal feministisch consortium van CREA (penvoerder), WO=MEN, AFE, APC en UHAI. Het consortium richt zich op het vergroten van de ruimte voor structureel buitengesloten vrouwen en meisjes. Het gaat hierbij onder andere om LBT-personen, sekswerkers en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers. Ook zij moeten zich veilig kunnen organiseren en uitspreken en hun stem gehoord krijgen. Hierbij is niet alleen aandacht voor de maatschappelijke en politieke ruimte, maar ook voor het toegankelijker en veilig maken van de digitale ruimte voor vrouwen en meisjes. WO=MEN functioneert als waakhond en lobbyist in het consortium. Wij dragen verder bij aan kennisdeling op nationaal, regionaal en internationaal gebied binnen en buiten het consortium. Dit partnerschap loopt van 2021 - 2025.

4.4 (Gelegenheids) Allianties

WO=MEN is onderdeel van een wereldwijde gendergelijkheid en vrouwenrechtenbeweging. Dat uit zich onder andere door de diverse gelegenheidsallianties die wij met mede-activisten, organisaties en netwerken sluiten, zoals de MenEngage Alliantie. Dit biedt ons de gelegenheid – als maatschappelijke of politieke ontwikkelingen daarom vragen – flexibel in te zetten op specifieke doelen. Leidraad blijft daarbij altijd onze beoogde lange en middellange termijn doelen.

We zijn daarnaast lid van en/of werken samen met platforms en netwerken zoals Partos, Netwerk VN Vrouwenverdrag, MenEngage, WIDE+, de Nederlandse Vrouwen Raad, Share-net, Women's Rights Caucus en het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) platform. We maken deel uit van de Generation Equality Compact on Women, Peace & Security and Humanitarian Action. Verder bewaakt WO=MEN, in samenwerking met de SDG Charter, SDG5 en gendermainstreaming in de overige 16 doelen. In het kader van het project 'adopteer een SDG' adviseren en ondersteunen wij de Tweede Kamerleden op SDG 5.

4.5 Data bescherming richting stakeholders en informatie

WO=MEN hecht veel waarde aan de bescherming van persoonsgegevens. Zie ons [AVG beleid](#) op onze website.

Kort samengevat doen wij er alles aan om de privacy en persoonsgegevens van onze leden te waarborgen. WO=MEN houdt zich in alle gevallen aan de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Dit brengt met zich mee dat wij in ieder geval:

- = Persoonsgegevens verwerken in overeenstemming met het doel waarvoor deze zijn verstrekt, deze doelen en type persoonsgegevens zijn beschreven in onze Privacy policy;
- = Verwerking van persoonsgegevens beperken tot enkel die gegevens welke minimaal nodig zijn voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt;
- = Vragen om uitdrukkelijke toestemming als wij deze nodig hebben voor de verwerking van persoonsgegevens;
- = Passende technische en organisatorische maatregelen hebben genomen zodat de beveiliging van persoonsgegevens gewaarborgd is;
- = Geen persoonsgegevens doorgeven aan andere partijen, tenzij dit nodig is voor uitvoering van de doeleinden waarvoor ze zijn verstrekt.

WO=MEN is verantwoordelijk voor de verwerking van de persoonsgegevens van onze leden. Voor uitgebreidere informatie verwijzen wij naar ons [Privacy](#) en [AVG reglement](#).

4.6. Diversiteitsbeleid

De komende periode willen we nieuw talent en extra expertise op cruciale posities aantrekken om een groter vermogen tot vernieuwen te bereiken. We werken samen met studenten van universiteiten en Hogescholen. Het personeelsbestand van het secretariaat WO=MEN bestaat de laatste jaren voornamelijk uit vrouwen. Bij de invulling van nieuwe vacatures kijken we de komende periode expliciet naar een grotere diversiteit binnen ons team om onze signatuur als genderplatform beter tot uiting te laten komen. Wij denken hierbij aan vrouwen, mannen, jongeren en andere genderidentiteiten en medewerkers met een functiebeperking of met een andere culturele achtergrond waarbij gelijkwaardigheid voorop staat. Belangrijkste drijfveren voor medewerkers zijn een organisatiecultuur waarin op de kracht van medewerkers wordt vertrouwd en waarin ze ruimte hebben voor het maken van eigen keuzes.

WO=MEN streeft ernaar om ook als netwerk divers en inclusief te zijn, zodat de intersectionaliteit van identiteiten inhoudelijk voor het voetlicht wordt gebracht in onze lobby en activiteiten. We zoeken actief naar leden die zulke verschillende perspectieven inbrengen.

4.7 Communicatie en profilering

WO=MEN heeft zich altijd gekenmerkt door heldere communicatie. Communicatie speelt een belangrijke rol in het aanjagen van verandering in de maatschappij. WO=MEN is een linking pin die de verschillende leden in verbinding brengt met de buitenwereld. Dit willen we voortzetten en zeker nog meer verbeteren. De komende jaren zetten we in op het formuleren van heldere boodschappen zonder jargon, met positieve, actuele en moderne beelden.

Heldere communicatie is niet alleen noodzakelijk voor een belangenvereniging als WO=MEN, het is ook complex. Er is een diverse doelgroep, waaronder leden in binnen- en buitenland, partners, ministeries en Tweede Kamerleden en zelfs de brede Nederlandse bevolking. We bereiken deze doelgroepen via verschillende kanalen, waaronder onze website, social media, events, webinars, campagnes en netwerkbijeenkomsten. Door de verscheidenheid aan leden, zijn de boodschappen net zo divers als de verschillende doelgroepen.

Ook de doelstellingen zijn veelvoudig: WO=MEN zet zich in om met zoveel mogelijk mensen kennis te delen, krachten te bundelen, te verbinden en te mobiliseren. De boodschap is die van vrouwenrechten en gendergelijkheid in brede zin, waarbij wij extra aandacht besteden aan de campagnes en uitingen van onze leden.

WO=MEN maakt gebruik van haar eigen communicatiemiddelen, maar werkt ook in samenwerking met de kanalen van de leden. Hieronder volgen enkele middelen, met daarbij de doelen voor de komende jaren.

Website: WO=MEN heeft een heldere, vernieuwde, tweetalige website. Deze is bedoeld voor de leden, maar ook vrouwenorganisaties en het brede publiek kunnen hier allerlei nuttige informatie vinden. Op de site staat niet alleen informatie over de organisatie en de verschillende thema's en werkgroepen, maar er worden ook nieuwsberichten van leden en aankomende agenda-items en events uitgewisseld. Belangrijk onderdeel van de website is verder de kennisbank, dé zoekplaats voor vragen rondom wereldwijde gendergelijkheid en respect voor vrouwenrechten en alle thema's waar WO=MEN en haar leden zich voor inzetten. Op een speciale Fondsen pagina kunnen lezers informatie vinden over financieringsmogelijkheden.

Doelstelling: In de komende jaren willen wij de mogelijkheden van dit unieke platform verder uitbreiden. De website moet, behalve een plaats voor informatie, ook meer een communicatiemiddel worden. Dit betekent dat, afgezien van praktische informatie voor en over onze leden, er ook nieuwe rubrieken ontwikkeld zullen worden. Leden kunnen deze rubrieken gebruiken voor hun eigen communicatiebehoeften. Ook zal het blog-gedeelte van de website worden bijgehouden door een vast aantal schrijvers die op vaste tijden hun bijdragen leveren.

Social Media: Social media hebben het voordeel dat lezers direct en actief kunnen reageren op onze uitingen, en dus is WO=MEN actief op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn. Niet alleen delen we onze eigen posts, we helpen ook met het onder de aandacht brengen van de campagnes van onze leden. Behalve campagnes en aankondigingen van events, wijzen wij het brede publiek ook op nieuwe publicaties en ontwikkelingen, het werk van verschillende belangengroepen, en petitie's en enquêtes. Op deze manier verspreiden wij niet alleen onze informatie, maar leiden wij lezers ook weer naar onze website, waar ze alle informatie kunnen vinden voor verdieping.

Doelstelling: De komende jaren willen wij door actieve deelname ons bereik vergroten, niet alleen via een groter aantal volgers, maar ook door een wijder bereik van onze posts te genereren en op die manier meer engagement. Behalve informeren, is het belangrijk dat onze boodschappen op social media communiceren, en de unieke tools van deze platformen optimaal worden gebruikt. Wij zien via onze analytics dat wij heel goed zijn in het verspreiden van de boodschappen van onze leden en levendige netwerken online ontstaan op de verschillende platformen tussen de mensen die werken voor de ledenorganisaties. In de komende tijd willen wij deze actieve online netwerken verder uitbreiden naar het brede publiek.

Externe Media: Media-aandacht is, naast persoonlijk contact, een belangrijke tool in de beïnvloeding van opiniemakers, politici en het breder publiek. WO=MEN voert een actief mediabeleid, zodat het dagelijkse nieuws rond vrouwenrechten en gendergelijkheid in de landelijke pers aandacht blijft krijgen. In de afgelopen jaren kwam WO=MEN veelvuldig in het nieuws.

Doelstelling: De komende jaren willen wij onze zichtbaarheid in nationale en internationale media vergroten door vaker opinieartikelen aan te leveren en persmomenten te creëren.

Interne Nieuwsbrief: De nieuwsbrief is onze interne communicatietool naar de leden. Er is een tweemaandelijks Member-update die informeert over de gang van zaken bij de verschillende werkgroepen en leden aanmoedigt zich actief bij de verschillende thema's aan te sluiten.

Doelstelling: Op dit moment is de nieuwsbrief in het Nederlands. Maar aangezien wij meer internationale leden krijgen, zal deze communicatie in de komende jaren tweetalig worden.

ALV: WO=MEN organiseert tweejaarlijks een Algemene Leden Vergadering. Tijdens deze bijeenkomst communiceren wij onze plannen en vooruitgang met de leden, en hebben leden bovendien de gelegenheid elkaar te ontmoeten en te netwerken. De ALV is meer dan alleen een communicatie event voor leden, er is ook een openbaar gedeelte met sprekers en discussie mogelijkheden. Het afgelopen jaar zijn deze ALV's online via een livestream te volgen geweest.

Doelstelling: Nu steeds meer van onze leden Engelstalig zijn, streven wij ernaar de communicatie voor deze doelgroep ook te verbeteren tijdens de ALV. In de toekomst willen wij de ALV met vertalingen houden, op eenzelfde manier als dit nu al vaak gebeurt met onze webinars en online netwerkevents.

A large, stylized number '5' in a light purple color. The number is positioned on the left side of the page, overlapping a dark purple rectangular background on the left and a lighter purple rectangular background on the right. The number has a thick, rounded stroke and a white cutout in the center.

Indicatieve Jaarbegroting

INKOMSTEN		
Individueel	€ 5.000	
Institutioneel	€ 147.000	
Contributies Leden totaal	€ 152.000	€ 0
Overheid		
Ministerie van Buitenlandse Zaken	€ 514.500	€ 450.000
Ministerie van Buitenlandse Zaken NAP		€ 64.500
Ministerie van OC&W Intern. Emancipatiebeleid	€ 67.484	
Overheid totaal	€ 581.984	€ 514.500
Programma's		
Count me In! 2.0 (Mama Cash)	€ 97.842	
Samen werkt het!/Woman Inc.	€ 100.000	
OVOF	€ 99.724	
Programma's totaal	€ 297.566	€ 0
Overige (trainingen e.d.)	€ 8.000	
Overige inkomsten totaal	€ 8.000	€ 0
TOTAAL INKOMSTEN	€ 1.039.550	€ 514.500

UITGAVEN		
Personeelskosten	€ 660.000,00	€ 336.152
Overige personeelskosten	€ 37.080,00	€ 18.518
	€ 697.080	€ 354.670
BEDRIJFSLASTEN		
Zaalhuur ALV	€ 5.000	
Afschrijvingskosten inventaris	€ 3.000,00	
Huisvesting	€ 35.000,00	
Bestuurskosten (RVT)	€ 6.000,00	
Accountantskosten	€ 16.000,00	
Salaris-administratie	€ 3.000,00	
Communicatie	€ 5.000,00	
Inhuur derden en advies	€ 2.000,00	
Verzekering	€ 3.000,00	
Kantoorkosten	€ 3.000,00	
ICT/Hosting	€ 26.000,00	
Overige bedrijfskosten	€ 3.000,00	
Onvoorzien kosten	€ 3.000,00	
Fondsenwerving	€ 5.000,00	
Algemene organisatiekosten	€ 118.000	€ 50.150
PROJECTKOSTEN		
Reis- en verblijfkosten	€ 35.000	€ 13.000
kennisontwikkeling/onderzoekskosten	€ 20.000	€ 5.000
Fin. rapportages/Audit	€ 9.000	
Evenementen & Campagnes	€ 70.000	€ 56.000
Communicatie	€ 50.000	€ 10.000
Overige projectkosten	€ 6.000	€ 1.180
NAP projectkosten	€ 24.500	€ 24.500
	€ 214.500	€ 109.680
TOTAAL UITGAVEN	€ 1.029.580	€ 514.500
BEGROOT RESULTAAT (continuïteitsreserve)	€ 9.970,00	€ 0

* In de NAP projectkosten is een bedrag van 24.500 opgenomen als bijdrage aan PVDV voor uitvoering van NAP activiteiten van kleine vrijwilligersorganisaties.

BZ Meerjarenbegroting	2022	2023	2024	2025	2026
INKOMSTEN					
Donoren					
Ministerie van Buitenlandse Zaken	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500
Totaal inkomsten	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500
UITGAVEN					
Personeelskosten	€ 336.152	€ 346.236	€ 356.623	€ 367.322	€ 378.342
Overige personeelskosten	€ 18.518	€ 19.074	€ 19.646	€ 20.235	€ 20.842
Algemene organisatiekosten	€ 50.150	€ 50.150	€ 50.150	€ 50.150	€ 50.150
	€ 404.820	€ 415.460	€ 426.419	€ 437.707	€ 449.334
PROJECTKOSTEN					
Reis- en verblijfkosten	€ 13.000	€ 11.000	€ 10.000	€ 8.000	€ 7.000
Kennisontwikkeling/onderzoekskosten	€ 5.000	€ 5.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Fin. rapportages/Audit	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.000
Evenementen Campagnes	€ 56.000	€ 50.000	€ 45.000	€ 35.000	€ 19.000
Communicatie	€ 10.000	€ 8.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 6.000
Overige projectkosten	€ 1.180	€ 540	€ 581	€ 1.293	€ 666
NAP projectkosten	€ 24.500	€ 24.500	€ 24.500	€ 24.500	€ 24.500
	€ 109.680	€ 99.040	€ 88.081	€ 67.793	€ 65.166
Totaal lasten	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500
Begroot resultaat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

5.1 Toelichting op de begroting

In de begroting gaan we uit van de gemiddelde kosten per jaar voor de periode van 2022-2026. Substantiële verschillen zullen worden toegelicht in de jaarlijkse activiteitenplannen.

De inkomsten voor 2022 zijn opgenomen op basis van een MOU met Mama Cash en de beschikking Our Voices Our Future. Daarnaast heeft positieve afstemming plaatsgevonden met het ministerie van Onderwijs Cultuur Wetenschap over het voorzetten van het meerjarenprogramma ASWH! en van de samenwerking op het Internationaal Emancipatiebeleid.

We gaan voorlopig uit van een gelijkblijvend ledenbestand. Verder is rekening gehouden met een lichte inflatiecorrectie.

Bij de uitgaven is een extra kostenpost van 50.000,- euro opgenomen voor NAP 1325. De kosten voor NAP 1325 IV (2021-2025) overstijgen namelijk het NAP 1325 budget, zoals in de voorgaande Meerjaren Begroting was opgenomen (totaal 880 uur coördinatie per jaar). Dit is het directe gevolg van de nieuwe MEAL-structuur van het NAP 1325-IV (+ 320 uur coördinatie) en voor een kleiner deel van het beheer en onderhoud van de NAP 1325 website en externe communicatie (+208 uur communicatie en 1.500,- projectkosten). Daarnaast stellen wij voor een jaarlijkse kostenpost op te nemen van 24,500 (via uitbesteding aan PVDV) voor onkostenvergoeding van ondertekenaars van NAP 1325 IV die op vrijwillige basis werken aan de doelstellingen van het NAP.

Verder zien we een kleine stijging bij de projectkosten als gevolg van grotere inzet op de overkoepelende thema's van pijler 3, zowel bij overheid als bij wereldwijd breed publiek.

Sinds 1 januari 2017 volgt WO=MEN de CAO Zorg en Welzijn, conform de CAO

gaan we uit van een gemiddelde jaarlijkse toename van circa 2,5%. Ten aanzien van de algemene indirecte kosten gaan we uit van een gemiddelde jaarlijkse stijging van de kosten van circa 2%. Door middel van een interne controle wordt beoogd de indirecte personeelskosten en algemene bedrijfslasten gelijk te houden. Het uurtarief 2022 is berekend op basis van de totale personeelskosten en een nagenoeg gelijkblijvend aantal directe uren als in de eerdere jaren en bedraagt 78,75 EUR.

Zoals opgenomen in de begroting streeft WO=MEN in 2022 naar een positief resultaat van euro 9.970 EUR met het doel een bescheiden continuïteitreserve te vormen, conform het jaarverslag 2021.

5.2 Nieuwe fondsen

WO=MEN wil nieuwe donoren aantrekken om ervoor te zorgen dat we niet afhankelijk zijn van een enkele donor. Dit is voor een organisatie als WO=MEN niet eenvoudig. Als vereniging concurreren we niet met onze leden. De resultaten van extra financiering zijn voor alle leden. Dat betekent dat we beperkt zijn in het aangaan van contracten. Een donatie van de Nederlandse Postcode Loterij zou fantastisch zijn. We hebben daar de afgelopen jaren op ingezet. Tot nog toe nog niet met positief resultaat. Toch zetten we door omdat juist een donatie van de PCL ten goede komt van al onze leden en we een grotere impact kunnen bereiken bij het brede publiek.

We zetten de komende jaren ook in op fondsenwerving bij institutionele en individuele fondsen, crowdfunding voor specifieke campagnes, trainingen en workshops voor het bedrijfsleven etc. Wij voldoen aan de ORIA criteria.

wo=men

Dutch Gender Platform

SUPPORT GENDER EQUALITY JOIN WO=MEN